

A Belügyminisztérium elektronikus hírlapja az önkormányzati tisztviselők számára

2011. ÉVI 2. SZÁM I. KÖTET

Tartalom

JOGSZABÁLYFIGYELŐ..... 45

Hazai jogszabályváltozások 45

Magyarország Alaptörvénye	45
A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról	45
A vízkárelhárítás hatékonyabbá tételéről	45
A vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól	46
Az igazgatási szünetről	46
A zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről	47
A Karitatív Tanács megalakításáról és működésének részletes szabályairól	48
Az intézeteken kívüli szülés szakmai szabályairól	48
A közalkalmazottak jogállásáról	48
Előirányzat-átcsoportosítás	49
Országos Építésügyi Fórumról	50
Az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok 2011. évi támogatásáról	50
A helyi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások létszámcsökkentési döntéseivel kapcsolatos egyszeri költségvetési támogatás igényléséről	51
Egyes oktatási-kulturális tárgyú miniszteri rendeletek módosítása	52
Zenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatása igénybevételek rendjéről	52

JOGÉRTELMEZÉS ÉS JOGALKALMAZÁS..... 53

A helyi önkormányzatok működését érintő jogszabályok értelmezése 53

A szerzői joggal kapcsolatos kérdések az építészeti-műszaki tervezési szerződésben	53
--	----

Az Alkotmánybíróság helyi önkormányzatokat érintő döntései..... 58

Becsületsértési ügyekben a sértett panasszal élhet a megszüntető határozatával szemben	58
Elővásárlási jog önkormányzati rendeleti formában való megjelenítéséről	63
Korlátozó környezetvédelmi előírások szabályozása és védőterület kijelölése önkormányzati rendeletben	64
A közterületen való várakozás tárgyában hozott önkormányzati rendeletek nem „helyi közügyben”, hanem delegált jogkörben való önkormányzati jogalkotás eredményeként jöttek létre	67
A közterület használatáért fizetendő díj mértéke önkényesen, ésszerű indok nélküli megállapítása	73
A távhőszolgáltatás alkalmazására való kötelezésről, és a jegyző levegőtisztaság-védelmi hatósági hatásköréről	75
Nem indokolatlan, hogy a Grt. szerinti hozzájáruló nyilatkozatban meg kell adni a címzett nevét.	86
A Hatv. mind az építményadó, mind a telekadó esetében alternatív módon határozza meg az adó alapját	89
Az aktív korúak ellátására való jogosultság fennállásának ellenőrzése	90

2011. évi 2. szám I. kötet

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK.....	92
Társminisztériumok tájékoztatói és közleményei	92
Az Európai Területi Társulás és többszintű kormányzás konferencia	92
Tájékoztató a magyar-szlovák határon átívelő együttműködést szolgáló kormányközi vegyes bizottság üléséről	95
Módosult a betegszállítást szabályozó rendelet.....	97
Többletbevétel és magasabb színvonalú betegellátás a házi orvosoknál	98
Hamarosan indul a parlagfű mentesítési közmunkaprogram	99
Az épületek energetikai tanúsítása	100
A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEI	102
Hazai pályázati lehetőségek	102
Idősbarát Önkormányzat Díj Pályázati felhívása	102
Települési konfliktusok kezelését célzó projektek jelentkezését várjuk.....	106
Közösségi kezdeményezések	107
Győr és Poznan együttműködése a Comenius Régió programban	107
Comenius Régió együttműködések	108
AKTUÁLIS HAZAI HÍREK.....	110
Hazai híryanagyok.....	110
Két napig Budapesten Európa a polgárokért.....	110
Módosul a polgárőr-törvény.....	111
Nemzetközi híryanagyok	112
Szakbizottsági igen az árvízi támogatásoknak.....	112
Elfogadta a Tanács a Duna-stratégiát	113
A Szerkesztőség ajánlásai	114
Living Road – világító útburkolati jel	114
A Független Rendészeti Panasztestület tájékoztatója	115

JOGSZABÁLYFIGYELŐ

Hazai jogszabályváltozások

Magyarország Alaptörvénye

A jogszabály címe: Magyarország Alaptörvénye

A jogszabály lényege: 2011. április 18-án az Országgyűlés elfogadta Magyarország új Alaptörvényét, melyet Schmitt Pál köztársasági elnök 2011. április 25-én, húsvéthétfőn írt alá ünnepélyes keretek között. Az új Alaptörvény 2012. január 1-jén lép hatályba. Az alkotmányozás folyamata azonban még nem zárult le, az Országgyűlés még idén több mint harminc, az új Alaptörvényhez kapcsolódó sarkalatos törvényt fogad el, többek között a helyi önkormányzatokról, az országgyűlési képviselők választásáról, a családok védelméről, az állami vagyonról, a takarékos állami gazdálkodásról és költségvetési felelősségről.

Hatálybalépés: 2012. január 1.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 43. szám (2011. április 25.)

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

A jogszabály címe: A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosításáról szóló 2011. évi XXI. törvény

A módosítás lényege: A tűzvédelmi helyzetre kiható olyan tevékenységet, amely a létesítmény, az építmény, a helyiség vagy a szabadterület tűzveszélyességi osztályba sorolásának megváltoztatását teszi szükségessé, vagy a raktározás, termelés kapacitásának 15%-kal történő növelését eredményezi, a tevékenység megkezdése előtt legalább tizenöt nappal a kezdeményező a tűzvédelmi hatóságnál köteles bejelenteni. A jogerősen kiszabott tűzvédelmi bírság meg nem fizetése esetén a kiszabott összeget késedelmi pótlék terheli, amelynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A tűzvédelmi bírság és a késedelmi pótlék adók módjára behajtandó köztartozás.

Hatálybalépés: 2011. március 30.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 30. szám (2011. március 22.)

A vízkárelhárítás hatékonyabbá tételéről

A jogszabály címe: Egyes törvényeknek a vízkárelhárítás hatékonyabbá tételével összefüggő módosításáról szóló 2011. évi XXII. törvény

A módosítás lényege: A törvény módosítja a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt, a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és

vidékfejlesztését szolgáló program (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése) közérdekűségéről és megvalósításáról szóló 2004. évi LXVII. törvényt, a vízitársulatokról szóló 2009. évi CXLIV. törvényt.

Hatálybalépés: 2011. március 30.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 30. szám (2011. március 22.)

A vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól

A jogszabály címe: a vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szóló 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet

A jogszabály lényege: A rendelet határozza meg a helyi önkormányzatok vis maior támogatásának általános feltételeit. A vis maior támogatás fedezetét az éves költségvetés biztosítja. A támogatás célja az egyes természeti károkból adódó, indokolt és szükséges védekezési kiadások - részbeni vagy teljes - megtérítése, valamint az önkormányzati, kisebbségi önkormányzati tulajdonban lévő építményekben a vis maior események okozta károk helyreállításának részbeni vagy teljes támogatása. A benyújtott és a Magyar Államkincstár területileg illetékes szerve által elvégzett előzetes felülvizsgálat során a formailag és tartalmilag megfelelőnek ítélt igények esetében a vis maior támogatás felhasználásáról a helyi önkormányzatokért felelős miniszter dönt. Az igényelhető és megítélhető támogatás maximális mértékét, valamint a támogatás elszámolására vonatkozó szabályokat is meghatározza a rendelet.

Hatálybalépés: 2011. február 18., illetve 2011. december 31.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 13. szám (2011. február 15.)

Az igazgatási szünetről

A jogszabály címe: a 2011. évi igazgatási szünetről szóló 19/2011. (III. 2.) Korm. rendelet

A jogszabály lényege: A Kormány az igazgatási szünetet 2011. július 18-tól augusztus 21-ig, valamint 2011. december 23-tól 2012. január 6-ig terjedő időszakra határozza meg. Az igazgatási szünet teljes időszaka alatt az alapszabadság terhére kormánytisztviselő esetében 15 munkanap; kormányzati ügykezelő esetében 12 munkanap; Ktjv. hatálya alá tartozó munkáltatónál foglalkoztatott munkavállaló esetében 12 munkanap; az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztériumba beosztott bíró és ügyész esetében 18 munkanap szabadságot kell kiadnia a munkáltatónak. A munkáltató az igazgatási szünet időszakára figyelemmel határozza meg a szabadságolási terv alapján kiadásra kerülő szabadságot. Az államigazgatási szerv hivatali szervezetének vezetője az igazgatási szünet alatt a szabadságot úgy adja ki, hogy biztosítsa a zavartalan ügymenetet és feladatellátást, valamint a lakossági ügyfélszolgálatokkal rendelkező szervek esetében a folyamatos feladatellátást.

Hatálybalépés: 2011. március 5.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 20. szám (2011. március 2.)

A zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről

A jogszabály címe: a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet

A jogszabály lényege: A rendelet alkalmazási köre az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben meghatározott tömegtartózkodásra szolgáló építményben, építményen, tömegtartózkodásra szolgáló helyiséget tartalmazó építményben, építményen, vagy tömegtartózkodásra szolgáló helyiségben tartandó, valamint az olyan szabadban tartandó alakalmi vagy rendszeres zenés táncos rendezvényekre terjed ki, ahol a résztvevők létszáma az 1000 főt meghaladja. Kivételt képeznek a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvények; a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlések; a törvényesen elismert egyházak és vallásfelekezetek által szervezett vallási szertartások, rendezvények; a családi eseményekkel kapcsolatos rendezvények és a közoktatási intézményekben az intézmény által szervezett rendezvények. A korábbi szabályozáshoz képest lényegi különbség, hogy e rendezvények tartása már nem bejelentéshez, hanem engedélyhez kötött tevékenység, az engedélyt a zenés, táncos rendezvény helye szerinti települési, Budapesten a kerületi önkormányzat jegyzője adja ki. Az engedélyezési eljárásban számos szakhatóság vesz részt (fővárosi és megyei kormányhivatal kistérségi (fővárosi kerületi) népegészségügyi intézete, építésügyi hatóság, a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség, tűzvédelmi hatóság, rendőrség). Az engedély iránti kérelmet a zenés, táncos rendezvénynek helyt adó építmény üzemeltetője, szabadtéri rendezvény esetében a rendezvény szervezője nyújtja be. Az engedély iránti kérelemhez több dokumentációt szükséges csatolni (pl.: építmény, terület azonosításához szükséges, továbbá alapterületére, befogadóképességére vonatkozó adatokat, a zenés, táncos rendezvény megnevezését, gyakoriságáról, megtartásának napjairól, kezdésének és befejezésének időpontjáról szóló nyilatkozatot, a biztonsági tervet, amennyiben ezt külön jogszabály kötelezővé teszi, a tűzvédelmi szabályzatot, stb.). Az engedélyezési eljárás során helyszíni szemlére is sor kerül. A jegyző az engedély megadásával egyidejűleg a zenés, táncos rendezvényt nyilvántartásba veszi, és igazolást állít ki. A jegyző által vezetett nyilvántartás nyilvános, azt a jegyző az önkormányzat honlapján közzéteszi. A biztonsági tervben meghatározottak betartásáért a rendezvény szervezője felel. Szigorúbb szabályok vonatkoznak a szervezőre, illetve a biztonsági személyzetre (megfelelő végzettség, szakképesítés mind az üzemeltető, mind a biztonsági személyzet vonatkozásában). A rendezvények ellenőrzésére jogosult a jegyző; valamennyi, az engedélyezési eljárásban részt vett szakhatóság; bármely hatóság, amelyet más jogszabály az ellenőrzésre feljogosít, az ellenőrzési tevékenységet a jegyző hangolja össze. A rendszeres rendezvények helyszínének általános ellenőrzése alapján a hatóság egy éven belül legalább egyszer köteles a rendszeres rendezvények helyszínét ellenőrizni olyan időben, amikor ott nem tartanak zenés, táncos rendezvényt. Az ellenőrzések alapján tapasztalt hiányosságok esetén a rendezvény tartása maximum 90 napra megtiltható. Amennyiben az engedély kiadásának feltételei már nem állnak fenn, vagy a rendezvény szervezője a hiányosságokat meghatározott időtartam alatt nem szünteti meg az engedély visszavonásra kerül, illetve a rendezvény megtartását a jegyző megtiltja. Előzőeken túl a Korm. r. szabályozza a rendezvények időpontjában történő ellenőrzést is. Az alkalmi

rendezvényt a hatóság szükség szerint ellenőrzi. A rendszeres rendezvény helyszínén a zenés, táncos rendezvények időpontjában egy éven belül - az építésügyi hatóság, valamint a munkaügyi és munkavédelmi hatóság kivételével - minden hatóság köteles legalább két ellenőrzést végezni. Ennek során a hatóság törekszik arra, hogy a rendezvény résztvevőit a lehető legkisebb mértékben zavarja.

Hatálybalépés: 2011. március 16.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 23. szám (2011. március 8.)

A Karitatív Tanács megalakításáról és működésének részletes szabályairól

A jogszabály címe: a Karitatív Tanács megalakításáról és működésének részletes szabályairól szóló 65/2000. (V. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 28/2011. (III. 16.) Korm. rendelet

A jogszabály lényege: A Karitatív Tanács működésére, eljárásának rendjére vonatkozó szabályozás módosítása következtében az eddigi négy év helyett a szervezet összetétele folyamatosan újulhat meg. Bővül a javaslatlételre jogosult szervezetek szerepe, a közérdekű felhasználás lebonyolításával, a rászorultak körének, illetve a szétosztás módjának meghatározásával.

Hatálybalépés: 2011. március 24.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK. 10. szám (2011. március 16.)

Az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól

A jogszabály címe: az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól szóló 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet

A jogszabály lényege: A rendelet lehetőséget ad arra, hogy a várandós édesanyák kórházon kívül is világra hozhatják gyermeküket, amennyiben az általuk választott hely személyi, tárgyi, valamint higiénias feltételei biztosítják a szülő nő és a születendő gyermek életének és egészségének legmagasabb szintű védelmét. Intézeten kívüli szülésre akkor kerülhet sor, ha a szövődménymentes terhesség a 37. és 42. hét közötti időszakban van, a magzat fekvése koponyavégű, illetve az anya a fogamzáskor betöltötte a 18. életévét, de még nem múlt el 40. éves.

Hatálybalépés: 2011. április. 1.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 29. szám (2011. május 21.)

A közalkalmazottak jogállásáról

A jogszabály címe: A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról

szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról szóló 60/2011. (IV. 12.) Korm. rendelet

A módosítás lényege: A jövőben a szociológus és szociálpolitikus munkakörben foglalkoztatott közalkalmazott tekintetében a szakmai gyakorlat idejébe be kell számítani a szociális munkás végzettséggel, szakképesítéssel, illetve szakképzettséggel a törvény szerinti – szakmai gyakorlat megszerzésére jogosító – jogviszonyban eltöltött időt. Magasabb vezetőnek minősül a szociális intézmény, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény intézményvezetője, valamint az intézményvezető helyettese; a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (a továbbiakban: Intézet) főigazgatója, igazgatója és az Intézet gazdasági vezetője. Vezetőnek minősül az integrált, illetve közös igazgatású intézmény önálló szervezeti egységének vezetője és helyettese, az intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott, a munkamegosztás szempontjából elkülönült szervezeti egység vezetője, a szociális intézmény, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény gazdasági vezetője, a vezető gondozó, az intézményvezető ápoló, az osztályvezető ápoló, a szociális és mentálhigiénés csoportvezető, a vezető pedagógus, a bölcsődei tagintézmény-vezető, az Intézet igazgatóhelyettese, főosztályvezetője, osztályvezetője és csoportvezetője. A magasabb vezető beosztásra történő megbízás feltétele az Intézet gazdasági vezetője szerinti megbízás kivételével legalább öt év felsőfokú végzettséget vagy felsőfokú szakmai képzést igénylő, a gyermekvédelem, a szociális ellátás, az egészségügyi ellátás, illetve a közoktatás területén betöltött munkakörben szerzett szakmai gyakorlat.”

Hatálybalépés: 2011. április 15.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 38. szám (2011. április 12.)

Előirányzat-átcsoportosítás

A jogszabály címe: A 2011. évi központi költségvetés céltartalékából a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és átengedett személyi jövedelemadója fejezetbe történő előirányzat-átcsoportosításról szóló 1033/2011. (III. 2.) Korm. határozat

A módosítás lényege: A Kormány – a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CLXIX. törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény) 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatáskörében – elrendeli: a költségvetési törvény 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és átengedett személyi jövedelemadója fejezetben a 12. *A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2011. évi kompenzációja cím létrehozását*; a költségvetési törvény 1. melléklet X. Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium fejezet, 19. Tartalékok cím, 2. Céltartalékok alcím, 1. Különféle kifizetések jogcímcsoport terhére, a költségvetési törvény 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és átengedett személyi jövedelemadója fejezet 12. *A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2011. évi kompenzációja címre 16 900,0 millió forint melléklet szerinti átcsoportosítását.*

Hatálybalépés: 2011. március 2.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK. 2011. évi 20. szám (2011. március 2.)

Országos Építésügyi Fórumról

A jogszabály címe: az Országos Építésügyi Fórumról szóló 3/2011. (II. 23.) BM rendelet

A jogszabály lényege: A jogszabály alapján Országos Építésügyi Fórum jön. A Fórum célja a szakmai és civil érdekképviselők és az építésügyben érdekelt kormányzati szervek közötti együttműködés és párbeszéd erősítése, az épített környezet értékeinek és minőségének védelme, színvonalának emelése, az építésügy helyzetét kedvezőtlenül befolyásoló folyamatok megállítása, visszafordítása, az építésüggyel összefüggő társadalmi, gazdasági, környezeti, kulturális, szakpolitikai kérdésekkel kapcsolatos intézkedések tervszerű kidolgozása és végrehajtása, az ország építészeti és építési minőségének javítása, az építési beruházások megvalósításának elősegítése, az egységes és következetes szakmapolitikai irányítás megvalósítása. A Fórum az építésügyet közvetlenül érintő döntések előkészítésében közreműködő, konzultatív, javaslattevő és véleményező testület.

Hatálybalépés: 2011. február 24.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK. 2011. évi 16. szám (2011. február 23.)

Az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok 2011. évi támogatásáról

A jogszabály címe: az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok 2011. évi támogatásáról szóló 4/2011. (III. 1.) BM rendelet

A jogszabály lényege: A rendelet szerinti támogatás fedezetéül a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CLXIX. törvény, IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és átengedett személyi jövedelemadója fejezet 6. cím 2. alcíme szolgál. A helyi önkormányzat támogatási igényének elbírálása során a következő szempontok kerülnek figyelembevételre 60 napon túli, 2011. február 28-án a közüzemi szolgáltató által igazolt közüzemi díjtartozás és az önkormányzat intézményi ellátottainak élelmezésével összefüggő tartozások rendezése, figyelemmel arra, hogy az önkormányzatnál már többször veszélybe került a szolgáltatás fenntartása, kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó működési forráshiány, elsődlegesen a kötelező közoktatási feladatellátás keretében az alapfokú nevelési, oktatási intézmény fenntartásához kapcsolódó forráshiány, az önkormányzatnál ténylegesen érvényesülő közoktatás-szervezési paraméterek a költségvetési törvény által elismertekhez képest, az önkormányzat által saját hatáskörben adott pénzbeli és természetbeni juttatások aránya az önkormányzat által folyósított összes ellátáshoz viszonyítva, adósságrendezés alatt álló önkormányzatok forráshiányának kezelése a válságköltségvetés alapján, a működőképességet veszélyeztető, jogerős közigazgatási határozat, vagy jogerős bírósági határozat alapján fennálló fizetési kötelezettségek teljesítése, a megyei önkormányzatok sajátos kiadási és bevételi szerkezete miatti forráshiány, a működési célú kiadásokhoz viszonyított helyi adóbevételek, pénzeszközök állománya. Az önkormányzat a támogatás iránti igénylését az ebr42 információs rendszerbe rögzíti, és két eredeti és egy másolati példányban a Magyar Államkincstár illetékes területi szervéhez nyújtja be. A támogatás felett az önkormányzat rendelkezik, és felelős annak

jogszerű felhasználásáért. Az önkormányzat a célhoz, feladathoz kötött támogatás felhasználásáról köteles elszámolni.

Hatálybalépés: 2011. 03.02.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 19. szám (2011. március 1.)

A helyi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások létszámcökkentési döntéseivel kapcsolatos egyszeri költségvetési támogatás igényléséről

A jogszabály címe: a helyi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások létszámcökkentési döntéseivel kapcsolatos egyszeri költségvetési támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának és elszámolásának részletes feltételeiről szóló 5/2011. (III. 3.) BM rendelet

A jogszabály lényege: Igénylést nyújthat be a helyi önkormányzat vagy a többcélú kistérségi társulás, ha a költségvetési szerveinél - ideértve az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által finanszírozott feladatokat ellátó költségvetési szerveket is - főfoglalkozásban, határozatlan idejű közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban állók - kivéve a közfoglalkoztatásban munkát végzők - jogviszonyának megszüntetéséről döntött, a létszámcökkentési döntéséből - intézményenként - egyértelműen beazonosíthatóak a megszüntetett álláshelyek, 2010. szeptember 30. napját követően fizetési kötelezettsége keletkezik, a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. évi CXXX. törvény 5. számú mellékletének 7. pontja szerinti igénylés keretében e foglalkoztatott után támogatásban nem részesült, a létszámcökkentéssel érintett álláshelyen foglalkoztatott - jogviszonyban töltött ideje folyamatosságának megszakítása nélküli - foglalkoztatására a helyi önkormányzat költségvetési szerveinél, a többcélú kistérségi társulások esetében a társulás szervezetén belül a meglévő üres álláshelyeken, az előreláthatólag megüresedő álláshelyeken vagy a tervezett új álláshelyeken, illetve szervezeti változás, feladatátadás következtében az igénylő fenntartói körén kívüli munkáltatónál nincs lehetőség, és az intézményei létszámhelyzetének és az intézmények közötti tervezhető létszám- és álláshely-átcsoportosítás lehetőségének felülvizsgálata függvényében dönt a felmentéssel vagy rendes felmondással együtt járó létszámcökkentésről.

A képviselő-testület, illetve társulási tanács abban az esetben is jogosult 2011. évben az igénylés benyújtására, ha 2010. szeptember 30. napját követő döntése esetén a létszámcökkentéssel érintett foglalkoztatottak jogviszonyának megszűnésével kapcsolatban 2010. december 31-éig keletkezett tényleges kifizetési kötelezettsége. A rendelet meghatározza továbbá – egyebek mellett – az igénylés benyújtásához szükséges dokumentumokat, az igénylésben elismerhető kiadásokat, az igénylések elbírálásának folyamatát, a támogatás folyósítására, felhasználására, elszámolására vonatkozó szabályokat.

Hatálybalépés: 2011. március 4.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 21. szám (2011. március 3.)

Egyes oktatási-kulturális tárgyú miniszteri rendeletek módosítása

A jogszabály címe: Egyes oktatási-kulturális tárgyú miniszteri rendeleteknek a naptári napban való határidő-számítással összefüggésben szükséges módosításáról szóló 6/2011. (III. 8.) NEFMI rendelet

A jogszabály lényege: A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendeletben, a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendeletben, az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 23/2004. (VIII. 27.) OM rendeletben, a muzeális intézmények szakfelügyeletéről szóló 3/2009. (II. 18.) OKM rendeletben, a közoktatási szakértői tevékenység, valamint az érettségi vizsgaelnöki megbízás feltételeiről szóló 38/2009. (XII. 29.) OKM rendeletben, a muzeális intézmények működési engedélyéről szóló 2/2010. (I. 14.) OKM rendeletben, a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 4/2010. (I. 19.) OKM rendeletben, az előadó-művészeti szervezetek beszámolójának formai és tartalmi követelményeiről, a benyújtásával és elfogadásával kapcsolatos részletes szabályokról, továbbá az elszámolható költségekről szóló 6/2010. (II. 4.) OKM rendeletben, a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 5/2010. (VIII. 18.) NEFMI rendeletben a munkanapban megállapított határidők helyett a rendelkezések hatálybalépését követően naptári napban megállapított határidőket kell figyelembe venni.

Hatálybalépés: 2011. március 9., illetve 2011. augusztus 1. a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet módosítása

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 23. szám (2011. március 8.)

Zenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatása igénybevételének rendjéről

A jogszabály címe: Az I. kategóriába besorolt zenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatása igénybevételének rendjéről szóló 13/2011. (IV. 7.) NEFMI rendelet

A jogszabály lényege: Az igénylő helyi önkormányzat igénybejelentés alapján részesülhet támogatásban, többek között személyi jellegű kifizetésekkel, hangversenyszervezéssel, turnéval, közvetítésekkel, hang- és képfelvételek készítésével, hangszerek beszerzésével, kölcsönzésével, állagmegóvásával, a munkavállalók szakmai képzésének, továbbképzésének költségeivel kapcsolatos feladatokra. A támogatási igényt a Magyar Államkincstár megyei igazgatóságához lehetett benyújtani 2011. április 15-éig. A határidő elmulasztása jogvesztő. A támogatás rendeltetésszerű felhasználásáról 2011. december 31-i fordulónappal, a zárszámadás keretében és rendje szerint kell elszámolni. A támogatásnak a tárgyév december 31-én feladattal terhelt maradványával a tárgyévet követő év június 30-ig kell elszámolni. A kötelezettség vállalással nem terhelt maradványról az igénylőnek a helyi önkormányzatokért felelős miniszternél tárgyév november 30-áig a nettó finanszírozás

rendje szerint az Igazgatóságon keresztül le kell mondania. Ezt követően a fel nem használt maradvány összegét a központi költségvetésbe vissza kell fizetnie.

Hatálybalépés: 2011. április 8.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 37. szám (2011. április 8.)

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Feladatok Főosztálya

JOGÉRTELMEZÉS ÉS JOGALKALMAZÁS

A helyi önkormányzatok működését érintő jogszabályok értelmezése

A szerzői joggal kapcsolatos kérdések az építészeti-műszaki tervezési szerződésben

A tervezési szerződésre vonatkozó általános szabályokat tartalmazza a Ptk., az építészeti-műszaki tervezési szerződésekre vonatkozó külön rendelkezéseket az Étv., illetve építészeti-műszaki tartalom szempontjából még az ágazati jogszabályok. Ezen szabályozások mellett azonban a szerződés tárgyától függően jelenik meg a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.). Az Szjt. rendelkezései az építészeti-műszaki tervezési szerződésben (a továbbiakban: szerződés) megkerülhetetlenek, a szerződés tárgyához kapcsolódó legfontosabb kérdésekben ezért a szerződésben rendelkezni célszerű. Ezzel a későbbi hosszadalmas és költséges jogviták megelőzhetőek.

Mivel a szerződéskötés időpontjában értelemszerűen nincsen még konkrét terv sem (építményre természetesen nem is gondolhatunk), az Szjt. vagy az Étv. pedig nem tartalmaz az építészeti alkotásra vonatkozó fogalmi meghatározást, vagy támpontul szolgáló, speciális kritériumrendszert (ami van az Szjt.-ben az rendkívül általános, logikai ellentmondást is hordoz, amit pl. a német bírói gyakorlat is igazol) ezért abból a **vélelemből** kell kiindulni, hogy a leendő tervek szerzői jogvédelem alá esnek. (Ezért is szükséges vizsgálni a tervező jogosultságát, meghatározni a társtervező, illetve ágazati tervező bevonásának módját az Étv. 32/A. § alapján úgy, hogy a jogosultságuk is ellenőrzött legyen.)

Az első és legfontosabb a szerződés tárgyát képező terv felhasználhatóságának kérdése. A felhasználhatóság kereteiről, terjedelméről és mértékéről rendelkezni kell, mivel az Szjt. 42.§ (3) bekezdése szerint, ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. Az Szjt. 43.§ (5) bekezdése szerint, ha a szerződés nem jelöli meg a felhasználási módokat, amelyekre a (felhasználási) engedély vonatkozik, illetve nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges mértékre és módra korlátozódik. Ez azonban hosszas jogvitát eredményezhet. Az Szjt. 42.§ (2) bekezdése szerint a felhasználási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény vagy más jogszabály az eltérést nem tiltja. Az Szjt. 43. § (1) bekezdése szerint felhasználási szerződés csak kifejezett kikötés esetén ad kizárólagos jogot. Kizárólagos felhasználási engedély alapján csak a jogszerző használhatja fel a művet, a szerző további felhasználási engedélyt nem adhat, és maga is csak akkor marad jogosult a mű

felhasználására, ha ezt a szerződésben kikötötték. A (3) bekezdés szerint a felhasználási engedély korlátozható valamely területre, időtartamra, felhasználási módra és a felhasználás meghatározott mértékére. A felsorolt rendelkezések alapján tehát szükséges külön kimondani, egy adott helyszínen, az adott építménynek a szerződés tárgyát képező terv alapján történő megvalósításához a tervező korlátlan felhasználási jogot engedélyez (a kizárólagosságról egyedi szempontok alapján lehet dönteni) a megrendelőnek. Ez többek között magában foglalja a terv többszörözésének jogát megfelelő példányszámban, a hatóság által megkövetelt, valamint jogszabály által előírt szolgáltatás (pl.: Dokumentációs Központ részére előírt kötelezettség) teljesítéséhez, illetve tulajdonosváltás esetére az új tulajdonos számára átadandó példány biztosítása céljából. Ezzel a további többszörözés kizárásra kerül, de az külön is kimondható.

A felhasználási jog keretében rendelkezni kell arról, hogy a további szüksége tervek (pl. építési engedélyezési terv, kivitelezési terv) készítése vonatkozásában a megrendelő szabadon dönthet a tervező kiválasztásáról. Ezt megköveteli a közpénzek esetében különösen a közbeszerzési pályázat lehetőségének biztosítása, mivel a tervezőnek az engedélyes terv, vagy kiviteli terv készítésére vonatkozó kikötése a közbeszerzési pályázat kizárása lenne.

Előfordult a szerzői jog teljes terjedelmének megszerzése a gyakorlatban, ami viszont indokolatlan pl. iskola, óvoda, autópálya esetében, ha a megrendelő nem akarja ugyanazt a létesítményt ugyanazon tervek alapján többszörözni (megvalósítani), amit egyébként pl. a területi adottságok sok esetben ki is zárnak.

Indokolt a szerződésben garanciaként rögzíteni azt, hogy a tervező jogosult arra, hogy a terveit kijavítsa, megváltoztassa (módosítsa), átdolgozza, és hogy másnak erre engedélyt adjon. A megrendelő azonban jogosult arra, hogy a megvalósításra alkalmatlan tervet mással kijavíttassa, az engedélyezéshez vagy kivitelezéshez (attól függően mi a szerződés tárgya) elengedhetetlenül szükséges módosításokat mással elvégeztesse, ha a kijavítást, módosítást, illetve átdolgozást a tervező alapos ok (ezeket célszerű nevesíteni) nélkül megtagadja, vagy határidőre nem végzi el, utóbbi esetre ezzel a rendelkezéssel a 67.§ (1) bekezdésének korlátját kizárják.

Külön kiemelő kérdés vet fel az Szjt. 67. § (1) bekezdése, mely kimondja, hogy a mű jogosulatlan megváltoztatásának minősül az építészeti alkotás vagy a műszaki létesítmény tervének a szerző hozzájárulása nélkül történő olyan megváltoztatása, amely a külső megjelenést vagy a rendeltetésszerű használatot befolyásolja. Ez megkerülhetetlen, ha pl. az engedélyes terv kivitelezéséhez a kivitelezési tervet más tervező készíti. De ebben az esetben kettős korlát van, mivel Szjt. rendelkezése mellett az építésügyi hatóság döntése is megjelent.

A rendelkezés az építészeti alkotásnak minősülő építmény esetében viszont már a tulajdonos rendelkezési jogának korlátozását jelenti a tulajdonjoggal nem rendelkező, és eredetileg a tulajdonosnak csak szolgáltatást végző személy számára, ha a tulajdonos igénye megváltozik, és ennek megfelelően az építmény átalakítása, átépítése stb. mellett dönt. Ebben az esetben a két jog ütközik. Irányt mutat e kérdésben a Legfelsőbb Bíróság mellékelt eseti döntése. A tulajdonos igényének megváltozása esetén a rendelkezési jog gyakorlása

nem sért szerzői jogot, azonban csak új tervek alapján engedélyeztethető, végezhető az átépítés, bővítés stb., mivel az eredeti terv átdolgozása csak a tervet készítő tervező engedélyével történhet, annak hiányában a szerzői jog már sérül. Célszerűbb azonban a szerződésben rögzíteni, hogy a megrendelő az igénye megváltozása esetén jogosult az építmény bármilyen mértékű átalakítására, megváltoztatására, bővítésére, bontására annak építészeti alkotásnak minősülése esetén is.

E kérdés nem merülhet fel az Szjt 1999. szeptember 1.-kei hatálybalépése előtt kötött felhasználási, illetve a felhasználásról rendelkező tervezési szerződések alapján épült építészeti alkotásnak minősülő építmények esetében, mivel a korábbi szabályozás csak az építészeti alkotás tervét vonta szerzői jogi védelem alá. Erre is vonatkozik az Szjt. átmeneti rendelkezése a 107. § (1) bekezdésében „E törvény 1999. szeptember 1-jén lép hatályba; rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkötött felhasználási szerződésekre kell alkalmazni.” Pályázati kiírásban a fentiekben vázoltakat feltételként indokolt meghatározni.

A felvázoltakban csak a legfontosabb kérdések kerültek kiemelésre. Ezeknek a szerződésben történő szabályozása természetesen csak akkor bír jelentőséggel, ha építészeti alkotásnak minősül a megtervezett építmény, vagy nevesítve az Szjt. hatálya alá vont terv a szerződés tárgya. Ha a szerződés tárgya nem tartozik az Szjt. hatálya alá, a szerződés ezen pontjai nem érvényesülnek, a tervek megrendelő általi felhasználása a szerződésben meghatározott célra semmilyen tervezői engedélynek nem lehet függvénye.

A tulajdonosi jogok rendeltetésszerű gyakorlása nem eredményezheti a tervezőnek az építményhez fűződő szerzői joga megsértését (1959. évi IV. törvény 99. §; 1969. évi III. tv. 44. §). EBH2005. 1201

A felperes, mint a P.-C. Kisszövetkezet tagja 1988-ban elkészítette a B., Sz. u. 37. szám alatti ingatlanon felépítendő üzemi épület engedélyezési tervdokumentációját; a tervek alapján az építési munkák megkezdődtek, de a megrendelő döntése alapján nem fejeződtek be. Sor került az ingatlan tulajdonjogának átruházására, és az új tulajdonos 1998 márciusában az I. r. alperessel kötött tervezési szerződést egy irodaépület létrehozására. A terveket a II. r. alperes készítette. A megrendelő kérésének megfelelően a meglévő épület nem került teljesen lebontásra, az 1998-as tervdokumentációban a II. r. alperes az elkészült szerkezeti elemeket részben felhasználta, részben átalakította, részben lebontotta, valamint új tartószerkezeti elemek alkalmazását írta elő. Az alperesek a tervezés során a felperes hozzájárulását nem kérték ki. Az 1998-as tervdokumentációban szereplő épületegyüttes megvalósításához az 1988-as tervdokumentáció alapján megvalósult tartószerkezetek mintegy 21%-ban járulnak hozzá, ezen túl az 1998-as tervdokumentációban szereplő épület terve valamennyi elemében más tartalmú, mint a korábbi épület terve, más az épület funkciója, és külső megjelenése is.

A felperes a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 67. § (1), valamint a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 75. §-ának (1) bekezdése alapján keresettel fordult a bírósághoz; ebben kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a felperes személyhez fűződő szerzői jogainak megsértését, kötelezze az alpereseket, hogy gondoskodjanak az elkészült irodaépületen a felperes, mint eredeti tervező nevének feltüntetéséről, illetve kötelezze a

bíróság az alpereseket egyetemlegesen 4 000 000 forint jogdíj és késedelmi kamata megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye alapján meghozott ítéletében felperes keresetének teljes egészében helyt adott. A felperes kereseti kérelmét a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény (a továbbiakban: Szjt.) rendelkezései alapján bírálta el, miután az alperesek 1998-ban készített tervdokumentációjával kapcsolatos a felperes keresete. Tényként megállapította, hogy az alperesek az új terv elkészítésénél az Szjt. 10. §-ába ütköző módon a felperes által korábban készített terveket a felperes előzetes hozzájárulása nélkül felhasználták, az alperesek tervezői tevékenysége sértette a felperes személyhez fűződő szerzői jogát, ezért az Szjt. 52. §-a (1) bekezdésének *a*) és *c*) pontja, valamint 13. §-ának (3) bekezdése alapján helyt adott a felperes kereseti kérelmének.

A másodfokú bíróság az alperesek fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Az Szjt. 44. §-nak (1) bekezdése, valamint a 9/1969. (XII. 29.) MM rendelet (a továbbiakban: Szjtv.) 1. §-ának (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az építészeti alkotások tervei szerzői jogi védelmet élveznek, valamint az építészeti alkotást is szerzői jogi védelem alatt állónak kell tekinteni. A felperest tehát szerzői jogok illették meg mindkét alkotáson, mind a terveken, mind a létrejött üzemi építményen. Az Szjt. 10. §-a, valamint a Szjtv. 7. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálta, hogy a perbeli esetben a felperes szerzői jogának megsértése, művének jogosulatlan megváltoztatása vagy felhasználása bekövetkezett-e.

A jogerős ítélet indokolása értelmében az épület tulajdonosa jogosult a dolgot birtokolni, használni, illetve a dologgal rendelkezni; a tulajdonosnak az átépítés körében tett rendelkezései tehát önmagában nem sértik a tervezőt megillető szerzői jogokat. Az ingatlan új tulajdonosának 1998-ban joga volt ahhoz, hogy a számára sürgősen épületet átépítse, annak egyes részeit, mint meglévő műszaki adottságot az újabb épületben felhasználja. A tervező pedig a tulajdonos utasításának megfelelően jogosult volt az új épület terveit a meglévő műszaki adottságok figyelembevételével elkészíteni.

A másodfokú bíróság a szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy a II. r. alperes új tartalmat és külső megjelenést hordozó tervdokumentációt készített; az ő tervei alapján a korábbi műhöz képest egy teljesen új, önálló épület jött létre. A II. r. alperes a korábbi terveket nem tette az új tervek részévé, így a felperes követelésének jogalapját nem bizonyította. Önmagában nem jelenti a felperes terveinek felhasználását, és (egyéb hasznosítási cselekmény hiányában) nem valósít meg jogsértést az a körülmény, hogy a II. r. alperes a korábbi épület tartószerkezeteinek egyes elemeit az új tervek készítésénél, mint meglévő műszaki adottságot vette figyelembe. Ezért az Szjt. 10. §-a és az Szjtv. 7. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes alaptalanul igényelt szerzői jogvédelmet, és szerzői díj megtérítésére sem tarthat igényt.

A felperes a 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 270. §-a (2) bekezdésének *b*) *ba*) pontja alapján terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú ítélet helybenhagyása érdekében. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Szjt. 44. §-ának (1) bekezdését, az Szjtv. 1. §-át, és az 1975. évi 4. tvr.-rel kihirdetett Berni

Uniós Egyezmény (BUE) 2. cikkét. A felperes felülvizsgálati kérelme részeként kérte figyelembe venni a Szerzői Jogi Szakértő Testület 3/1986. szám alatt kinyilvánított szakértői véleményét. Azt hangsúlyozta, hogy az alperesek terve lényegében a felperes terveinek felelt meg a szerkezet vonatkozásában; az engedélykérelem mellékletét képező tervdokumentációban, mint kiinduló állapot rajzi dokumentálásra került. Szerinte tévedett a másodfokú bíróság, amikor nem vette figyelembe a Berni Uniós Egyezmény 2. cikkét, továbbá az Szjtv. 1. §-át, vagyis a védelmi körből kirekesztette az építményeket.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Többek között arra hivatkoztak, hogy a perben kirendelt szakértői testület szakvéleménye szerint az 1998-as tervezési eljárás során készített anyagok nem a felperes engedélyezési tervének felhasználásával készültek. A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Előjáróban megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésekor a Pp. 270. §-a (2) bekezdésének *b) ba)* pontjában foglalt szövegrész nem volt hatályban, mivel az Alkotmánybíróság 42/2004. (XI. 9.) AB határozatában megsemmisítette.

Ezt támadó felülvizsgálati kérelem hiányában a Legfelsőbb Bíróságnak döntése meghozatala során abból a jogerős ítéleti megállapításból kellett kiindulnia, hogy a felperes 1988-as tervei alapján megvalósult tartószerkezet - noha maga az üzemi épület kivitelezése nem fejeződött be - önmagában építészeti alkotásnak minősül. A tervezőt pedig a szerzői jogi védelem az Szjt. 44. §-ának (1) bekezdése értelmében nemcsak a tervei, hanem az annak alapján elkészült építészeti alkotás tekintetében is megilleti. A perben tehát azt kellett vizsgálni, hogy akár a tervek, akár az építmény, mint építészeti alkotás tekintetében történt-e az Szjt. 10. §-a szerinti jogosulatlan megváltoztatás vagy felhasználás.

A másodfokú bíróság megalapozottan és jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a tartószerkezetek tekintetében az alperesek nem használták fel a felperes terveit. Nem jelenti ugyanis a tervek felhasználását az, ha az új tervek elkészítésénél a régi tartószerkezetek egyes elemeit, mint meglévő műszaki adottságot figyelembe veszik. Vizsgálandó kérdés azonban, hogy ugyanez a magatartás nem valósít-e meg szerzői jogi jogsértést magának az építménynek a vonatkozásában. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az épület tekintetében sem történt jogosulatlan felhasználás és így a felperesnek az általa készített tervek alapján emelt épületen fennálló szerzői jogai nem sérültek. Ezzel az állásponttal a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság is egyetért az alábbiak szerint.

Egy építészeti alkotáshoz fűződő, a tervezőt megillető szerzői jog sérelmét alapvetően az jelentheti, ha az építmény jogosulatlanul megváltoztatásra (átépítésre) kerül. Ezt a magatartást az épület átépítésére jogosult tulajdonos valósíthatja meg. Annak megítélésénél, hogy egy építmény, mint szerzői jogi védelem alá eső építészeti alkotás megváltoztatása (átépítése, átalakítása) jogosulatlanul történik-e, abból kell kiindulni, hogy a szerzői jog gyakorlása nem ütközhet össze a tulajdonosnak - a Ptk. 99. §-ában biztosított - a dolog célszerű és zavartalan használatához fűződő dologi jogával. A tulajdonost megilleti az a jogosultság, hogy a tulajdonában álló épületet - ha annak igénye, illetve szükségessége a részéről felmerül - átépítse (annak építészeti kialakítását, rendeltetését stb.-t megváltoztassa) vagy akár elbontsa azt. A tulajdonosi jogok rendeltetésszerű gyakorlása nem

eredményezheti a tervezőnek az építményhez fűződő szerzői joga megsértését. Ha tehát egy építészeti alkotást létrehozó tulajdonosi (megbízói) igény megszűnt, vagy megváltozott, a tervező a szerzői jogára hivatkozással nem akadályozhatja meg az építmény mindenkori tulajdonosát az objektum átépítésében vagy elbontásában, és nem kifogásolhatja ezt azon az alapon, hogy ez értelemszerűen az általa készített tervektől való eltérést jelent.

A perbeli esetben is az ingatlan új tulajdonosát megillette az jog, hogy a funkcióját tekintve számára szükségtelen épületet átépítse, és ennek során a meglévő épület egyes részeit az újabb épületben felhasználja. Mivel a tulajdonosnak ez az indokolt változtatásra irányuló magatartása nem járt a tervező szerzői jogainak a sérelmével, nem eredményezhetett szerzői jogsértést a tulajdonos (megrendelő) megbízásából és utasításainak megfelelően eljáró alpereseknek az a magatartása sem, hogy a korábbi épület tartószerkezeteinek egyes elemeit, mint meglévő műszaki adottságot az új épület terveinek elkészítése során figyelembe vették. Ez a felhasználási magatartás ugyanis a tulajdonos használati joga rendeltetésszerű gyakorlásához kapcsolódik, annak a folyománya.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős határozatot hatályában fenntartotta. (Legf. Bír. Pfv. 20.303/2005. sz.)

Készítette: dr. Pallay Zoltán, Belügyminisztérium Építésügyi Szabályozási Osztály

Az Alkotmánybíróság helyi önkormányzatokat érintő döntései

Becsületsértési ügyekben a sértett panasszal élhet a megszüntető határozatával szemben

AB határozat száma: 7/2011. (II. 11.) AB határozat

Az indítványozó a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 86. §-a, másodsorban pedig a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény végrehajtásáról szóló 11/2000. (II. 23.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 17. § (2) bekezdése megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Álláspontja szerint az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogtól fosztja meg az érintetteket az Sztv. 86. §-a azáltal, hogy kizárja a jogorvoslatot, ha az eljárást becsületsértési ügyben azért szüntetik meg, mert a sértett nem jelent meg a meghallgatáson és távolmaradását alapos okkal nem mentette ki, vagy azért nem volt idézhető, mert lakcímváltozását nem jelentette be, illetve magánindítványát visszavonta.

Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis az Sztv. 132. §-ában említett panasz nem a békéltető eljárás körében hozott határozatra vonatkozik. Megjegyzi azonban az indítványozó, hogy ha az Alkotmánybíróság álláspontja ettől eltérő, akkor a határozat közléséről szóló BM rendelet 17. § (2) bekezdésének megsemmisítését kezdeményezi. Az alapján ugyanis kizárólag az Sztv. 86. § (1) bekezdése, a 88. § (1) bekezdése és a 121. § (1) bekezdése alapján hozott, az eljárást megszüntető határozatot kell közölni a sértettel és képviselőjével, az Sztv. 131. §-a alapján hozott döntést nem.

Végül alkotmányellenesnek tartja az indítványozó, hogy a szabálysértési hatóság az eljárást megszüntető határozatát kizárólag a sértettel és képviselőjével közli, az eljárás alá vont féllel nem.

Az indítvány részben megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal összefüggésben elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány tárgya nem minősül-e ítélt dolognak. Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 2/2009. (I. 12.) Tü. határozat (ABK 2009. január, 3., a továbbiakban: Ügyrend) 31. § c) pontja értelmében „ítélt dolog” címén az eljárás megszüntetésének van helye, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabállyal azonos jogszabály (jogszabályi rendelkezés) felülvizsgálatára irányul és az indítványozó az Alkotmánynak ugyanarra a §-ára, illetőleg alkotmányos elvére (értékére) - ezen belül - azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alkotmánysértés megállapítását. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványban felvetett kérdés akkor res iudicata, ha az újabb indítványt ugyanazon jogszabályi rendelkezésre vonatkozóan azonos okból vagy összefüggésben terjesztik elő. (1620/B/1991. AB határozat, ABH 1991, 972, 973.)

Amennyiben az újabb indítványt más okra, illetve más alkotmányossági összefüggésre alapítják, az Alkotmánybíróság az újabb indítvány alapján érdemben vizsgálódik. [35/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 200, 212.; 17/1999. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1999, 131, 133.; 5/2002. (II. 22.) AB határozat, ABH 2002, 78, 81.; 37/2004. (X. 15.) AB határozat, ABH 2004, 908, 911.]

Az Alkotmánybíróság az Sztv. 86. § alkotmányosságát az Alkotmány 57. § (5) bekezdése szempontjából a 86/2009. (IX. 24.) AB határozatában vizsgálta. Az indítványozó e korábbi ügyben azt kifogásolta, hogy az Sztv. kizárja a kényszerintézkedésekkel szembeni panaszjogot, mivel a jogszabály alapján a panaszt a határozat közlésétől számított 8 napon belül kell benyújtani. Hatósági intézkedés esetén azonban határozat nem születik, ezért az indítványozó úgy vélte, az ellen panaszt sem tehet.

Az Alkotmánybíróság ezzel szemben a 86/2009. (IX. 24.) AB határozatban úgy foglalt állást, hogy „[m]iután az Sztv. 86. §-a egy speciális jogorvoslati formát szabályoz, nem állapítható meg az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének sérelme [...]. A panasz intézménye épp azt hivatott biztosítani, hogy az Sztv. 86. § (1) bekezdésében felsorolt döntésekkel szemben is biztosított legyen a jogorvoslat” (ABH 2009, 811, 823.).

A jelen eljárás alapjául szolgáló indítvány ugyan érdemben elbírált jogszabályi rendelkezéssel azonos jogszabályi rendelkezésre irányul, és az indítványozó az Alkotmány ugyanazon rendelkezésére hivatkozott, az ügy nem tekinthető ítélt dolognak. Az indítványozó ugyanis más összefüggésben kérte az Sztv. 86. § alkotmányellenességének megállapítását, ezért az Alkotmánybíróság az indítvány által felvetett alkotmányossági kérdéseket érdemben vizsgálta.

2.1. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése mindenki számára biztosítja a jogorvoslat jogát az olyan bírói, államigazgatási vagy más hatósági döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint ez az alapjog megköveteli, hogy az érdemi, ügydöntő, az érintett helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló határozat tekintetében a jogorvoslat biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint

alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. Ugyanakkor az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes a nem érdemi, nem ügydöntő határozatok esetén. [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.]

Az Alkotmánybíróságnak ezért elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy a becsületsértés miatt indult szabálysértési eljárás során az eljárás megszüntetéséről hozott határozat olyan érdemi döntésnek minősül-e, amellyel szemben az érintett számára jogorvoslatot kell biztosítani.

A becsületsértés szabálysértése a becsületsértés elnevezésű bűncselekmény kisebb súlyú alakzata, amely a becsület csorbítására alkalmas kifejezés használatával vagy egyéb ilyen cselekmény elkövetésével valósítható meg. Ahogyan azt az 1233/B/1995. AB határozat hangsúlyozta, „a verbális becsületsértés jelenleg tehát általában szabálysértésként minősül” (ABH 2000, 619, 623.).

A becsületsértés miatt indult szabálysértési eljárás megindításának a feltétele a magánindítvány, vagyis a sértett nyilatkozata, amelyben kifejezetten kéri a szabálysértési hatóságot, hogy az elkövetett szabálysértésért az elkövetőt vonja felelősségre [Sztv. 138. § (2) bekezdés]. A szabálysértési eljárás meghallgatással indul, amelyre a szabálysértési hatóság megidézi a feleket, és megkísérli a felek kibékítését. A békítés eredményes, ha a sértett visszavonja a magánindítványt. Ha viszont eredménytelen, az általános szabályok szerint folyik tovább az eljárás [Sztv. 130. § (3) bekezdés].

A becsületsértés miatt indult szabálysértési eljárás - a többi szabálysértési eljáráshoz hasonlóan - tartalmilag kétfajta érdemi határozattal zárulhat. Egyrészt a szabálysértési felelősséget megállapító és szankciót kiszabó határozattal [Sztv. 87. § (1) bekezdés], másrészt az eljárást megszüntető határozattal [Sztv. 84. § (1) bekezdés]. A becsületsértési ügyek erősen személyes jellegére tekintettel az Sztv. sajátos eljárást megszüntető okként tekint a büntetőigényt érintő érdekmúlásra, amelyre a törvény a sértett különböző megnyilvánulásai alapján következtet. Az Sztv. 131. § (1) bekezdése alapján a szabálysértési hatóság megszünteti az eljárást, (1) ha a sértett a meghallgatáson nem jelenik meg és magát alapos okkal nem menti ki, (2) ha a sértett nem idézhető, mert lakcímváltozását nem jelentette be, (3) ha magánindítványát visszavonta. A sértett mulasztásának a jogkövetkezménye tehát az eljárás hivatalból való megszüntetése.

Az Sztv. 131. § (1) bekezdés alapján hozott eljárást megszüntető határozat érdemi döntés, amely a sértett helyzetét, jogait lényegesen érinti. Az ilyen határozat elleni jogorvoslat szükségessége az Alkotmány jogorvoslatot biztosító 57. § (5) bekezdéséből következik. Becsületsértési ügyekben a sértettnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szabálysértési eljárás megszüntetésére okot adó körülmények fennállását vitassa. [Például, hogy az általa benyújtott igazolással, adott esetben a postai kézbesítéssel kapcsolatban érvelhessen az eljárást megszüntető döntéssel szemben, vagy éppen azt kifogásolhassa, hogy beadványát a hatóság - tévesen - a magánindítvány visszavonásaként értelmezte.]

2.2. Az Sztv. 131. § (1) bekezdése alapján hozott eljárást megszüntető határozat tehát az ügy érdemében hozott olyan döntés, amellyel szemben az Sztv. kifejezetten nem biztosít

jogorvoslatot. A panasz jogintézményéről rendelkező Sztv. 86. § (1) bekezdése ugyanis külön nem említi, hogy az Sztv. 131. § (1) bekezdése alapján, a békítő eljárás során hozott eljárást megszüntető határozatok ellen panaszt lehetne benyújtani. Az indítványozó ezt az alkotmányossági problémát az Sztv. 86. §-a megsemmisítésével tartja orvosolhatónak.

Az alkotmányellenességet azonban az Sztv. vonatkozó rendelkezéseinek az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével összhangban nem lévő értelmezése okozza.

Az Sztv. 84. § (1) bekezdése a szabálysértési eljárás megszüntetésének egyes eseteit szabályozza. A szabálysértési hatóságnak az Sztv. 84. § (1) bekezdése alapján hozott, az eljárást megszüntető határozatával szemben panasz terjeszthető elő.

Az Sztv. XIII. fejezete becsületsértési ügyekben az általános szabályok eltérő alkalmazását írja elő. Az Sztv. 131. § (1) bekezdése például az Sztv. 84. § (1) bekezdésében foglalt eljárást megszüntető okok mellett további két, az eljárás megszüntetésére okot adó körülményt sorol fel. Kifejezetten nem zárja és alkotmányosan nem is zárhatná ki, hogy a sértett panasszal élhessen e megszüntető határozatokkal szemben. A panaszjogról viszont nem tesz említést.

Tekintettel azonban arra, hogy az Sztv. 131. § (1) bekezdése az általános rendelkezésekhez képest további két megszüntetési okot határoz meg, becsületsértési ügyekben az eljárás megszüntetésére az Sztv. 84. §-a, 86. §-a és 131. §-a együttes alkalmazása alapján kerül sor. Ez azt jelenti, hogy az Sztv. 86. § (1) bekezdésének „a 84. § alapján hozott határozatával szemben a sértett panaszt tehet” szövegrészébe beleértendő az Sztv. 131. § (1) bekezdése szerinti eljárást megszüntető határozat. Ezt az értelmezést támasztja alá az Sztv. 132. §-a, amely szerint a „becsületsértési ügyekben emelt kifogást, illetőleg panaszt az iratokkal együtt [...] közvetlenül az illetékes bírósághoz kell megküldeni”, s a panaszt a bíróság bírálja el. Ez utóbbi rendelkezés nem csupán az Sztv. 84. § (1) bekezdése, hanem az Sztv. 131. § (1) bekezdése alapján hozott eljárást megszüntető határozatok elleni panaszra is irányadó.

2.3. Az Alkotmánybíróság a 38/1993. (VI. 11.) AB határozatban kifejtette: „Az Alkotmánybíróságnak a jogszabály alkotmányossági vizsgálata során az Alkotmány értelmezésével meg kell állapítania, hogy az adott jogszabályi rendelkezés tárgyában melyek az alkotmányos követelmények. A jogszabály alkotmányos, ha ezeknek megfelel. A megfelelés megállapítása logikailag elkerülhetetlenné teszi azonban a vizsgált jogszabály értelmezését is. Az Alkotmánybíróság mindig az Alkotmány és a vizsgált jogszabály egymásra tekintettel értelmezett megfelelését vagy ellentétét állapítja meg. A norma alkotmányosságának megállapítása egyben a norma alkotmányos értelmezéseinek tartományát is kijelöli: a norma mindazokban az értelmezéseiben alkotmányos, amelyek az adott ügyben megállapított alkotmányi követelményeknek megfelelnek. A jogrendszer egysége is megköveteli, hogy minden jogszabályt ne csupán önmagában és funkcióját tekintve, hanem mindenekelőtt az Alkotmánnyal való összhangjára figyelemmel értelmezzenek, függetlenül attól is, hogy a jogszabály az Alkotmány előtt vagy után keletkezett-e.” [ABH 1993, 256, 267.; megerősítve: 23/1995. (IV. 5.) AB határozat, ABH 1995, 115, 121.; 4/1997. (I. 22.) AB határozat, ABH 1997, 41.; 22/1999. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1999, 176, 201.; az újabb gyakorlatban: 22/2005. (VI. 17.) AB határozat,

ABH 2005, 246.; 28/2005. (VII. 14.) AB határozat, ABH 2005, 290.; 75/2008. (V. 29.) AB határozat, ABH 2008, 651, 665.; 47/2009. (IV. 21.) AB határozat, ABH 2009, 341, 357-358.; 74/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 750, 766.] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az Sztv. 86. § (1) bekezdésének és az Sztv. 131. § (1) bekezdésének az az értelmezése van összhangban az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével, amely szerint becsületsértési ügyekben minden, az eljárás megszüntetéséről döntő határozat ellen biztosítani kell a panaszjogot.

Ezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 86. § (1) bekezdése és 131. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alkotmány 57. § (5) bekezdésén alapuló alkotmányos követelmény, hogy becsületsértési ügyekben a sértett panasszal élhet a szabálysértési hatóságnak az eljárást az Sztv. 131. § (1) bekezdése alapján megszüntető határozatával szemben.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányos követelmény megállapítása miatt az Sztv. 86. §-a megsemmisítésére irányuló indítványt elbíráltnak tekintette és elutasította.

3.1. Az Alkotmánybíróság a következőkben azt az indítványi elemet vizsgálta, amely a BM rendelet 17. § (2) bekezdésének megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítvány benyújtását követően megalkotott, a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény végrehajtásáról szóló 11/2000. (II. 23.) BM rendelet módosításáról szóló 64/2009. (XII. 17.) IRM rendelet 4. § (2) bekezdése az indítványban támadott BM rendelet 17. § (2) bekezdését 2010. január 1-jével hatályon kívül helyezte.

Az Ügyrend 31. § a) pontja alapján az Alkotmánybíróság az eljárást megszünteti, ha az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabály hatályát veszítette, és ezzel az indítvány tárgytalanná vált. Az Alkotmánybíróság ezért a BM rendelet 17. § (2) bekezdésének megsemmisítését kezdeményező indítvány alapján indult eljárást megszüntette.

3.2. Az indítványozó beadványában felhívta a figyelmet arra, hogy az indítvány benyújtásakor még hatályos BM rendelet 17. § (2) bekezdése nem tette a szabálysértési hatóságok köteletségévé, hogy az eljárást megszüntető határozatokat az eljárás alá vont személlyel is közöljék.

Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Sztv. az eljárást megszüntető határozat elleni panaszjogot jelenleg kizárólag a sértett és képviselője számára tartja fenn. A BM rendelet pedig - ennek megfelelően - a panasz benyújtására jogosultak számára tette kötelezővé a határozat közlését. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem vitatta az Sztv.-nek azt a megoldását, amely az eljárást megszüntető határozattal szemben az eljárás alá vont személy számára nem biztosít jogorvoslatot, ezért az Alkotmánybíróság ebben a határozatban erről az alkotmányossági kérdésről nem hozhatott döntést.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 12. szám (2011. február 11.)

Elővásárlási jog önkormányzati rendeleti formában való megjelenítéséről

AB határozat száma: 20/2011. (III. 30.) AB határozat

Az egyes ingatlanaira vonatkozó elővásárlási jog elrendeléséről szóló önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) határozatlan időre elővásárlási jogot állapított meg az Ör.-ben felsorolt ingatlanok tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 25. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot sérti, hogy az önkormányzat rendeleti formában valójában egyedi döntéseket pótol, amely által ellehetetleníti a döntés elleni jogorvoslat igénybevételét. Emiatt kérte a támadott Ör. egészének megsemmisítését.

Az Alkotmánybíróság 43/2006. (X. 5.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) vizsgálta az Étv. 25. §-át és egy az alapján alkotott önkormányzati rendeletet, amely elővásárlási jogot állapított meg az önkormányzat képviselő-testületének javára. A jogorvoslathoz való jog kapcsán kifejtette az elővásárlási jogot megállapító rendeletről: „Az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése szerint bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen áll fenn a jogorvoslat joga. A jelen esetben azonban nem bírósági, közigazgatási és más hatósági döntésről van szó, hanem települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletéről, azaz jogszabályról. Az Alkotmánybíróság az építésügyről szóló 1964. évi III. törvénynek - az Étv. 25. §-ában meghatározott rendelkezéseket nem tartalmazó - szabályai alapján megalkotott önkormányzat képviselő-testületi rendelet vizsgálata alapján 1994-ben kimondta, hogy alkotmányellenes az a szabályozás, amely »az ingatlantulajdont korlátozó egyedi döntések rendeleti formában való megjelentetésével gyakorlatilag kizárja a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat benyújtásának a lehetőségét, és ezáltal sérti a tulajdonvédelemre is garanciát nyújtó jogorvoslat lehetőségét« [6/1994. (II. 18.) AB határozat, ABH 1994, 65, 67.]. A 45/1997. (IX. 19.) AB határozat azt állapította meg, hogy alkotmányellenes az a szabályozási mód, amelynél több egyedi döntés összefoglalása jogszabályi, törvényi rendelkezés formájában jelenik meg, és ezzel kizárja a bírósági felülvizsgálatot, sérti a jogorvoslat lehetőségét (ABH 1997, 311, 318.). Az 53/2002. (XI. 28.) AB határozat rendelkező részében mondta ki, hogy az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő azáltal, hogy a törvényi rendelkezés alapján védett természeti területek egyedi meghatározása során nem biztosított önálló jogorvoslatot. A határozat indokolása rámutatott, hogy a tulajdonjog korlátozásának az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésével kapcsolatos jogorvoslati lehetőség nem pótolhatja a jogszabályi formában történő védett területté nyilvánítással okozott sérelem bírósági felülvizsgálatát; »a védett természeti területek egyedi megjelölésére vonatkozó döntésről alakisági követelményeknek megfelelő, önálló határozatba foglalt és elkülönített döntés« hiányában nincs érdemi jogorvoslati lehetőség (ABH 2002, 327, 335.). Ugyanezt az elvet érvényesítette a 33/2006. (VII. 13.) AB határozat, amely a fokozottan védett természeti területté nyilvánításnál a jogszabályban - egyedi közigazgatási határozat nélkül - kimondott tulajdonjog-korlátozás tekintetében állapította meg az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslati jognak a megsértésével járó alkotmányellenes helyzetet (ABK 2006. július). Az Étv. 25. §-ának (2) bekezdése alapján nem kerül sor olyan közigazgatási határozat meghozatalára, amellyel szemben jogorvoslattal lehetne élni, hanem

a települési önkormányzat rendelete határozza meg, melyek azok a telkek, amelyekre a megjelölt településrendezési cél megvalósítása érdekében elővásárlási jog keletkezik. A jogorvoslatra lehetőséget nem biztosító megoldás sérti az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította az Étv. 25. §-a (2) bekezdésének és az ennek alapján megalkotott Ör.-nek az alkotmányellenességét.” (ABH 2006, 540, 548-549.)

Jelen ügyben a támadott Ör. is rendeleti formában állapítja meg az elővásárlási joggal terhelt ingatlanok körét, s az abban felsorolt ingatlanokra az önkormányzat rendelete alapján az ingatlan-nyilvántartási hatóság feltünteti az elővásárlási jogot. Az Ör. 3. § (2) bekezdése alapján a jegyző köteles gondoskodni az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséről. Mivel azonban az Ör. jogszabályi formában tartalmazza az elővásárlási jog alapítását, e tárgyban nem születik olyan külön közigazgatási határozat, amely egyedi döntés ellen a tulajdonos megfelelő jogorvoslattal élhetne. Mivel ez az Alkotmány 57. § (5) bekezdését sérti, az Alkotmánybíróság megállapította az Ör. alkotmányellenességét és jelen határozat közzétételének napjával azt megsemmisítette.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 34. szám (2011. március 30.)

Korlátozó környezetvédelmi előírások szabályozása és védőterület kijelölése önkormányzati rendeletben

AB határozat száma: 212011. (III. 30.) AB határozat

A Közigazgatási Hivatal vezetője (a továbbiakban: hivatalvezető) - miután a képviselő-testület törvényességi észrevételének nem adott helyt - a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján, az Alkotmánybíróságnál kezdeményezte a Helyi Építési Szabályzatáról alkotott, és többször módosított önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) 32. § (4) bekezdése, valamint 55/B. § (1) bekezdése [helyesen: 55. § B) pont 1) alpontja] törvényellenességének megállapítását, és megsemmisítését. A hivatalvezető álláspontja szerint az Ör. 32. § (4) bekezdése a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr1.), az 55/B. § (1) bekezdése pedig a 12/1983. (V. 12.) MT rendelet (a továbbiakban: MTr.), a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 8/2002. (III. 12.) KöM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: R1.) és a zaj- és rendbírásról szóló 2/1983. (V. 25.) OKTH rendelkezés (a továbbiakban: OKTHr.) előírásaival ellentétes. A hivatalvezető úgy véli, hogy a képviselő-testületnek hiányzott a jogalkotási hatásköre az Ör. általa támadott rendelkezései megalkotására, ez pedig az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésének sérelmével jár. Az Ör. 32. § (4) bekezdése szerint az M0 gyorsforgalmi út tengelyétől számítva 100 méteres védőtávolságot kell tartani, az 55. § B) pont 1) alpontja pedig meghatározza a település területén a megengedett zajterhelési határértéket (nappal: 60 dB, éjjel: 50 dB). A hivatalvezető szerint a Kr1. a környezetvédelmi hatósághoz telepítette a védőtávolság megállapításának jogát, az R1. pedig kógens módon határozza meg a zajterhelési határértékeket, így a képviselő-testület olyan területeken alkotott jogot, ahol arra nem lett volna lehetősége.

Az indítvány benyújtását követően az Ör.-t több alkalommal is módosította a képviselő-testület - ennek eredményeképp a 32. § (4) bekezdés számozása 34. § (4) bekezdésre, az 55.

§ B) pont 1) alpont számozása pedig 53. § B) pont 1) alpontra módosult -, ám a támadott normaszöveg tartalma változatlan maradt.

A hivatalvezető által felhívott magasabb szintű jogszabályokat hatályon kívül helyezték, azonban az őket felváltó jogszabályok -, így a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr2.), valamint a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: R2.) - lényegében azonos tartalommal bírnak.

Az Alkotmánybíróság „a támadott jogszabály hatályon kívül helyezése esetén az indítványban megjelölt, de hatályon kívül helyezett jogszabály helyett az annak helyébe lépő új jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg, ha az új jogszabály is tartalmazza a korábbi jogszabálynak az indítványozó által támadott rendelkezését”. (137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 457.; 822/B/1998. AB határozat, ABH 2002, 861, 862.) Ezért az indítvány alapján az Alkotmánybíróság - tekintettel arra, hogy az Ör. - a többszöri módosítás ellenére is - lényegében változatlan szöveggel tartalmazza a hivatalvezető által támadott rendelkezéseket - az alkotmányossági vizsgálatot a hatályos Ör. rendelkezéseire tekintettel folytatta le.

Az indítvány részben megalapozott.

1. A helyi önkormányzatok rendeletalkotási jogkörének alkotmányos kereteit az Alkotmány jelöli ki. Az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy a helyi képviselő-testület önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül. Az Alkotmánynak az indítványozó által is hivatkozott 44/A. § (2) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes más jogszabállyal.

Önkormányzati ügyekben a képviselő-testületet széles körű jogalkotási autonómia illeti meg, azonban a rendeletalkotás terén ez az önállóság nem korlátlan. Az Alkotmány 43. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a helyi önkormányzati jogokat és kötelezettségeket törvény határozza meg, ebből következően a képviselő-testület is csak e törvények keretei között gyakorolhatja a jogalkotói hatáskörét.

Az Alkotmány hivatkozott rendelkezéseinek megfelelő szabályozást tartalmaz az Ötv. 16. § (1) bekezdése, melynek értelmében a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkothat önkormányzati rendeletet.

Az Ötv. 8. § (1) bekezdése - a helyi közszolgáltatások körében - többek között, az önkormányzatok által ellátandó közfeladatként jelöli ki az épített és természeti környezet védelmét. A Kt. 46. § (1) bekezdésének c) pontja - a Kt. IV. fejezetében, a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatai között - külön is kiemeli - hogy a települési önkormányzatok a környezet védelme érdekében a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsátanak ki, illetve határozatot hoznak.

2. Az Alkotmánybíróság elsőként az Ör. 53. § B) pont 1) alpontjának az alkotmányosságát vizsgálta az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése szempontjából. A támadott rendelkezések Csömör Nagyközség közigazgatási területére vonatkozóan állapítja meg a zajterhelési határértékeket. A határértékek az R2. és 1. számú mellékletében meghatározott határértékeknél enyhébbek. Az indítványozó álláspontja szerint az R2. - törvényi

felhatalmazás alapján - megállapítja a zajterhelési határértékeket, így a helyi önkormányzatok ezen a területen jogalkotási hatáskörrel nem rendelkeznek.

A Htv. 85. § (1) bekezdésének *e*) pontja - mintegy megerősítve az Ötv. és a Kt. fentebb hivatkozott rendelkezéseit - egyértelműen és konkrétan rögzíti, hogy a helyi zaj- és rezgésvédelmi szabályok megállapítása - szemben az indítványban kifejtettekkel - a települési önkormányzatok képviselő-testületének a feladat- és hatáskörébe tartozik. A Kt. 48. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg. A Kt. 89. § (3) bekezdése szerint pedig a határértéket a miniszter - az érdekelt miniszterekkel együttesen kiadott - rendeletben, vagy rendeletben meghatározott esetekben a környezetvédelmi hatóság állapítja meg.

Az Alkotmánybíróság már foglalkozott az általános (miniszteri rendeletben meghatározott) határértékek és az önkormányzati zajvédelmi rendeletalkotás viszonyával. Az Alkotmánybíróság elismerte, a helyi önkormányzatok rendeletalkotási hatásköre kiterjed a törvényhozó és Kormány rendeletében megállapított szabályozáshoz képest nagyobb mértékben korlátozó előírások meghatározására (937/B/2000. AB határozat, ABH 2004, 1893, 1900.) illetékességi területének a helyi specialitások figyelembevételével kijelölt egy részén. A települési önkormányzat képviselő-testülete azonban önálló, új határértékeket nem állapíthat meg, mivel erre a Kt. felhatalmazása alapján csak miniszter rendeletben, vagy egyedi ügyekben a környezetvédelmi hatóság jogosult. [34/2008. (IV. 3.) AB határozat, ABH 2008, 1350, 1356.]

A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Önkormányzat Képviselő-testülete figyelmen kívül hagyta a Kt. 89. § (3) bekezdése szerinti korlátozást miszerint az általános határértékeket e törvényi felhatalmazás alapján az R2. határozza meg azáltal, hogy nem ezeket alkalmazta, hanem enyhébb zajterhelési határértékeket állapított meg a központi jogszabályban meghatározott általános határértékekhez képest. A kifejtettek alapján az Ör. 53. § B) pont 1) alpontja ellentétes más jogszabállyal és így sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, ezért azt az Alkotmánybíróság megsemmisítette. 3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Ör. 34. § (4) bekezdésének az alkotmányosságát vizsgálta az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése szempontjából. Az Ör. támadott rendelkezése szerint az M0 gyorsforgalmi út és csomóponti ágainak tengelyétől 100 méteres védőtávolságot kell tartani mindkét irányban. Az Ör. 34. § (5) bekezdése szerint ebben a védősávban védelmi rendeltetésű erdőt kell kialakítani. A hivatalvezető szerint a Kormány a környezetvédelmi hatósághoz telepítette a környezetvédelmi feltételek megállapításának - így a levegőtisztaság megőrzését szolgáló védelmi övezet kijelölésének - jogkörét. A Kr2. által meghatározott keretek között ugyanis a környezetvédelmi hatóság jogosult az utak menti védelmi övezetek kijelölésére, így a helyi önkormányzatok jogalkotási hatásköre ebben a tekintetben kizárt. Erre tekintettel kérte a hivatalvezető az Ör. 34. § (4) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.

Az Ötv. 16. § (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzat törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot. Az Étv. szerint az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási

területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítani. A helyi építési szabályzatnak az Étv. előírása szerint tartalmaznia kell a védett és a védő területekkel érintett területek lehatárolását, valamint az azokkal kapcsolatos előírásokat. Az OTÉK a nyomvonal jellegű építmények esetén a védőterületet védősávként határozza meg, amelynek kiterjedését, felhasználásának és beépítésének lehetőségét, módját és feltételeit a vonatkozó jogszabályok - ennek hiányában az illetékes hatóságok előírásai - alapján kell meghatározni a helyi önkormányzatoknak. Az OTÉK 28. § (2) bekezdése az erdőterületeket rendeltetésük alapján védelmi (védett és védő), gazdasági, egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási-kutatási célú erdőkként csoportosítja. A helyi önkormányzatoknak tehát törvényi kötelezettségük van arra, hogy a helyi építési szabályzataikban védőterületeket jelöljenek ki, amennyiben a vonatkozó - például környezetvédelmi vagy egészségvédelmi tárgyú - jogszabályok szerint az szükséges. Az OTÉK ugyan kizárja, hogy a gyorsforgalmi utak tengelyétől számított 100-100 méteres sávba egészségügyi-szociális, illetve turisztikai rendeltetésű erdőt telepítsenek, nem zárja ki azonban véderdő létesítését.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete tehát nem lépte túl a törvényi felhatalmazás kereteit, sőt, épp annak eleget téve írta elő védelmi rendeltetésű erdő létesítését az M0 gyorsforgalmi utat övező 100-100 méteres védősávban. A kifejtettek alapján az Ör. 34. § (4) bekezdése nem ellentétes más jogszabály rendelkezéseivel, így nem sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, ezért azt az Alkotmánybíróság a megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 34. szám (2011. március 30.)

A közterületen való várakozás tárgyában hozott önkormányzati rendeletek nem „helyi közügyben”, hanem delegált jogkörben való önkormányzati jogalkotás eredményeként jöttek létre

AB határozat száma: 22/2011. (III. 30.) AB határozat

Az indítványban bírák kérték az Önkormányzata Közgyűlésének a fizetőparkolók működésének és igénybevételének rendjéről szóló 28/1996. (VI. 27.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) 12. § (2) bekezdésének második mondata alkotmányellenességének megállapítását, valamint a konkrét ügyekben való alkalmazásának kizárását.

Kifogásolták, hogy a támadott szabály előírása értelmében a kiszabott parkolási díj (pótdíj) megfizetésért az országos gépjármű nyilvántartásban szereplő tulajdonos (üzembentartó) tartozik felelősséggel. Három indítványozó bíró szerint ez a rendelkezés nem felel meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság követelményének, mert a személygépkocsi korábbi tulajdonosának felelőssége akkor is fennáll, ha a részére előírt valamennyi - különösen a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti - jogszabályi kötelezettségének eleget tesz, azonban a tulajdonjog átírása a vevőnek felrőhatóan marad el. Három indítványozó szerint az eladó a gépjárműnek a jogosulatlan parkolás időpontjában már nem tulajdonosa figyelemmel arra, hogy a tulajdonjog a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 117. § (2) bekezdése alapján a gépjármű vevőjére már átszállt. Ezen indítványozók

szerint a jogbiztonságot sérti az eladó felelősségének megállapítása, amiért az új tulajdonosnak felróható okból elmarad a tulajdonjog átírása.

Mind a négy indítványozó úgy véli, hogy az Ör. kifogásolt szabálya a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 15. § (4) bekezdésével [amely az indítványok alapjául szolgáló peres eljárásokban vitássá tett jogviszonyok keletkezésekor úgy rendelkezett, hogy az (1) bekezdésben, továbbá a 33/A. § szerinti használati díj vagy pótdíj, valamint pótdíj megfizetéséről a gépjármű tulajdonosa (üzemben tartója) gondoskodik] ellentétesen határozza meg a parkolási díj (pótdíj) fizetésére kötelezett személyt, ami sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében foglalt követelményt.

Az indítványok az alábbiak szerint megalapozottak.

1. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az Ör. támadott rendelkezését 2010. július 1-jei hatállyal módosította a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a fizetőparkolók működésének és igénybevételének rendjéről szóló 28/1996. (VI. 27.) önkormányzati rendelete módosításáról szóló 19/2010. (VI. 23.) önkormányzati rendelete, így az az indítványok elbírálásakor már nincsen hatályban. Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának vizsgálatát kizárólag akkor végzi el, ha annak alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés (335/B/1990. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.). A konkrét normakontroll két esetében, az Abtv. 38. § (1) bekezdésében foglalt bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján - mivel ilyenkor alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség - az Alkotmánybíróság a már nem hatályos rendelkezés alkotmányellenességét is vizsgálja [10/1992. (II. 25.) AB határozat, ABH 1992, 72, 76.]. A jelen ügyben az indítványok az Abtv. 38. § (1) bekezdés alapján bírók által kezdeményezett konkrét utólagos normakontrollnak minősülnek, ezért az Alkotmánybíróság az Ör. támadott rendelkezésének alkotmányosságát érdemben megvizsgálta.

2. Bár az indítványok csupán az Ör. meghatározott rendelkezése tekintetében állították a más jogszabállyal fennálló ellentétet, az Alkotmánybíróság - eddigi gyakorlatának megfelelően, az indítványokban foglaltakat kiterjesztően értelmezve - szélesebb összefüggésben vizsgálta az alkotmányossági aggályokat. [3/1992. (I. 23.) AB határozat, ABH 1992, 329, 330.; 26/1995. (V. 15.) AB határozat, ABH 1995, 123, 124.; 2/1998. (II. 4.) AB határozat, ABH 1998, 41, 46.; 16/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 140, 153.; 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75, 77.; 67/2006. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2006, 971, 978.; 103/2008. (VII. 11.) AB határozat, ABH 2008, 1437, 1439.]

Az Ör. megalkotásakor hatályos bevezető része szerint az Ör. alapjául fekvő jogszabályi felhatalmazás a Kkt. 15. § (2) bekezdése és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdése volt. Az Alkotmánybíróság - a jelen ügyben is irányadónak tekintett - 109/2009. (XI. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megállapította a közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 15. § (3) bekezdésének [amelynek szövege megegyezett az Ör. megalkotásakor hatályos Kkt. 15. § (2) bekezdésével], az Ötv. 63/A. § h) pontjának, Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályairól szóló 24/2009. (V. 11.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Ör.2.), valamint az Ör.2. megalkotása előtt hatályos parkolási tárgyú fővárosi közgyűlési rendeletek egyes

rendelkezései alkotmányellenességét, továbbá mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség orvoslására hívta fel a törvényhozót (ABH, 2009, 941-942.).

2.1. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság 2010. június 30. napjával azért semmisítette meg a Kkt. 15. § (3) bekezdésében és az Ötv. 63/A. § *h*) pontjába foglalt jogalkotási felhatalmazást, mert azok ellentétesek voltak az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság követelményével. Az Alkotmánybíróság döntését egyrészt azzal indokolta, hogy a parkolási tárgyú jogszabályalkotásra adott felhatalmazó rendelkezések, amelyek az Alkotmány 58. § (1) bekezdésébe foglalt alapjog, a helyváltoztatás szabadsága, továbbá az Alkotmány 9. § (1) bekezdésére visszavezethető szerződési szabadság, mint alkotmányos jog korlátozását tették lehetővé, nem kellően pontosan határolták körül a díjmegállapítás kereteit, szempontjait, korlátait, másrészt azzal, hogy a felhatalmazó rendelkezések nem voltak tekintettel a helyi önkormányzatok díjmegállapításban fennálló gazdasági érdekeltiségére, sem pedig az önkormányzatok árhatósági funkciójára, amely a közszolgáltatást igénybe vevő fogyasztók érdekeinek védelmét szolgálta volna (ABH 2009, 941, 962.).

Ahogy az Abh. kifejtette, „[a] vizsgált felhatalmazó rendelkezések delegálják a jogalkotás lehetőségét - és kötelezettségét - a közút kezelőként is eljáró képviselő-testületre. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 15. § (1) bekezdése szerint »[a] végrehajtási jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit (...)«. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a jogállamiság elve alapján értelmezte a közhatalom gyakorlásának korlátait, kereteit, és a közhatalom gyakorlásának tekintette a jogalkotást is. Elvi jelentőségű megállapítása szerint »[a] jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket« [56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.]. Ugyancsak a jogállamiság alkotmányos elve követeli meg azt, hogy »ha törvény valamely alkotmányos, illetőleg törvényben szabályozott jog korlátozására ad jogalkotási felhatalmazást valamely közigazgatási szervnek, a törvénynek meg kell határoznia a jogalkotási hatáskör terjedelmét, annak korlátait is« [6/1999. (IV. 21.) AB határozat, ABH 1999, 90, 94., (a továbbiakban: Abh.1.); 19/2004. (V. 26.) AB határozat, ABH 2004, 321, 353-354.; 21/2006. (V. 31.) AB határozat, ABH 2006, 333, 337.].” (ABH 2009, 941, 960.)

2.2. Ezt követően az Alkotmánybíróságnak az Abh.-ban döntenie kellett arról is, hogy a Kkt. 15. § (3) bekezdésének és az Ötv. 63/A. § *h*) pontjának megsemmisítése érinti-e azoknak a - felhatalmazó rendelkezésen alapuló, közterületen való várakozás tárgykörében alkotott - önkormányzati rendeleteknek az érvényességét, amelyeket az indítványok támadtak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy önmagában a felhatalmazó rendelkezés hatályon kívül helyezése nem okozza szükségképpen a felhatalmazáson alapuló (az ügyben: önkormányzati képviselő-testületi) szabályozás alkotmányellenességét. Ha a felhatalmazó jogalkotó közhatalma teljességének birtokában járt el, akkor a felhatalmazó rendelkezés későbbi sorsa nem befolyásolja a rá alapított jogszabályok sorsát. Amennyiben azonban „e jogalkotói hatáskör csorbat szenvedett, úgy annak delegálására nem kerülhet sor alkotmányosan.” A testület megállapította, hogy a közterületen való várakozás tárgyában hozott önkormányzati rendeletek nem „helyi közügyben”, hanem delegált jogkörben való

önkormányzati jogalkotás eredményeként jöttek létre. Következésképpen, mivel a felhatalmazói jogkör gyakorlására alkotmányellenesen került sor, és a vizsgált önkormányzati rendeletek felhatalmazáson alapuló hatáskörben születtek, a felhatalmazó jogszabály alkotmányellenessége kihat a felhatalmazáson alapuló szabályok alkotmányosságára is. Az Alkotmánybíróság ezért megsemmisítette az Ör.2.-t, és alkalmazási tilalmat állapított meg az Ör.2. előtt hatályban volt, azonos tárgyú fővárosi közgyűlési rendeletek bírói kezdeményezésekkel támadott szakaszaira, egyúttal alkotmányellenes mulasztás miatt a parkolás teljes körű, immár alkotmányos szabályozásának megalkotására hívta fel a jogalkotót.

2.3. Az Abh.-ban foglalt jogalkotási kötelezettségének tett eleget az Országgyűlés a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVI. törvényben (a továbbiakban: Tv.1.), és a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, valamint a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVII. törvényben (a továbbiakban: Tv.2.). E törvényi rendelkezések elfogadását követően módosult az Ör. jogalkotói felhatalmazásra utaló bevezető része és egyéb szabályai.

3. Az indítványokban támadott, delegált jogalkotási hatáskörben született Ör. támadott rendelkezése - az Abh.-ban alkotmányellenesnek ítélt Ör.2.-höz és az Ör.2. előtt hatályban volt azonos tárgyú fővárosi közgyűlési rendeletek támadott szabályaihoz hasonlóan - nem rendelkezett az Alkotmánynak megfelelő törvényi felhatalmazással annak megalkotásakor. Az Alkotmánybíróság hasonló megállapításra jutott a 137/2010. (VII. 8.) AB határozatában [a Miskolci Megyei Jogú Város Önkormányzatának a fizető parkolási rendszerről szóló 31/2004. (IX. 29.) számú rendelete alkotmányossági vizsgálata során (ABK, 2010, július, 905.)], továbbá 180/2010. (X. 20.) AB határozatában, amelyben Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának a fizetőparkolók üzemeltetéséről szóló 25/1999. (X. 29.) önkormányzati rendelete alkotmányellenességét állapította meg (ABK 2010. október, 1145.).

Az Ör. bevezető része ugyan a Kkt. 15. § (2) bekezdését jelöli meg az egyik felhatalmazó rendelkezésként, ám annak az önkormányzati rendelet megalkotásakor hatályos szövege megegyezik az Abh.-ban alkotmányellenesnek ítélt Kkt. 15. § (3) bekezdésével. Ebből következően a Kkt. eltérő időállapotokban eltérő számozású, de azonos tartalmú jogszabályhelyébe foglalt jogalkotási felhatalmazás sem volt alkotmányos alapja a bírói kezdeményezések által kifogásolt Ör.-beli szabály létrehozásának. Mivel az Ör. támadott szabályának alkotmányosságára is kihatott a felhatalmazó norma alkotmányellenessége, így annak alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság megállapította. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a képviselő-testület az Ör. megalkotását az Ötv. 16. § (1) bekezdésére is alapította, amely a rendelet-alkotási jogkört a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok, illetve törvény rendelkezéseinek végrehajtása körében teszi lehetővé. Figyelemmel az Abh.-ban foglalt azon megállapításaira, hogy a parkolás önkormányzati szabályozása nem minősül helyi közügynek, illetve arra, hogy az Ör. megalkotásakor nem voltak alkotmányosak a parkolásra vonatkozó szabályok meghatározására vonatkozó törvényi felhatalmazások, így e tekintetben az Ötv. rendelkezése nem volt releváns az alkotmányossági felülvizsgálat során.

4. Tekintettel arra, hogy az Ör. támadott szabályának alkotmányosságára is kihatott a felhatalmazó norma alkotmányellenessége, az Alkotmánybíróság - a fentiek szerint - megállapította az indítványokban támadott jogszabályi rendelkezés alkotmányellenességét. Ezen felül, mivel nem hatályos normáról van szó, az alkotmányellenesség folytán - élve az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglalt felhatalmazással, figyelemmel a jogbiztonság követelményére - az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseknek az alkalmazási tilalom tekintetében is helyt adott, és kizárta annak alkalmazhatóságát a rendelkező részben megjelölt peres eljárásokban. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy bár - eddigi gyakorlatának megfelelően, az indítványokban foglaltakat kiterjesztően értelmezve - szélesebb összefüggésben vizsgálta az alkotmányossági aggályokat, - az erre vonatkozó indítvány hiánya mellett - azért nem állapította meg az Ör. egészének alkotmányellenességét, mivel a Tv.1. és Tv.2. hatálybalépését követően az Önkormányzat Közgyűlése módosította - többek között - az Ör. megalkotására felhatalmazó jogszabályi rendelkezéseket tartalmazó Ör.-beli bevezető részt.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 34. szám (2011. március 30.)

Diszkriminatív a régi állattartókra vonatkozó eltérő szabályozás

AB határozat száma: 23/2011. (III. 30.) AB határozat

Az indítványozók az önkormányzat állattartásról szóló rendelete (a továbbiakban: Ör.), ténylegesen annak „azzal, hogy ők legfeljebb 8 darab nagyállatot tarthatnak” szövegrésze, valamint az 1. számú mellékletnek a „csak 2007. 01. 01-jén meglévő állattartás esetén legfeljebb 8 darab” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.

Az Ör. szerint az ott meghatározott védőtávolságok betartásával belterületen 4 darab nagyállat (ló, szamár, öszvér, szarvasmarha) tartható. Az Ör. 10. § (3) bekezdése, valamint az Ör. 1. számú melléklete átmeneti rendelkezést is tartalmaz. Eszerint azok az állattartók, akik 2007. január 1-jén a község belterületén már tartottak valamilyen fajta állatot, kötelesek állattartásukat a rendelet előírásaihoz igazítani, nagyállatok tartása esetén 2007. október 15-ig, kisállatok esetén 2008. január 1-jéig azzal, hogy ők legfeljebb 8 darab nagyállatot tarthatnak. Az indítványozók azt sérelmezték, hogy a régi állattartók részére az Ör. a mindenkire kötelező 4 darabtól eltérően 8 darab nagyállat tartását teszi lehetővé az átmeneti időszakot követően is. Az indítványozó szerint belterületen a sok állat tartása közegészségügyi problémákat vet fel, erre tekintettel is ez a megkülönböztetés, vagyis a több nagyállat tartásának megengedése nem indokolt, alkotmányellenes, ezért kérték annak megsemmisítését.

Az indítvány megalapozott.

1. Az indítványozók az Ör. kifogásolt rendelkezéseit az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütközőnek vélték.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint e rendelkezést a jogegyenlőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte, és kifejtette, hogy bár az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése szövegszerűen az alapvető jogok tekintetében tiltja a

hátrányos megkülönböztetést, a tilalom kiterjed az egész jogrendszerre. Ha a megkülönböztetés nem az emberi vagy az alapvető állampolgári jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között. Hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha a szabályozás lényegi eleme tekintetében nem azonos az alanyok elbírálása, jogaik és kötelezettségeik meghatározása. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, ha az adott szabályozási koncepción belül eltérő szabályozás vonatkozik valamely csoportra, ez a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek kellő súlyú alkotmányos indoka van. [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77-78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138-140.] Az Alkotmánybíróság számos határozatában rámutatott arra, hogy „a diszkrimináció alkotmányos tilalma csak a szabályozás szempontjából egy csoportba tartozókra vonatkozik. A diszkrimináció vizsgálatának ennek megfelelően csak az egycsoportba tartozók közötti különbségtétel vizsgálata a tárgya.” [1009/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 479, 480.]

2. Az Ör. a bevezetőben meghatározottak szerint a közegészségügyi, állategészségügyi, építésügyi rendelkezések figyelembevételével állapította meg a belterületi állattartás szabályait, többek között az állattartó épületek elhelyezésekor betartandó védőtávolságokat, valamint a tartható állatok számát.

Az Ör. 2. § (3) bekezdése alapján a község belterületén - a rendelkezés 2007. április 15-i hatálybalépésétől - ingatlanonként az 1. számú mellékletben meghatározott állatfajtákat, az ott meghatározott számban lehet tartani, amely a nagyállatok esetében 4 darabot jelent. A korábbi állattartókat kötelezte a rendelet arra, hogy állattartásukat - különös tekintettel az ingatlanonként tartható állatok számára és fajtájára, valamint a védőtávolságokra - a rendelet előírásaihoz igazítsák. Erre nagyállatok tartása esetén hat hónap határidőt adott, de ennek lejártát követően a tartható állatok számát esetükben 8 darabban határozta meg.

Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítvánnyal támadott rendelkezés vonatkozásában a szabályozás lényegi eleme tekintetében egy csoportba tartozónak a belterületi ingatlanon „nagyállatot” tartók tekinthetők. A képviselő-testület a belterületi ingatlanokon „nagyállatot” tartók homogén csoportján belül a rendelet megalkotását megelőzően már állatot tartók számára - az új előírásokhoz igazításra adott hathónapos határidőt követően - a jövőre nézve nagyobb számú (8 darab) nagyállat tartását tette lehetővé. E rendelkezéssel a képviselő-testület különbséget tett az állattartók között, eltérő szempontokat érvényesített, velük szemben nem azonos módon szabályozott. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ennek az eltérő szabályozásnak, megkülönböztetésnek a régi állattartók részére biztosított átmeneti idő leteltét követően - különös tekintettel a közegészségügyi szempontokra figyelemmel alkotott rendelkezésekre - kellő súlyú, alkotmányosan elfogadható, ésszerű indoka nincs, ezért az diszkriminatív.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 10. § (3) bekezdésének „azzal, hogy ők legfeljebb 8 darab nagyállatot tarthatnak” szövegrésze, valamint az 1. számú mellékletnek a „csak 2007. 01. 01-jén meglévő állattartás esetén legfeljebb 8 darab” szövegrésze az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése rendelkezésbe ütközik, ezért azokat 2011. május 1. napjával megsemmisítette.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 34. szám (2011. március 30.)

A közterület használatáért fizetendő díj mértéke önkényesen, ésszerű indok nélküli megállapítása

AB határozat száma: 24/2011. (III. 30.) AB határozat

AB határozat száma: 26/2011. (III. 30.) AB határozat

AB határozat száma: 27/2011. (III. 30.) AB határozat

1. Az indítványozó több önkormányzat képviselő-testületének rendeletében (a továbbiakban: Ör.) megállapított, a mozgóbolti tevékenység díjtétele alkotmányellenességének megállapítását és e rendelkezések megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az indítványozó, egy országos hálózattal rendelkező, mozgóbolti tevékenységet végző gazdálkodó szervezet indítványában kifejtette, hogy a támadott rendelkezésekkel az önkormányzatok „indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza a mozgóbolti tevékenységet végző piaci szereplőket a többi kereskedőhöz képest”. A mozgóbolt tekintetében megállapított alkalmankénti díjak ugyanis többszöröse a helyhez kötött vendéglátó-ipari kerthelyiség vagy a kiállítás esetében fizetendő havi díjnak. Az indítványozó ezért az Alkotmány 9. § (2) bekezdésében deklarált gazdasági verseny szabadságának és a 70/A. § (1) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalmának megsértése miatt kezdeményezte az Ör. említett rendelkezése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó az alkotmányellenesség alátámasztásaként hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi, hasonló tárgyban hozott határozataiban megfogalmazott következetes álláspontjára is.

2. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat során észlelte, hogy az indítvány benyújtását követően a képviselő-testület az Ör.-nek a közterület használatáért fizetendő díj számítása szabályait (9. §) kiegészítette. A módosított Ör. azonban az indítvánnyal támadott, a mozgóboltok esetében alkalmazandó díjtételt azonosan tartalmazza. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy utólagos normakontroll keretében a hatályos rendelkezéseket vizsgálja (36/J/1990. AB végzés, ABH 1991, 669, 671.), ezért vizsgálatát a jelen ügyben is az elbíráláskor hatályos rendelkezések tekintetében folytatta le.

Az indítvány megalapozott.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában értelmezte az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést, amelynek értelmében a Magyar Köztársaság területén az emberi, illetve az állampolgári jogok, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül minden személyt megilletnek. Következtesen érvényesített álláspontja szerint a diszkrimináció tilalma elsősorban az alkotmányos alapjogok terén tett megkülönböztetésekre terjed ki. Abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem emberi jog vagy alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot is sérti. Az Alkotmánybíróság ez utóbbi körben viszont kizárólag akkor ítéli alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó

önkéntesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási körbe tartozó jogalanyok között [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77-78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 203.].

Az Alkotmánybíróság azt is kimondta: a megkülönböztetés tilalma nem jelenti azt, hogy minden megkülönböztetés tilos. A hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie és az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztása szempontjait meghatározni [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.]. A diszkrimináció tilalmából tehát nem következik az, hogy az állam - a különböző élethelyzetekben lévőkre tekintettel - ne különböztethetne, feltéve, hogy ezzel alkotmányos követelményeket nem sért. Az Alkotmánybíróság szerint az állam joga - és bizonyos körben kötelezettsége is -, hogy a jogalkotás során figyelembe vegye az emberek között ténylegesen meglévő különbségeket [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 282.; 74/1995. (XII. 15.) AB határozat, ABH 1995, 369, 373-374.]. A diszkrimináció vizsgálatánál tehát az első eldöntendő kérdés, hogy az adott szabályozás tekintetében állított megkülönböztetés egymással összehasonlítható alanyi körre vonatkozik-e [49/1991. (IX. 27.) AB határozat, ABH 1991, 246, 249.; 432/B/1995. AB határozata, ABH 1995, 789, 792.]. Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben megállapította, hogy az adott szabályozás tekintetében a közterületi értékesítést végzők (a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2. § 14. pontja) alkotnak homogén csoportot.

A közterület használatáért fizetendő díj, ahogyan azt az Alkotmánybíróság számos határozatában hangsúlyozta „a közterület használatának ellenértéke. Ennek megfelelően a közterület-használat díjának alapvetően a közterület-használat értékét befolyásoló tényezőkhoz (a terület nagysága, a településen belüli elhelyezkedése, a használat módja, időtartama stb.) kell igazodnia. A közterület-használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében e tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek” [120/2009. (XI. 20.) AB határozat, ABH 2009, 1275, 1278.].

A jelen ügyben az önkormányzat a közterület tényleges használatához képest lényegesen eltérő mértékben állapította meg a közterületi értékesítés után fizetendő közterület-használati díjakat. A megközelítőleg hasonló nagyságú (6 m^2 -nyi) területet elfoglaló vendéglátóipari kerthelyiség havi 900 Ft-os díjához, valamint a kiállításon és alkalmi vásáron elfoglalt 6 m^2 -nyi terület után fizetendő havi 900 Ft-os díjához képest mozgóárusítás és mozgóbolt esetében alkalmanként 2000 Ft-ot, de legfeljebb havi 12 000 Ft-ot, vagyis legkevesebb kétszer, de akár tizenháromszor többet kell havonta fizetni. Az Alkotmánybíróság korábban már azt is hangsúlyozta, hogy a „közterület-használat díjának olyan szabályozása, amely a közterület-használat értékét meghatározó tényezők azonossága esetén, a szolgáltatástól független, annak értékét nem befolyásoló szempontok alapján kirívóan magas díjfizetési kötelezettséget ír elő egyes vállalkozókra és ezzel megkülönböztetést tesz a közterületet használó vállalkozók között, önkényes, ezért alkotmányellenes” [38/1998. (IX. 23.) AB határozat, ABH 1998, 454, 456-457.]. Az Alkotmánybíróság a 21/2003. (IV. 18.) AB határozatban megerősítette, hogy alkotmányosan

nem indokolható az a szabályozás, amikor a közterület-használati díjat olyan szempontokra alapítják, amelyek a közterület használatával nincsenek összefüggésben, s ezzel a díj mértéke tekintetében nem releváns szempont alapján, önkényesen, ésszerű indok nélkül tesznek megkülönböztetést a közterületet azonos feltételek mellett használó kereskedelmi, vendéglátó-ipari közterület-használók között (ABH 2003, 784, 789.).

Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 1. számú mellékletének a 4. pontjában megállapított, a mozgóárusítási, mozgóbolti tevékenység alkalmankénti díjtétele, a fizetendő összeg felső határának megállapítása ellenére indokolatlan különbséget eredményez a közterületi értékesítést végzők között, ami így az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott diszkrimináció tilalmát sérti, ezért azt megsemmisítette. Mivel az Alkotmánybíróság az Ör. 1. számú melléklet 4. pontja alkotmányellenességét az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütközése miatt megállapította, ezért az Alkotmány 9. § (2) bekezdése állított sérelmének vizsgálatát az eddigi gyakorlatát követve [31/1991. (VI. 5.) AB határozat, ABH 1991, 133, 136.] mellőzte.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 34. szám (2011. március 30.)

A távhőszolgáltatás alkalmazására való kötelezésről, és a jegyző levegőtisztaság-védelmi hatósági hatásköréről

AB határozat száma: 28/2011. (III. 31.) AB határozat

Az Alkotmánybírósághoz két indítványt terjesztettek elő, melyben az Önkormányzatnak a levegő minőségének védelmével kapcsolatos helyi szabályokról szóló rendelete (a továbbiakban: Kgyr.) egyes rendelkezései alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát kezdeményezték.

1. Az Alkotmánybírósághoz korábban beérkezett indítvány a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdése és 10. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kérelmet tartalmazott. (Az indítványozó a Kgyr. 7-8. §-át is alkotmányellenesnek tartotta, de e rendelkezések alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára, illetve megsemmisítésére irányuló kifejezett kérelmet nem terjesztett elő.) Azt állította, hogy a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdése és 10. §-a magasabb szintű jogszabályba ütközik, ezért sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Az indítványozó szerint a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdése - figyelmen kívül hagyva a fogyasztói igényeket - kizárja, illetve ellehetetleníti a gázüzemű fűtés- és melegvíz szolgáltatást, annak bevezetését, továbbá az arra való átállást. Ennek következtében a Kgyr. e rendelkezéseit ellentétesnek tartotta a gázszolgáltatásról szóló 1994. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Gszt1.) 2. §-ával és 20. § (1)-(2) bekezdésével, mert ezek az indítvány benyújtásakor hatályos rendelkezések fogyasztói igény esetén szolgáltatási kötelezettséget állapítottak meg a gázszolgáltató részére. Ellentétesnek tartotta továbbá a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv1.) 11. § (1) bekezdésével is.

Ezen túlmenően a Kgyr.-nek a gázszolgáltatásra való átállás kizárásáról szóló rendelkezéseit az Alkotmány 9. § (2) bekezdése által garantált gazdasági verseny szabadságába, s az Alkotmány 13. § (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való jogba ütközőnek tartotta.

Az indítványozó kifogásolta a Kgyr. 10. §-át is, mely arra kötelezi az építésügyi hatóságot, hogy tagadja meg az építési, fennmaradási, használati mód változtatási, illetve használatbavételi engedély kiadását, ha a fűtő-, illetve energiatermelő berendezés nem felel meg a Kgyr. 6. §-ában foglaltaknak. Az indítványozó szerint a helyi önkormányzat - felhatalmazás nélkül - nem tilthatja meg az építésügyi hatóságnak az építésügyi hatósági engedély kibocsátását. Azzal érvelt, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek (a továbbiakban: Étv.) - az indítvány benyújtásakor hatályos - 36. § d) pontja az építésügyi hatóság számára pusztán az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságához szükséges energiaellátás biztosításának vizsgálatát írja elő. Az építésügyi hatóság tehát az Étv. szerint nem jogosult arra, hogy az energiatermelő berendezés típusától tegye függővé az építésügyi hatósági engedély kibocsátását.

Az indítványozó hivatkozott továbbá az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet (a továbbiakban: KTMr.) 8. § (2) bekezdésére is. Ez az indítvány benyújtásakor hatályos rendelet az építésügyi hatóság hatáskörét határozta meg. Az indítványozó azzal érvelt, hogy a Kgyr. 10. §-a felhatalmazás nélkül eltér a KTMr. e rendelkezésétől.

A KTMr. 8. § (2) bekezdése értelmében ugyanis az építésügyi hatóság a füstgáz elvezetését célzó megoldás szakszerűségét vizsgálja meg, illetve azt, hogy „a közmű igények a közműszolgáltatók nyilatkozata szerint biztosítottak-e”. Ezt figyelembe véve az indítványozó szerint az építésügyi hatóság hatásköre nem terjed ki arra, hogy a Kgyr. 10. §-ának értelmében megkövetelje, milyen fűtési módot, illetve milyen fűtő- és energiatermelő berendezést kell az építményben alkalmazni.

Az indítványozó hivatkozott továbbá az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 7. § (3) bekezdésére is, melynek 7. pontja alapján az újonnan beépítésre vagy jelentős átépítésre kerülő területek építési övezeteire vonatkozóan meg kell határozni legalább a megengedett igénybevételi, kibocsátási, szennyezettségi határértékeket. Ebből az indítványozó azt a következtetést vonta le, hogy „[n]em lehet az energiahordozó fajtáját előírni, meghatározni - ahogy azt a sérelmezett önkormányzati rendelet teszi -, hanem csak a fent említett határértékeket”.

2. A Kgyr.-t érintően a másik indítványt a Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz: a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. § (2) bekezdés a) pontja alapján kezdeményezte a Kgyr. 7. § (1) bekezdése, valamint 8-10. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését. A Megyei Közigazgatási Hivatal, illetve a Regionális Közigazgatási Hivatal vezetője (a továbbiakban: hivatalvezető) az eredeti indítványt a hivatkozott jogszabályi környezet időközbeni módosítására tekintettel pontosította, illetve a Kgyr. 7. § (2) bekezdésére is kiterjesztette. A beadványok alapján az indítvány tartalma az alábbiak szerint foglalható össze.

2.1. A hivatalvezető elsőként a Kgyr. 7-8. §-át kifogásolta. E rendelkezések értelmében a 60-140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezések (a továbbiakban: tüzelőberendezések) létesítése, átalakítása, illetve tüzelőanyagának megváltoztatása bejelentési kötelezettség alá esik. Új építmény 60-140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű létesítése esetén a létesítő az építési hatósági engedélyezési kérelem benyújtásával egyidejűleg kötelezett a bejelentésre.

A Kgyr. 7-8. §-át a hivatalvezető ellentétesnek tartotta a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 16. § (3) bekezdésével. Ez az indítvány benyújtásakor hatályos rendelkezés arról rendelkezett, hogy az üzemeltető valamennyi helyhez kötött légszennyező pontforrásra köteles adatokat szolgáltatni a környezetvédelmi hatóság számára (alapbejelentés és légszennyezés mértéke éves bejelentés), s ezt az adatszolgáltatást e jogszabály vagy a környezetvédelmi hatóság határozata szerint kell teljesíteni. A Korm. rendelet 23. § (1) bekezdése és (3) bekezdés c) pontja értelmében levegőtisztaság-védelmi, környezetvédelmi hatósági feladatokat a 140 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezések forrásaival kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi ügyekben a települési önkormányzat jegyzője látja el. A Korm. rendelet 23. § (4) bekezdés h) pontja pedig kimondja, hogy a települési önkormányzat jegyzője a hatáskörébe tartozó légszennyezőt a levegőtisztaság-védelemhez kapcsolódó adatok közlésére kötelezheti. Mindezek alapján az indítványozó szerint a „jegyzőnek teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettséget, illetve az adatszolgáltatással kapcsolatos jegyzői hatáskör gyakorlását” a Korm. rendelet „teljesen lefedi”. Ezért az indítványozó úgy vélte, hogy a Korm. rendelet által a jegyzőhöz telepített hatáskör eltérő, önkormányzati rendeleti szabályozásával a Kgyr. megsértette az Ötv. 9. § (3) bekezdését.

A hivatalvezető sérelmezte azt is, hogy a Kgyr. a Korm. rendelettel ellentétes módon leszűkíti az adatszolgáltatást a 60-140 kW névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezésekre, holott a Korm. rendelet minden 140 kW alatti névleges bemenő hőteljesítményű berendezésre adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő. Mindezek alapján úgy vélte, hogy a Kgyr. 7-8. §-a magasabb szintű jogszabállyal ellentétes, s ezért az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésébe ütközik.

2.2. A hivatalvezető a Kgyr. 9. §-ával kapcsolatban azt kifogásolta, hogy „vegyes jogszabály-szerkesztési megoldást alkalmaz”, mivel a Korm. rendelet 23. § (3) bekezdésében és (4) bekezdés a)-c) pontjaiban foglaltakat pontatlanul átveszi, mégpedig olyan módon, hogy a Korm. rendelet 23. § (4) bekezdés d)-f) pontjait figyelmen kívül hagyja. Ezzel kapcsolatban a hivatalvezető hivatkozott a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvényre (a továbbiakban: Jat.), melynek 18. § (2) bekezdése - az indítvány benyújtásakor - rögzítette: a jogszabályokat „világosan és közérthetően kell megszövegezni”. A hivatalvezető hivatkozott továbbá az Alkotmánybíróság korábbi határozataira [61/1994. (XII. 24.) AB határozat; 28/2001. (VI. 29.) AB határozat], melyek - állítása szerint - megállapították, hogy „a vegyes jogszabály-szerkesztési megoldás homályos, megtévesztő és félrevezető”. Indítványában idézte a 9/1996. (II. 23.) AB határozatot: „amennyiben

önkormányzati rendelet a szabályozásába jogszabályban foglalt taxációt vesz át, abban az esetben annak a jogbiztonság érdekében teljes körűnek kell lennie”.

2.3. A hivatalvezető - az előző indítványozóhoz hasonlóan - sérelmezte a Kgyr. 10. §-át azért, mert az építési jogszabályoktól eltérően megtiltotta az építésügyi hatóságnak, hogy építési, fennmaradási, használati mód változtatási, illetve használatbavételi engedélyt bocsásson ki, ha a fűtő-, illetve energiatermelő berendezés a Kgyr. 6. §-ában foglaltaknak nem felel meg. A hivatalvezető szerint az építésügyi hatóság hatásköre - az Étv.-nek az indítvány benyújtásakor hatályos 36. § d) pontjára, az OTÉK 7. § (3) bekezdésére, illetve a KTMr. 8. § (2) bekezdésére tekintettel - nem terjedhet ki arra, hogy „az energiahordozó milyenségét” előírja. Az építtető joga ugyanis „annak eldöntése - gazdaságossági megfontolás, egyéni igény alapján -, hogy milyen energiahordozót választ”. Mivel az indítványozó szerint a Kgyr. 10. §-a magasabb szintű jogszabályba ütközik, ezért ellentétes az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével.

3. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az indítványok benyújtását követően az Alkotmány, illetve a kérelmezők által hivatkozott jogszabályok egy része megváltozott, illetve hatályát veszítette.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló 2010. évi CXIII. törvény 8. §-a 2011. január 1-jével új rendelkezést iktatott az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése helyébe. Az új rendelkezés azonban tartalmi szempontból a korábbival azonos szabályt tartalmaz.

A hivatalvezető a Kgyr. 9. §-át kifogásolva hivatkozott a Jat. 18. § (2) bekezdésére, mely szerint a jogszabályokat „világosan és közérthetően kell megszövegezni”. A Jat.-ot az Alkotmánybíróság 121/2009. (XII. 17.) AB határozata 2010. december 31-i hatállyal megsemmisítette (ABH 2009, 1013.). Jelenleg ugyanakkor a Jat. 18. § (2) bekezdéséhez hasonló rendelkezést tartalmaz a 2011. január 1-jén hatályba lépett, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Jat.) 2. § (1) bekezdése, mely szerint: „A jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.”

Az első indítványban hivatkoztak a Gsztl. 2. §-ára és 20. § (1)-(2) bekezdésére, minthogy e rendelkezések - fogyasztói igény esetén - szolgáltatási kötelezettséget állapítottak meg a gázszolgáltató részére, s az indítványozó szerint éppen ezzel ellentétes a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdése, mely kizárja, illetve ellehetetleníti a gázüzemű fűtés- és melegvíz szolgáltatást, annak bevezetését, továbbá az arra való átállást. A Gsztl.-et 2004. január 1-jével hatályon kívül helyezte a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Gsztl2.) 54. § (1) bekezdés b) pontja. Majd a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: Gsztl3.) 147. § (6) bekezdése és 158. § a) pontja 2009. július 1-jével hatályon kívül helyezte a Gsztl2.-t. A Gsztl3. 34. §-a ugyanakkor jelenleg is rögzíti, hogy az egyetemes szolgáltatót a működési engedélyében meghatározott szolgáltatási területen lévő egyetemes szolgáltatást igénylő jogosultak tekintetében egyetemes szolgáltatási szerződéskötési kötelezettség terheli.

Mindkét indítványozó hivatkozott a Kgyr. 10. §-ával összefüggésben az Étv.-nek az indítvány benyújtásakor hatályos 36. § d) pontjára, mely szerint építésügyi hatósági

engedély a jogszabályok keretei között akkor adható, ha az építményt érintően a közmű- és energiaellátás megvalósítása biztosított. E rendelkezést jelenleg az Étv. 36. § (1) bekezdése tartalmazza.

Az első indítványban a Kgyr. 10. §-át érintően hivatkoztak a KTMr. 8. § (2) bekezdésére. Ennek értelmében az építésügyi hatósági engedélyezési eljárásban vizsgálandó, hogy a szükséges közműellátottság biztosított-e, illetve milyen feltételekkel biztosítható, továbbá az építmény égéstermék kivezetőinek műszaki megoldása megfelel-e az előírt követelményeknek. Az indítvány benyújtását követően a KTMr. rendelkezéseit - a 2. számú melléklet kivételével - az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet 2008. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte. Majd a KTMr.-t egészét a Nemzeti Hírközlési Hatóság eljárásában közreműködő szakhatóságok kijelöléséről, valamint egyes szakhatósági közreműködések megszüntetéséről és módosításáról szóló 362/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet 44. § (2) bekezdés 89. pontja 2009. március 1-jei hatállyal helyezte hatályon kívül. Az indítvány elbírálása idején az Étv. 36. § (1) bekezdése sorolja fel az építésügyi hatósági engedély kibocsátásának feltételeit, melynek *ec)* pontja az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságához szükséges közmű- és energiaellátás biztosítását követeli meg. Ezzel összhangban az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 36. § *d)* pontja előírja, hogy a használatbavételi engedélykérelemhez vagy bejelentéshez mellékelni kell az építési tevékenységgel érintett épített vagy szerelt égéstermék-elvezető esetén a kéményseprő-ipari közszolgáltató nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy az érintett épített vagy szerelt égéstermék-elvezető műszaki megoldása megfelel a szakszerűség követelményeinek.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: újKorm.r.) 45. § *a)* pontja 2011. január 15-i hatállyal hatályon kívül helyezte a Korm. rendeletet. Az utóbbi tartalmazta azt az adatszolgáltatási kötelezettséget, amellyel ellentétesnek tartotta a hivatalvezető a Kgyr. 7-8. §-ában foglalt adatszolgáltatási kötelezettséget. A Korm. rendeletnek a hivatalvezető által hivatkozott rendelkezéseit az újKorm.r. is magában foglalja. Az újKorm.r. 31-32. §-a is tartalmaz adatszolgáltatási kötelezettséget a légszennyező forrás létesítésével, üzemeltetésével kapcsolatosan. Az újKorm.r. 36. § (2) bekezdés *b)* pontja szerint is a jegyző, mégpedig a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvényben meghatározott kistérség körzetközponti feladatot ellátó települési, a főváros esetében a kerületi önkormányzat jegyzője, jár el első fokon a legfeljebb 140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű, nem az újKorm.r. 36. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kizárólag füstgázt kibocsátó tüzelőberendezés forrásával kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi hatósági ügyben.

Az Alkotmánybíróság hatáskörébe főszabályként csak a hatályos jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálata tartozik. Hatályon kívül helyezett, illetve módosított jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának vizsgálatára az Alkotmánybíróság hatásköre csak akkor terjed ki, ha annak alkalmazhatósága az eldöntendő kérdés. (335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261.) A konkrét normakontroll két esetben, az

Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése alapján benyújtott bírói kezdeményezés és 48. §-a szerint előterjesztett alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság már nem hatályos rendelkezés alkotmányellenességét is vizsgálja. A jelen indítványok nem az Abtv. 38. §-a, illetve 48. §-a szerinti kérelmek. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványokat a hatályos alkotmányi és jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel bírálta el.

Az indítványok megalapozottak.

1. A helyi önkormányzat rendeletalkotási jogkörének kereteit az Alkotmány 44/A. §-a, valamint az Ötv. 16. §-a jelöli ki.

Az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint a helyi képviselő-testület önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat. Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy a helyi képviselő-testület rendelete nem lehet ellentétes más jogszabállyal. Ennek megfelelően az Ötv. 16. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a helyi képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására rendeletet alkot.

2. Az Alkotmánybíróság elsőként a Kgyr. 10. §-ával, illetve az abban hivatkozott és az indítványozók által is támadott 6. § (2)-(3) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemet vizsgálta. A Kgyr. 10. §-ának, illetve 6. § (2)-(3) bekezdésének az alkotmányellenességét mindkét indítványozó e rendelkezések magasabb szintű jogszabályba, mégpedig az Étv.-be és annak végrehajtási rendeleteibe (OTÉK, stb.) ütközése miatt kérte - az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése alapján - megállapítani.

2.1. Az Alkotmánybíróság eljárása során mindenekelőtt észlelte, hogy a Kgyr. 6. § (3) bekezdése majdnem szó szerint megegyezik a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény egyes rendelkezéseinek Budapest főváros területén történő végrehajtásáról szóló 83/2005. (XII. 16.) Főv. Kgy. rendeletnek azzal a 3. § (2) bekezdésével, melyet az Alkotmánybíróság az 59/2009. (V. 22.) AB határozatával (ABH 2009, 1152) magasabb szintű jogszabályba, a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvénybe (a továbbiakban: Tszt.) ütközése miatt alkotmányellenesnek minősített és megsemmisített.

Az Alkotmánybíróság e határozatában - a 21/2009. (II. 26.) AB határozata és 22/2009. (II. 26.) AB határozata nyomán - megállapította, hogy „a helyi képviselő-testületnek nincs felhatalmazása arra, hogy rendeletében a hőellátó rendszerek kialakítását, átalakítását korlátozza, s az érintettek számára távhőszolgáltatás igénybevételét tegye kötelezővé. (...) A Kgyr. 3. § (2) bekezdése által hivatkozott Korm. rendelet sem tartalmaz, de nem is tartalmazhat olyan önkormányzati jogalkotásra vonatkozó felhatalmazást, amelynek alapján önkormányzati rendelet kötelezővé tehetné a helyi emisszióval nem járó rendszerek alkalmazását.

A Kgyr. 3. § (2) bekezdésének az az előírása, amely meghatározott, távhővel ellátott területen a távhőszolgáltatás alkalmazására kötelez, ellentétes a Tszt. 38. §-ában foglalt rendelkezéssel, mely a felhasználó jogaként szabályozza az általános közüzemi szerződés felmondását, a távhőszolgáltatás igénybevételének megszüntetését. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kgyr.-nek a Tszt. szabályaival ellentétes 3. § (2)

bekezdése az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésébe ütközik, s így a Kgyr. e rendelkezését megsemmisítette.” [59/2009. (V. 22.) AB határozat, ABH 2009, 1152, 1157.]

Az Alkotmánybíróság a jelen indítványok elbírálásakor figyelemmel volt a korábbi megállapításaira. Különösen azért, mert a Kgyr. 6. § (3) bekezdése - az 59/2009. (V. 22.) AB határozatban megsemmisített rendelkezéshez hasonló módon - önkormányzati rendeleti szinten korlátozza a hőellátó rendszerek kialakítását, illetve átalakítását, s a távhőszolgáltatás igénybevételére kötelez.

2.2. A jelen ügy tárgyát képező indítványokban kifejezetten nem kezdeményezték a Tszt. sérelmének a megállapítását. Az indítványozók a Kgyr. 10. §-ával, valamint 6. § (2)-(3) bekezdésével kapcsolatban azt kifogásolták, hogy e rendelkezések elsősorban az Étv.-vel, illetve kormányrendeleti szintű szabályokkal ellentétben egyes energiatermelő, energiaellátó rendszerek alkalmazására vonatkozó kötelezettséget állapítanak meg, illetve e jogszabályokkal ellentétesen korlátozzák az energiatermelő, energiaellátó rendszerek megváltoztatását.

Az építési előírásokat alapvetően az Étv., azaz törvény határozza meg. Az Étv. 13. § (1) bekezdése ugyanakkor felhatalmazza a települési önkormányzatot arra, hogy az építés helyi rendjének biztosítása érdekében sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban állapítson meg, de kizárólag „az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel”. Az Étv. 36. § (1) bekezdés *a*) pontja, illetve 18. § (1) bekezdése értelmében pedig építési tevékenységet végezni csak az Étv.-ben, valamint az egyéb jogszabályokban foglaltaknak, illetve a helyi építési szabályzat, szabályozási terv előírásainak megfelelően szabad, építésügyi hatósági engedély ugyanis csak ekkor adható.

Az Étv. 36. § (1) bekezdés *ec*) pontja egyebek mellett rögzíti, hogy az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságához szükséges közmű- és energiaellátás biztosítása az építésügyi hatósági engedély kibocsátásának a feltétele. Az Étv. 36. § (1) bekezdés *ec*) pontja tehát az építésügyi hatósági engedélyezést, vagyis az államigazgatási hatósági hatáskör gyakorlását az építmény energiaellátásának biztosításától teszi függővé. Az Étv. azonban az energiaellátást érintően az építésügyi engedély kibocsátását nem köti további feltételekhez, különösen olyanokhoz nem, amelyek meghatározott energiatermelő, energiaellátó rendszerek kötelező alkalmazását, illetve a megvalósítandó energiatermelő, energiaellátó rendszerek kapcsán a levegőterhelés növelésének általános tilalmát foglalják magukban. Az Étv. a helyi jogalkotót sem jogosítja fel arra, hogy ilyen korlátozásokat, illetve tilalmakat az építésügyi engedély kibocsátásának feltételeként meghatározzon.

Az Étv. felhatalmazása alapján megalkotott OTÉK konkrétan rögzíti a helyi építési szabályzat korlátait. Az OTÉK 111. § (1) bekezdése kimondja, hogy a II-III. fejezetében meghatározott településrendezési követelményeknél szigorúbb követelményeket helyi építési szabályzat is megállapíthat. Az OTÉK 111. § (3)-(4) bekezdése szerint továbbá a IV. fejezetben szereplő előírásoktól is el lehet - a felsorolt esetekben - térni az új épületek esetében.

Az OTÉK IV. fejezetében található 78-79. § rendelkezik a hőellátó vezetékekről és berendezésekről, valamint a gázvezetékekről és gázfogyasztó készülékekről. Az OTÉK 78.

§ (1) bekezdése szerint a hőellátó rendszernek - a tüzelő-, a hőátadó és melegvíztermelő berendezésnek - összhangban kell lennie az építmény rendeltetésével és a határoló szerkezeteivel, az energiatakarékosságra vonatkozó jogszabályok és szabványok előírásainak megfelelően. Az OTÉK 79. § (1) bekezdése pedig úgy szól, hogy a gázenergia felhasználása az építmény biztonságát, állékonyságát és az egészséget nem veszélyeztetheti. Gázvezeték, gázfogyasztó készülék, gázfelhasználó technológiát, valamint ezek tartozékait (gázberendezés) építményben alkalmazni csak a vonatkozó jogszabályok, szabványok és ágazati előírások szerint szabad. Az OTÉK 78-79. §-a mindazonáltal nem tartalmaz olyan szabályokat, amelyek egyes energiatermelő, energiaellátó rendszerek kizárólagos alkalmazását tennék kötelezővé, illetve amelyek a megvalósítandó energiatermelő, energiaellátó rendszerek kapcsán a levegőterhelés növelésének általános tilalmát foglalnék magukban. (Az OTÉK 79. §-a bizonyos helyiségekben tiltja meg csupán a jellemzően az égéstermék-elvezetés nélküli, illetve nyílt lángú gázkészülékek alkalmazását.) Az OTÉK 111. §-a értelmében a helyi jogalkotó (helyi építési szabályzat) a 78-79. §-ban foglaltaktól nem térhet el, szigorúbb szabályozást még új építmények esetén sem állapíthat meg.

Az Étv., illetve az OTÉK rendelkezéseitől eltérő szabályokat tartalmaz a Kgyr. A Kgyr. 6. § (2) bekezdése a település egészére vonatkozóan általános jelleggel korlátozza a már működő energiatermelő, energiaellátó rendszerek megváltoztatását (különösen a berendezések cseréjét és az energiahordozó váltást). Előírja ugyanis, hogy az ilyen változtatás egyáltalán nem járhat a levegőterhelés növelésével. Ezzel párhuzamosan a Kgyr. 6. § (3) bekezdése az új létesítmények kialakításakor vagy a meglévő rendszerek átalakításakor kötelezettséget állapít meg elsődlegesen a helyi emisszióval nem járó rendszerek (különösen távhőt, villamos energiát, napenergiát használó berendezések), illetve - ennek hiányában - másodlagosan a lehető legkisebb helyi emisszióval járó energiatermelő, energiaellátó rendszerek alkalmazására. A Kgyr. 10. §-a pedig kifejezetten az építésügyi hatósági eljárás szintjén érvényesíti a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdésében foglalt korlátozásokat, illetve kötelezettségeket. Nem adható ugyanis építési, fennmaradási, használati mód változtatási, használatbavételi engedély az építményre egyebek mellett akkor, ha az építmény helye szerinti építési övezetben rendelkezésre álló energiahordozók közül kiválasztott energiahordozóval tervezett, elérhető legjobb technikával megvalósítható fűtő-, energiatermelő berendezés nem a lehető legkisebb helyi levegőszennyező anyag kibocsátású, illetőleg ha a fűtési mód megváltoztatásával a meglévőnél fajlagosan nagyobb helyi levegőszennyező anyag kerülne kibocsátásra, azaz ha az építmény nem felel meg a 6. § (1) és (3) bekezdésekben foglalt követelményeknek, illetve a tüzelőberendezés és a fűtési mód megválasztásánál nem teljesülnek a 6. § (2) és (3) bekezdésekben foglalt előírások.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az energiatermelő, energiaellátó rendszerek kialakítására, átalakítására, illetve megváltoztatására vonatkozó követelményeket maga a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdése, illetve 10. §-a írja elő, s teszi - az Étv. és az OTÉK fentiekben ismertetett előírásaival ellentétes módon - alkalmazandóvá az építésügyi hatósági eljárásban. Ezért a Kgyr. 6. § (2)-(3) bekezdése, illetve 10. §-a ellentétes az Ötv. 16. §-ának a helyi jogalkotás kereteit kijelölő (1) bekezdésével. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kgyr.-nek a magasabb szintű jogszabályba ütköző 6. § (2)-(3)

bekezdése, illetve 10. §-a az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését sérti, melynek következtében a Kgyr. e rendelkezéseit megsemmisítette.

3. Ezt követően az Alkotmánybíróság a Kgyr. 7-9. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványi kérelmeket vizsgálta.

3.1. A Kgyr. 7. § (1) bekezdése szerint a levegővédelmi követelmények betartásának ellenőrzése céljából a 60-140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezés (továbbiakban: tüzelőberendezés) létesítését és meglévő tüzelőberendezés átalakítását, tüzelőanyagának megváltoztatását a tüzelőberendezés létesítője a jegyzőnek - mint elsőfokú környezetvédelmi hatóságnak - köteles bejelenteni. A Kgyr. 7. § (2) bekezdése értelmében a 140 kW_{th}-nál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések esetén a - 2011. január 15-i hatállyal hatályon kívül helyezett - Korm. rendelet idevonatkozó rendelkezései szerint kell eljárni. A Kgyr. 8. §-a pedig kifejezetten az új építmények 60-140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezésének létesítése, illetve megváltoztatása esetén írja elő, hogy a létesítő az építési hatósági engedélyezési kérelem benyújtásával egyidejűleg a jegyzőnek - mint elsőfokú környezetvédelmi hatóságnak - köteles a tüzelőberendezés létesítését, megváltoztatását a Kgyr.-ben felsorolt dokumentáció csatolásával bejelenteni.

A Kgyr. 9. §-a szerint a jegyző - mint elsőfokú környezetvédelmi hatóság - a háztartási berendezések forrásaival, valamint a 140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelőberendezések forrásaival kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi ügyekben eljárva: ellenőrzi a megállapított levegővédelmi követelmények betartását, hatáskörén belül a levegőtisztaság-védelmi tilalmak megszegőivel szemben a - már nem hatályos - Korm. rendelet 8. sz. melléklete szerinti bírságot szab ki és hatósági intézkedést kezdeményez, valamint hatósági intézkedést kezdeményez a levegőtisztaság-védelem érdekében más hatóságoknál és egyéb szerveknél.

A Korm. rendelet helyébe lépő új Korm.r. 36. § (2) bekezdése megállapítja a levegőtisztaság-védelmi hatósági ügyben eljáró szerv - a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvényben meghatározott kistérség körzetközponti feladatot ellátó települési, a főváros esetében a kerületi önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: jegyző) - hatáskörét. E rendelkezés értelmében a jegyző jár el első fokon - egyebek mellett - a legfeljebb 500 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű, háztartási és közintézmény tüzelőberendezés forrásával, valamint a legfeljebb 140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű kizárólag füstgázt kibocsátó tüzelőberendezés forrásával kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi (államigazgatási) hatósági ügyben. Az új Korm.r. 24. § (1) bekezdése mindazonáltal leszögezi, hogy a nem a felügyelőség hatáskörébe tartozó légszennyező forrás létesítéséhez, teljesítménybővítéséhez, élettartalmát meghosszabbító felújításához, alkalmazott technológiájának váltásához, használatba vételéhez nem kell levegőtisztaság-védelmi engedély. Az új Korm.r. 24. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti légszennyező forrás üzemeltetése során ugyanakkor a levegővédelmi követelményeket érvényesíteni kell.

Az új Korm.r. 31-32. §-a továbbá az engedélykötelest a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) irányában levegőtisztaság-védelemi adatszolgáltatásra kötelezi.

Az új Korm.r. és a Kgyr. fenti rendelkezéseinek összevetése alapján megállapítható, hogy a Kgyr. eltér az új Korm.r.-ben foglaltaktól. A Kgyr. 9. §-a a jegyző levegőtisztaság-védelmi hatósági hatáskörét az új Korm.r.-től eltérően (szűkebb körben megjelölt berendezésekre) állapítja meg, s részben a már hatályon kívül helyezett Korm. rendeletre hivatkozik a jegyző hatáskörének megállapításakor. A Kgyr. 7-8. §-a pedig - az új Korm.r. 31. §-ától eltérően - nem a felügyelőség, hanem a jegyző mint első fokú környezetvédelmi hatóság felé ír elő adatszolgáltatási kötelezettséget. A Kgyr. szerinti adatszolgáltatási kötelezettség csak a 60-140 kW névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezésekre vonatkozik. Ezen túlmenően a Kgyr. 7. §-a az adatszolgáltatási kötelezettség megállapításánál a már nem hatályos Korm. rendelet alkalmazását rendeli el.

3.2. Az Ötv. 8. § (1) bekezdése - a helyi közszolgáltatások körében - a helyi önkormányzatok által ellátandó közfeladatként jelöli ki az épített és természeti környezet védelmét. A Kt. 46. § (1) bekezdés c) pontja - a Kt. IV. fejezetében, a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatai között - külön kiemeli, hogy a települési önkormányzatok a környezet védelme érdekében a környezetvédelmi feladatok megoldására rendeletet bocsátanak ki, illetve határozatot hoznak. A Kgyr. a Kt. e rendelkezését jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként. A Kgyr. más olyan felhatalmazó rendelkezést nem jelöl meg, mely feljogosítaná arra, hogy a magasabb szintű jogszabályban, azaz az új Korm.r.-ben már szabályozott kérdéskört önkormányzati rendeletben szabályozza, illetve attól eltérjen.

Az Alkotmánybíróság az új Korm.r. és a Kgyr. összevetésével megállapította, hogy a Kgyr. 7-9. §-a lényegében nem saját, helyi szabály, hanem magasabb szintű jogszabályi rendelkezések átvétele, számos helyen megváltoztatott szöveggel, illetve már hatályon kívül helyezett jogszabály (Korm. rendelet) alkalmazásának elrendelésével. A Kgyr. 7-9. §-a alapján mindazonáltal nem állapítható meg egyértelműen, hogy melyek a magasabb szintű, illetve a helyi szabályok; ezt a Kgyr. semmilyen módon nem jelzi, nem választja el.

Az Alkotmánybíróság a 61/1994. (XII. 24.) AB határozatában a vegyes jogszabályszerkesztésről megállapította: „Nincs jogszerű akadálya annak, hogy a helyi rendelet a magasabb szintű jogszabálynak a saját rendeletébe illeszthető előírásait - szó szerint - átvegye. Az sem törvénysértő, ha a helyi rendelet a magasabb szintű jogszabály előírásait nem ismétli meg. A magasabb szintű jogszabályi rendelkezések ugyanis - akár a szó szerinti átvétellel, akár alacsonyabb szintű jogszabályba való beillesztés nélkül - önmagukban is érvényesek. A vegyes jogszabály-szerkesztési megoldás azonban homályos, megtévesztő és félrevezető.” (ABH 1994, 471, 472.)

Az Alkotmánybíróság a 76/2009. (VII. 10.) AB határozatában kifejtette: „Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a központi jogszabályi rendelkezések önkormányzati rendeletbe a feltétlenül szükséges mértékben vehetők át, azokat az önkormányzati rendeletben megfelelő szerkesztéssel, jelöléssel el kell választani a helyi szabályoktól. Magasabb szintű jogszabály szövegének átvétele esetén azonban az átvétel csak szó szerinti, mindenben azonos szövegű lehet. Egy rendelkezésen belül nem lehet vegyes szövegezésű,

mert akkor nem állapítható meg, hogy mely szövegrész központi jogszabály, mely szövegrész helyi rendelkezés.” (ABH 2009, 1174, 1187.) E korábbi határozatában az Alkotmánybíróság a magasabb szintű jogszabályok által rendezett társadalmi viszonyok és a helyi közügyek vegyes, bizonytalanságot keltő jogszabály-szerkesztési megoldása miatt - az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság szerves részét alkotó jogbiztonság követelményére, valamint az Ötv. 16. § (1) bekezdésére és az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésére hivatkozva - a helyi önkormányzati rendeletet egészében megsemmisítette.

A jelen esetben a Kgyr. szintén vegyes jogszabályszerkesztési technikával állapít meg a korábbi Korm. rendelet, illetve az új Korm.r. által magasabb szinten már szabályozott levegőtisztaság-védelem tárgyában a jegyző „mint első fokú környezetvédelmi hatóság” irányában adatszolgáltatási kötelezettséget, illetve számára levegőtisztaság-védelmi hatósági hatáskört.

Az Alkotmány 44/B. § (3) bekezdése szerint törvény vagy kormányrendelet államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört állapíthat meg a jegyzőnek és kivételesen a képviselő-testület hivatala ügyintézőjének is. Az Ötv. 7. § (1) bekezdésének második mondata lényegében megismétli az Alkotmány 44/B. § (3) bekezdésében foglalt alkotmányi rendelkezést.

Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott arra, hogy „az Alkotmány 44/B. § (2)-(3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a helyi önkormányzat szerveinek hatáskörébe utalt államigazgatási feladat- és hatáskörök gyakorlása nem tartozik a helyi önkormányzás körébe. Az államigazgatási hatósági jogkörök gyakorlása során a helyi önkormányzatok szervei (a jegyző, főjegyző, a polgármester, a megyei közgyűlés elnöke a megyei jogú város kerületi hivatalának előljárója, illetőleg a polgármesteri hivatal hatáskörrel felruházott ügyintézője) az állam központi szervei által alkotott jogszabályok érvényesítését szolgáló hatósági jogalkalmazó tevékenységet végeznek. (...) E hatáskörükben az önkormányzat szervei nincsenek alárendelve a képviselő-testületnek. A képviselő-testület a hatáskörrel felruházott tisztségviselőjétől, köztisztviselőjétől a hatáskört nem vonhatja el, e hatásköreik gyakorlására utasítást nem adhat, nem jogosult hatósági határozataik felülvizsgálatára.” [56/1996. (XII. 12.) AB határozat, ABH 1996, 204, 212.]

A Kgyr. az új Korm.r. által a jegyzőhöz telepített államigazgatási hatáskör önkormányzati rendeleti szintű szabályozásával, mely eltér az új Korm.r.-ben foglaltaktól, illetve az államigazgatási hatáskörrel felruházott jegyző irányában e hatáskörével összefüggésben - az új Korm.r.-ben foglaltaktól eltérő - adatszolgáltatási kötelezettség megállapításával, megsértette az Ötv. 9. § (3) bekezdését, illetve 16. § (1) bekezdését. Mindezek alapján a Kgyr. 7-9. §-a magasabb szintű jogszabállyal ellentétes, s ezért az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésébe ütközik.

4. Mivel az Alkotmánybíróság a rendelkező részben megjelölt rendelkezések alkotmányellenességét a fentiek alapján megállapította - állandó gyakorlatának megfelelően - az indítványokban felhívott további alkotmányi rendelkezésekkel fennálló ellentétet már nem vizsgálta. [61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 56/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 478,

482.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 213.; 4/2004. (II. 20.) AB határozat, ABH 2004, 66, 72.; 9/2005. (III. 31.) AB határozat, ABH 2005, 627, 636.]

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 2011. évi 35. szám (2011. március 31.)

Nem indokolatlan, hogy a Grt. szerinti hozzájáruló nyilatkozatban meg kell adni a címzett nevét.

AB határozat száma: 48/B/2009. AB határozat

Az Alkotmánybíróságnál kezdeményezték a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 6. § (2) bekezdése „amely tartalmazza a nyilatkozó nevét és lakcímét” szövegrészének alkotmányossági felülvizsgálatát. E rendelkezés szerint közvetlen üzletszerzés keretében reklám (elektronikus) közléséhez a fogadó előzetes hozzájárulása szükséges, melyre tekintettel a rendelkezés rögzíti a hozzájáruló nyilatkozat formai kellékeit.

Az indítványozók a Grt. rendelkezésével összefüggésben azt kifogásolták, hogy indokolatlanul teszi kötelezővé a személyes adatok kezelését. A rendelkezés ugyanis a reklám küldésébe beleegyező nyilatkozat elemeinek (személyes adatok) meghatározásával a reklám elektronikus közléséhez való hozzájárulás feltételévé teszi a személyes adatok feltárását, s így indokolatlanul kizárja az elektronikus hírlevelekre történő anonim feliratkozást. Ennek következtében az indítványozók szerint a Grt. 6. § (2) bekezdésének kifogásolt szövegrésze az Alkotmányban foglalt információs önrendelkezési jog szükségtelen és aránytalan korlátozását valósítja meg. Ennek kapcsán az indítványozók a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 5. § (1)-(2) bekezdésének sérelmére is hivatkoztak.

Az indítványozók szerint a Grt. 6. § (2) bekezdésének kifogásolt szövegrésze a véleménynyilvánítás szabadságát is sérti. Azt állították, hogy az egyén kommunikációs lehetőségei csorbulnak azáltal, hogy „az interaktív rendszerekre történő feliratkozás esetén a szolgáltatás igénybevevője nem őrizheti meg anonimitását”. Sérelmezték továbbá, hogy mivel a szabályozás „a társadalmi célú elektronikus hírlevelekre is kiterjed”, a „közéleti kommunikatív szférában” való részvétel lehetőségét korlátozza, ha a vélemény kifejtésére kizárólag a személyes adatok feltárásával kerülhet sor.

Az indítványozók a Grt. 6. § (2) bekezdése alkotmányellenességén túl az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 8. és 10. cikkének sérelmére is hivatkoztak.

Az indítvány nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy a Grt. 6. § (2) bekezdését a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével és a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv átültetésével összefüggő törvénymódosításokról szóló 2009. évi LVI. törvény 407. §-a 2009. július 1-jei hatállyal megváltoztatta. Ezért a Grt. kifogásolt rendelkezése alapján a reklámot tartalmazó elektronikus hírlevél küldéséhez való hozzájárulásnak már nem feltétele, hogy

hozzájárulásában a nyilatkozó személy közölje a lakcímét. A kifogásolt törvényhely általános jelleggel már csak a nyilatkozó nevének feltüntetését követeli meg.

Az Alkotmánybíróság hatáskörébe főszabályként csak hatályos jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálata tartozik. Hatályon kívül helyezett, illetve módosított jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának vizsgálatára az Alkotmánybíróság hatásköre csak akkor terjed ki, ha annak alkalmazhatósága az eldöntendő kérdés. (335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261.) A konkrét normakontroll két esetben, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése alapján benyújtott bírói kezdeményezés és 48. §-a szerint előterjesztett alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság már nem hatályos rendelkezés alkotmányellenességét is vizsgálja. A jelen indítvány nem az Abtv. 38. §-a, illetve 48. §-a szerinti kérelem. Ezért az Alkotmánybíróság a Grt. 6. § (2) bekezdésének hatályos rendelkezésére figyelemmel bírálta el az indítványt.

2. Az Alkotmánybíróság a Grt. 6. § (2) bekezdésének „amely tartalmazza a nyilatkozó nevét” szövegrészeivel összefüggésben először azt vizsgálta, hogy a hozzájáruló nyilatkozatban a nyilatkozó nevének a feltüntetése a személyes adatok védelméhez való jog alkotmányellenes korlátozását valósítja-e meg.

2.1. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 59. § (1) bekezdésével kapcsolatban követelményként állította az adatkezelés célhoz kötöttségét. Az Alkotmánybíróság, a személyes adatok védelméhez való jogot információs önrendelkezési jogként jelölve meg, kifejtette: „Az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak. Az adatfeldolgozás célját úgy kell az érintettel közölni, hogy az megítélhesse az adatfeldolgozás hatását jogaira, és megalapozottan dönthessen az adat kiadásáról; továbbá, hogy a céltól eltérő felhasználás esetén élhessen jogaival. Ugyanezért az adatfeldolgozás céljának megváltozásáról is értesíteni kell az érintettet. Az érintett beleegyezése nélkül az új célú feldolgozás csak akkor jogszerű, ha azt meghatározott adatra és feldolgozóra nézve törvény kifejezetten megengedi. A célhoz kötöttségből következik, hogy a meghatározott cél nélküli,» készletre «, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és -tárolás alkotmányellenes.” [15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991, 40, 42.]

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében garantált alapjog védelmének részletszabályait az 59. § (2) bekezdésének felhatalmazásán alapuló törvény (a továbbiakban: Avtv.) - az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV. 13.) AB határozatában (ABH 1991, 40.) foglaltakat követve - határozta meg. Az Avtv. 5. § (2) bekezdése szerint csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, s az adatkezelésre csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kerülhet sor.

2.2. A Grt. 6. § (2) bekezdése szerinti hozzájáruló nyilatkozatnak kötelező eleme a név feltüntetése. Ennek révén kapcsolható konkrét személyhez a közvetlen megkereséshez való hozzájárulás. Ezáltal biztosítható az a jogalkotó által kitűzött cél, hogy „reklámot csak azok

kapjanak közvetlen megkeresés módszerével, akik ehhez előzetesen kifejezetten hozzájárultak”. A nyilatkozó nevének feltüntetésére tehát éppen azért van szükség, hogy egyértelműen megállapítható legyen az a jogalany, akire a közvetlen üzletszerzéssel történő reklámtevékenység korlátozódik, s az érintettek köre anonim hozzájáruló nyilatkozatok által ne legyen parttalanul kiterjeszthető. Nem indokolatlan tehát, hogy a Grt. szerinti hozzájáruló nyilatkozatban meg kell adni a címzett nevét. A jogalkotó által kitűzött cél megvalósulásához szükséges adatok kezelése így nem ütközik az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez való jogba.

3. Az indítványozók a Grt. 6. § (2) bekezdésének „amely tartalmazza a nyilatkozó nevét” szövegrészét a véleménynyilvánítás szabadsága alapján is támadták. Azt állították, hogy az egyén kommunikációs lehetőségei sérülnek azáltal, hogy a közvetlen üzletszerzéssel történő reklám küldéséhez való hozzájárulása esetén a szolgáltatás igénybevevője nem őrizheti meg az anonimitását.

Az Alkotmánybíróság már az 1270/B/1997. AB határozatban kimondta és a 37/2000. (X. 31.) AB határozatban, illetve a 23/2010. (III. 4.) AB határozatban megerősítette, hogy a gazdasági reklámtevékenységre kiterjed az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított szabad véleménynyilvánításhoz való jog védelme. (ABH 2000, 713, 716-718.; ABH 2000, 293, 295.; ABK 2010. március, 212, 220.) A jelen esetben azonban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Grt. támadott rendelkezése egy nyilatkozat elemeit határozza meg. Ez nem hozható alkotmányjogilag értékelhető kapcsolatba az Alkotmány 61. § (1) bekezdésének a véleménynyilvánítási szabadságra vonatkozó alkotmányi rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint az alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi. [698/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 716-717.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 201.; 720/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 1005, 1007.; 380/D/1999. AB határozat, ABH 2004, 1306, 1313-1314.]

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Grt. 6. § (2) bekezdése „amely tartalmazza a nyilatkozó nevét” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

4. Az indítványozók amiatt is kérték a Grt. 6. § (2) bekezdése „amely tartalmazza a nyilatkozó nevét” szövegrészének a megsemmisítését az Alkotmánybíróságtól, mert szerintük e rendelkezés az Egyezmény 8. és 10. cikkével ellentétes.

Az Alkotmánybíróság az Egyezmény 8. és 10. cikkének sérelmére hivatkozó indítványt visszautasította. Az Alkotmánybíróság ugyanis a jogszabályi rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát - az Abtv. 1. § c) pontja és 21. § (3) bekezdése alapján - csak az arra jogosult indítványa alapján végezheti el. A jelen esetben azonban az indítványozók egyike sem tartozik a törvényben meghatározott jogosulti körbe.

Alkotmánybíróság Határozataiban való megjelenés: ABK 2011. évi 2. szám (2011. február 7.)

A Hatv. mind az építményadó, mind a telekadó esetében alternatív módon határozza meg az adó alapját

AB határozat száma: 130/B/2011. AB határozat

Az Alkotmánybírósághoz indítvány érkezett a Megyei Jogú Város Közgyűlésének a helyi adókról szóló (a továbbiakban: Ör.) az építmény- és a telekadóra vonatkozó I. és II. fejezeteivel - ezen belül konkrétan az említett adók mértékét meghatározó 7. és a 16. §-aival - kapcsolatban. Az indítványozók azt kifogásolják, hogy az Ör. az éves adó m^2 -enként fizetendő mértékén túl nem tartalmazza a fizetendő adó felső határát, annak ellenére, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) 26. §-a ezt 12 000 Ft-ban határozza meg. Az Ör. tehát magasabb szintű jogszabályba ütköző szabályozást tartalmaz - érvelnek -, ami sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

Az indítvány nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy pontosan mire irányul az indítvány.

Bár a kérelmezők az Ör. teljes I. és II. fejezetét támadták, érdemi indítványt és indokolást kizárólag a 7. és a 16. §-okkal kapcsolatban terjesztettek elő, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban csak e rendelkezések alkotmányosságát vizsgálta.

2. Az támadott Ör. előírásokkal kapcsolatban először arra kell utalni, hogy a helyi önkormányzat - amely helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot - egyik alkotmányos alapjoga a törvény keretei között érvényesülő adóztatási jog [Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés *d*) pont]. Az önkormányzatok a Hatv. keretei között szabadon dönthetnek arról, hogy vezetnek-e be helyi adót, s ha igen, akkor a helyi adók melyikét vezetik be, továbbá meghatározhatják az adó mértékét és bevezetésének időpontját, a szabályozást pedig később - a helyi tapasztalatok függvényében - bármikor módosíthatják is.

A Hatv. mind az építményadó, mind a telekadó esetében *alternatív* módon határozza meg az adó alapját, illetőleg mértékét: választási lehetőséget ad a helyi önkormányzatnak a tekintetben, hogy az építmény, illetőleg telek alapterülete alapján tételes adóként vagy az ingatlan korrigált forgalmi értéke alapján, annak bizonyos %-ában határozza meg az építmény-, illetőleg telekadó mértékét (Hatv. 15-16. § és 21-22. §).

Alapterület alapján számított adó esetében az építményadó évi mértékének felső határa a Hatv. 16. § *a*) pontja értelmében $1100 \text{ Ft}/m^2$, telekadó esetében pedig a Hatv. 22. § *a*) pontja szerint $200 \text{ Ft}/m^2$. Emellett azonban a Hatv.-nek az általános rendelkezések között található 6. § *c*) pontja azt is lehetővé teszi, hogy az önkormányzat az említett mértéktől az infláció követésével eltérjen. A tételes módon meghatározott építmény- és telekadónak a Hatv. 16. § *a*) pontja és 22. § *a*) pontja szerinti mértéke tehát - a Hatv. 6. § *c*) pontja által lehetővé tett indexálás folytán - nem azonos az önkormányzatok által szabályozható adómaximummal. Az idézett rendelkezések alapján (a tételes adó felső határára vonatkozó előírások és az indexálás lehetősége) az építményadó mértékének megállapításánál

figyelembe vehető adómaximum 2011. január 1. napjától 1580 Ft/m², telekadó esetében pedig 287 Ft/m². A Hatv. az adó mértékére vonatkozó egyéb korlátot nem tartalmaz.

Az Alkotmánybíróság rámutat: tévednek az indítványozók abban a tekintetben, hogy az építmény- és a telekadó maximumát a Hatv. 26. §-a határozná meg. Ez a rendelkezés nem áll összefüggésben sem az építmény-, sem pedig a telekadó mértékével. Az építmény-, illetve a telekadó a vagyoni típusú adók csoportjába tartozik, melyek szabályait - a Hatv. általános rendelkezésein (I. fejezet, 1-10. §) túl - a Hatv. II. fejezete (11-22. §) tartalmazza. A Hatv. 26. §-a ugyanakkor a törvény III. fejezetében található, és egy másik adófajta, jelesül a kommunális adó mértékének felső határát szabályozza, s pusztán azért hivatkozik az adótárgy tekintetében a Hatv. 11. és 17. §-aira, mert a kommunális adónak szintén az építmény és a telek (illetve ezen túlmenően még a lakásbérleti jog) a tárgya. Ez az utaló szabály azonban nem jelenti azt, hogy az építmény- és a telekadó maximuma is adótárgyanként 12 000 Ft lenne.

Mivel mindezek alapján megállapítható volt, hogy az Ör. 7. és 16. §-a nem tartalmaz a Hatv. 26. §-ába ütköző szabályt, az Alkotmánybíróság az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésére alapított indítványt elutasította.

Alkotmánybíróság Határozataiban való megjelenés: ABK 2011. évi 2. szám (2011. február 7.)

Az aktív korúak ellátására való jogosultság fennállásának ellenőrzése

AB határozat száma: 229/B/2011. AB határozat

Az indítványozó a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 34. § (2) bekezdés d) pontja és a 34. § (4) bekezdése, továbbá a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. Törvény (a továbbiakban: Met.) 8. § (4) - (7) bekezdései alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

Az indítványozó szerint a támadott rendelkezések azért sértik a jogbiztonság követelményét [Alkotmány 2. § (1) bekezdés], mert a munkáltató által megvalósított szabálytalan foglalkoztatásért — „amire a munkavállalónak semmilyen ráhatása nincs” — a munkavállaló is szankcionálható. Emellett véleménye szerint az Alkotmánynak a hátrányos megkülönböztetést tiltó 70/A. § (1) bekezdése is sérelmet szenved. Ennek indokaként azt adta elő, hogy a munkaügyi hatóság az általa feltárt szabálytalanságok esetében értesíti a jegyzőt, akinek a Szocvtv.-ben foglalt szankciókat kell alkalmaznia. Míg, ha a vizsgálatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal folytatja le, és szabálytalanságot fedez fel, erről nem kell értesítenie a jegyzőt, ezért ő arról nem szerez tudomást, így nem is alkalmazhat semmilyen jogkövetkezményt. A munkavállalók szankcionálása tehát az indítványozó szerint azon múlik, hogy mely szerv előtt indul meg az eljárás, amit alkotmánysértőnek tart.

Az indítvány nem megalapozott.

1. Az indítványozó szerint a jogbiztonság követelménynek sérelméhez vezet az, hogy a munkáltató által elkövetett foglalkoztatási szabálytalanság miatt a jegyző a munkavállalót szankcionálja. Az Alkotmánybíróság megvizsgálva a támadott jogszabályi rendelkezést megállapította, hogy az indítvány téves értelmezésen alapul. A Met. és a Szocvtv. támadott

rendelkezései egymásra tekintettel, együttesen értelmezendők és azok nem általánosságban a szabálytalan munkavégzésre, hanem az alábbiakban bemutatott speciális esetre vonatkoznak.

A Szocvtv. értelmében aktív korúak ellátására az jogosult, aki a Szocvtv. 33. § (1) bekezdésének a) – g) pontjaiban foglalt feltételeknek megfelel, továbbá saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és kereső tevékenységet — a törvényben meghatározott szűk kivételtől eltekintve — nem folytat.

A Met. 8. § (4) bekezdése alapján a munkaügyi hatóság az aktív korúak ellátására való jogosultság fennállásának ellenőrzése céljából adatot szolgáltat az állami foglalkoztatási szerv részére azokról a munkavállalókról, akik tekintetében a foglalkoztató részéről megvalósult szabályszegést jogerős és végrehajtható közigazgatási határozattal megállapította. A Met. szerint ilyen szabályszegés lehet a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozatok alakszerűségére vonatkozó rendelkezések megszegése, illetve a munkaviszony létesítésével összefüggő bejelentési kötelezettség megsértése.

Emellett párhuzamosan a Szocvtv. 34. § (2) bekezdés d) pontja úgy rendelkezik, hogy meg kell szüntetni az aktív korúak ellátására való jogosultságát annak a személynek, akire vonatkozóan az aktív korúak ellátására való jogosultság fennállása alatt a munkaügyi hatóság a jogellenes munkavégzés tényét két éven belül ismételt jogerősen megállapította.

A fenti rendelkezéseket együttesen értelmezve megállapítható, hogy az aktív korúak ellátási jogosultsága abban az esetben áll fenn, amennyiben az abban részesülő személy kereső tevékenységet nem folytat. E szabály tehát — a közfoglalkoztatás, az egyszerűsített foglalkoztatás és a háztartási munka eseteit kivéve — kizárja, hogy az aktív korúak ellátására jogosult jogalanly kereső tevékenységet folytasson. Tekintettel arra, hogy a kereső tevékenység folytatása a munkavállaló tudta nélkül kizárt, ezért nem helytálló az indítványozó hivatkozása, hogy kizárólag a munkáltató szabályszegése vezet szankcióhoz (az aktív korúak ellátásának felfüggesztéséhez, illetve megszüntetéséhez). Az ellátásban részesülő személy tudja, hogy az ellátás folyósításának tartama alatt kereső tevékenységet nem folytathat, illetve amennyiben ilyen tevékenységet végez, akkor az ellátásra való jogosultsága megszűnik. Mindebből az következik, hogy nem önmagában a munkáltató szabálytalansága vezet a jogkövetkezmény alkalmazásához, hanem ahhoz az aktív korúak ellátásában részesülő személy közrehatása is elengedhetetlenül szükséges. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezésekkel összefüggésben a jogbiztonság sérelme nem állapítható meg, így az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

2. Az indítványozó szerint az Alkotmánynak a hátrányos megkülönböztetést tiltó 70/A. § (1) bekezdése is sérelmet szenved. Ennek indokaként azt adta elő, hogy a munkaügyi hatóság az általa feltárt szabálytalanságok esetében értesíti a jegyzőt, akinek a Szocvtv.-ben foglalt szankciókat kell alkalmaznia. Míg, ha a vizsgálatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal folytatja le, és a szabálytalanságot fedez fel, erről nem kell értesítenie a jegyzőt, ezért ő arról nem szerez tudomást, így nem is alkalmazhat semmilyen jogkövetkezményt.

Az indítvány ebben az esetben is téves jogértelmezésen alapul. A Met. 8. § (3) bekezdése értelmében a munkaügyi hatóság tevékenysége során együttműködik a tevékenységével érintett más hatóságokkal. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16. § (4) bekezdésében meghatározott adatok közül az Art. 16. § (6) alapján az állami adóhatóság a munkáltató, kifizető azonosítására szolgáló adatokat, a biztosított személyi adatait, állampolgárságát, a biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát, a heti munkaidőt és a FEOR-számot, valamint ezek bejelentése időpontját, illetve az adózó valamennyi általa ismert pénzforgalmi jelzőszámát haladéktalanul elektronikus úton megküldi a munkaügyi hatóságnak. Azaz nem helytálló az indítványozó azon érvelése, hogy az állami adóhatóság a munkaügyi hatóságot nem értesíti. A munkaügyi hatóság a szabálytalan foglalkoztatásról a fentiek alapján tudomást szerez, ezt követően az adatokat az állami foglalkoztatási szervhez továbbítja, mely szükség esetén a jegyzőt értesíti. E tekintetben tehát az eljárások lefolytatása között az indítványozó által vélt különbség nem állapítható meg. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a tekintetben is elutasította.

Alkotmánybíróság Határozataiban való megjelenés: ABK 2011. évi 4. szám (2011. április 18.)

Készítette: BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

Társmínisztériumok tájékoztatói és közleményei

Az Európai Területi Társulás és többszintű kormányzás konferencia (Gödöllő, 2011. március 21-23.)

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatásért és Választásokért Felelős Államtitkársága „Európai Területi Társulás (ETT) és többszintű kormányzás” címmel szervezett konferenciát 2011. március 21. és 23. között Gödöllőn. A konferencia folytatása volt annak a trióelnökség által megkezdett, magas szintű találkozón egyeztetett vitának, mely meghatározza a jövő területi együttműködéseit és a jó kormányzás módszerének további fejlődését.

A konferencia plenáris és szekcióülések keretében ülésezett. A résztvevők a Régiók Bizottsága, az Európai Bizottság, az Európa Tanács és az együttműködéseket szolgáló nemzetközi szervezetek magas beosztású és szakértői képviselőiből, valamint a hazai tárcák, önkormányzatok, önkormányzati szövetségek, ETT-k és a határon átnyúló együttműködéssel, a jó kormányzással foglalkozó szakmai, tudományos műhelyek képviselőiből kerültek ki. A soros magyar elnökségi félévhez kapcsolódó rendezvényünk előkészítését már tavaly novemberben megkezdtek a triópartner Spanyolország és Belgium szakembereinek, valamint a területi együttműködésekben és a jó kormányzás terén tapasztalt partnereink Budapesten megtartott megbeszélésén, amelyen közösen alakítottuk ki a napirend vázát. Felkért előadóink már az előkészítés során segítették munkánkat szakmai javaslataikkal. A konferencia iránt nagy érdeklődés mutatkozott mind a nemzetközi, mind

pedig a hazai szakemberek körében. A Régiók Bizottsága a többszintű kormányzásról szóló Fehér Könyvében felhívja a figyelmet a helyi és regionális önkormányzatok részvételének ösztönzésére. Célul tűzte ki, hogy a Fehér Könyv alapján Chartát hoz létre, amely jogi erővel nem köt, azonban kiemeli a Lisszaboni Szerződésben elfogadottak alapján a többszintű kormányzás jelentőségét. Az Európa Tanács az Európai Unióhoz hasonlóan kiemelten kezeli a többszintű kormányzás témakörét. A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája, a tevékenység alapidokumentuma biztosít jogi háttérrel céljaik eléréséhez. Az Európai Unió és az Európa Tanács közötti együttműködést a két szervezet helyi és regionális önkormányzatok képviselőit tömörítő szervei révén kívánja elmélyíteni. A Régiók Bizottsága, illetve a Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa együttműködési megállapodás megkötésével ad hangot a közös célkitűzéseknek a helyi és regionális demokrácia területén. Az ETT jelentős új eszköz lehet a jó kormányzás gyakorlati megvalósulása érdekében. A 2006-ban elfogadott 1082/2006/EK Rendelet felülvizsgálati szakasza a trió elnökség idejére esik. Mind a szabályozás, mind a gyakorlat terén éppen a trió tagjai rendelkeznek a legnagyobb tapasztalattal. Konferenciánkkal kívántunk hozzájárulni az egymást követő elnökségek idején megtartott szakmai fórumokon elhangzott és összegyűjtött tapasztalatok összegzéséhez, elősegítve és szakmailag támogatva ezzel a Bizottság felülvizsgálati jelentését a hatékonyabb gyakorlat kialakítása érdekében. A magyar uniós elnökségi félévhez kötődő kétnapos rendezvény dr. Navracsics Tibor Miniszter Úrnak a konferencia résztvevőikhez szóló köszöntőlevelének ismertetésével vette kezdetét. Mercedes Bresso asszony, a Régiók Bizottsága elnöke köszöntőjében kiemelte, hogy Magyarország az Európai Területi Együttműködési Csoportosulásról szóló 1082/2006/EK Rendelet elsőként történő átültetésével, az ETT-k létrehozásával példát mutatott a közösség integrációjának céljait szolgáló eszköz alkalmazása terén. A nemzeti szinten megvalósuló erős támogatás, a jogi eszköz széles körben történő megismertetésével segítette a helyi hatóságokat a határon átnyúló együttműködések keretében ETT-k létrehozásában, amivel a gyakorlatban valósult meg a többszintű kormányzás elve.

Dr. Szabó Erika, területi közigazgatásért és választásokért felelős államtitkár asszony bevezetőjében kiemelte, hogy a konferencia elsődleges célja, hogy a résztvevők közösen tekintsék át, azonosítsák, és találjanak választ a területi együttműködéssel kapcsolatos globális kihívásokra. Hangsúlyozta hazánk úttörő szerepét az uniós jogalkotás átültetése terén. 2007-ben Magyarország ültette át elsőként nemzeti jogába az ETT-ről szóló uniós szabályozást, majd 2010-ben került sor a hazai szabályozás módosítására. Soros elnökként Magyarország egyik prioritása, hogy a szabályozás módosítása során érvényesüljenek a határ menti térségben élők együttműködését megkönnyítő javaslatok. A többszintű kormányzás témakörében kiemelte, hogy a XXI. század Európájában a többszintű kormányzás az egyik lehetséges eszköze a szubszidiaritás megvalósulásának, hogy az állampolgárok közelebb kerüljenek az Európai Unió döntéshozatali rendszeréhez. A témákhoz kapcsolódó párhuzamos szekciókban az önkormányzati együttműködések, kormányzási modellek, az állampolgári részvétel erősítésének módszerei kerültek ismertetésre. Vendégeink a köszöntők, a plenáris ülés és a párhuzamos szekciókban elhangzott hozzászólásaikban megfogalmazták, az európai integráció útján az ETT olyan eszköz, amely közelebb hozza az uniót az állampolgárokhoz, az unió emberi arca. A konferencia résztvevői támogatták az ETT-k alapítását és működését. Jó struktúrának

tekintik, melyet az elmúlt évek gyakorlati tapasztalatai alapján tökéletesíteni szükséges. A korai felülvizsgálat az érdemi, gyakorlati problémáknak egy szűkebb körét tárhatja fel, mégis történelmi lehetőség előtt állunk, amikor a közös javaslatok lehetőséget teremtenek hatékonyabb gyakorlat kialakítására. A problémák kezelését nem feltétlenül részletesebb szabályozással szükséges megoldani. A rugalmas keretszabály inkább vívmányként értékelhető, hiszen lehetőséget ad a széleskörű, több tárgyban megvalósuló együttműködésre. A tagországok közötti és a regionális egyensúly megeremtésének egyaránt eszköze az ETT. A területi együttműködések sorában a határon átnyúló együttműködések mellett új forma lehet a makroregionális együttműködés, mely nagyobb területek közös célkitűzéseit tudja összehangoltan kezelni. A javaslatok között szerepelt továbbá az intézmény bővítésének, a 3. államok jogalanyai bevonásának egyszerűsítése, a civil szervezetek részvételének biztosítása, az alapítási folyamat egyszerűsítése és a tagállami szabályozások közelítése. Az uniós programok és az ETT-k, valamint a már meglévő együttműködési eszközök közötti viszony tisztázása az elkövetkező időszak feladata. Elhangzott az uniós szintű ETT finanszírozás támogatásának megfontolása. A résztvevők kiemelték a 2011 januárjában, a Régiók Bizottsága alapításában létrehozott ETT Platformot, amely találkozópontra biztosít minden érdekelt fél számára. Az ETT-k mikro-weboldalaikon napi szinten adhatnak tájékoztatást magukról, az aktualitásokról.

Az ETT-k vertikális együttműködésére is hallhattunk példákat, hogyan működhetnek együtt különböző kormányzati szinten, hogyan valósulhat meg egy uniós jogi eszköz keretei között a többszintű kormányzás. A határon átnyúló együttműködések tekintetében rendkívül fontos, hogy – a többszintű kormányzás, jó kormányzás elkötelezett támogatóiként – minden érintettet vonjunk be a problémák azonosításába, majd a megfelelő válaszok kidolgozásába, teret nyitva ezzel a társulást létrehozó szervek számára. A többszintű kormányzás vonatkozásában egyetértés mutatkozott abban, hogy az alapvető kérdés, hogy lehet-e, tudunk-e a jó kormányzás gyakorlata nélkül kormányozni. Nem elég politikai, kormányzati vagy akár helyi szinten kifejeznünk elkötelezettségünket, hanem folyamatos, kitartó munkát igényel az elvek gyakorlati megvalósítása. A jó kormányzás inkább szellemi állapot, mint fejlesztési eszköz. Minden érdekelt félnek felelősséget kell éreznie az együttműködésre, a hatékony koordinációra. Az egyedi jó megoldásokat meg kell osztanunk egymással, ezzel érhetjük el, hogy az állampolgárok számára minőségi szolgáltatást biztosítsunk.

A konferencia megerősítésként szolgált, hogy számos – nemzeti, nemzetközi szervezet által kidolgozott – jó gyakorlat, eszköz áll rendelkezésre, amelyeket meg kell ismernünk, illetve ismertetnünk kell az érintettekkel. Mindezek mellett legalább ilyen fontos a megvalósuló folyamatok megfelelő ellenőrzési koncepciójának kialakítása. Lépéseket kell tennünk a kapacitások erősítésére, a közpolitika alkotásban jelentkező ágazati tervezés okozta részpolitikák összehangolására tett intézkedésekre. A konferencia zárásaként Rafal Balinski főosztályvezető úr a lengyel Regionális Fejlesztési Minisztérium képviselőjeként ismertette, hogy a lengyel elnökség prioritása az ETT jogszabályi felülvizsgálati szakaszának, továbbá a módosítások gyakorlatba történő áthelyezésének támogatása. A gödöllői helyszín méltó környezetet biztosított a konferencia megtartásához. Az üléstermek mellett a szakemberek számára felszerelt irodák álltak rendelkezésre, amelyekben kétoldalú találkozók is

bonyolíthattak. Számos vendégünk élt a budapesti városnézés kínálta program lehetőségeivel, a találkozók egyik plenáris ülésének bevezetőjeként gödöllői gyermekkórus előadását hallgathatták meg vendégeink.

Készítette: Váradi Ildikó Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatás-fejlesztési Főosztály Határon Átnyúló Területi Közigazgatási Kapcsolatok Osztálya

Tájékoztató a magyar-szlovák határon átívelő együttműködést szolgáló kormányközi vegyes bizottság üléséről

A határon átívelő együttműködést szolgáló Magyar-Szlovák Kormányközi Vegyes Bizottság 2004-ben alakult meg azzal a céllal, hogy elősegítse az együttműködést a határmenti térségben. A Bizottság 15-15 fős tagozatból áll, a tagozat tagjait fele részben az önkormányzati érdekszövetségek delegálják, fele részben pedig a különböző tárcák delegáltjai vesznek részt a munkában. Az üléseken meghívottként a tárgyalt napirendek által érintett kormányzati vezetők, polgármesterek, európai területi társulások, tárcák képviselői is részt vesznek. A magyar tagozat elnöke dr. Szabó Erika, a Magyar Köztársaság Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumának területi közigazgatásért és választásokért felelős államtitkára. A két szomszédos ország közötti együttműködés tekintetében fontos a regionális, határ menti kapcsolatok ápolása, továbbfejlesztése.

A Bizottság egyfajta közvetítő csatorna szerepét tölti be a központi kormányzat és a helyi, regionális szereplők között. Platformot nyújt a párbeszédre, lehetőséget kínál a problémák feltárására, megoldások keresésére. A Vegyes Bizottság célja továbbá, hogy az önkormányzatok közötti együttműködések jó gyakorlatát bemutassa, fórumként szolgáljon a határtérség szereplői részére. Az együttműködés jövőbeni fejlesztési irányaira vonatkozó javaslatokat is megfogalmaz, akár a konkrét helyi együttműködések érintően, akár ágazati, országos olyan kérdésekről, melyek az önkormányzatok és a lakosság érdekében a jobbítás szándékával foglalmazódik meg. A Bizottság 2011. március 2-3-án, Szécsény városában tartotta első féléves ülését. Az ülést dr. Fónagy János a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára vezette, aki a Bizottság alelnöke is. A Vegyes Bizottság ülésén számos fontos téma került napirendre, melyek bemutatják, megoldást keresnek a határtérségben felmerülő problémákra. Az ülésen bemutatásra került Szécsény és testvérvárosainak példaértékű kapcsolata. Szécsény városa sok éves nagyon jó együttműködést folytat a határmenti településekkel, kiemelten Fülek, Ipolyság, Szécsénykovácsi, Bussa, Rozsnyó, Ipolyvarbó, Alsósztrégova, Losonc, Nagykürtös településekkel. A határon átnyúló partneri kapcsolatok összehangoltak, az együttműködésben szereplő városok a hagyományos kulturális, gazdasági kapcsolataik mellett keresik az együttműködés új területeit. A települések polgármesterei ünnepélyesen aláírtak egy olyan együttműködési nyilatkozatot, mely szerint szorgalmazni és támogatni kívánják az Európai Területi Együttműködési Program keretében a különböző kapcsolatok megszervezését, a program népszerűsítését községeikben működő és tevékenykedő szervek, szervezetek, vállalatok, társulatok és a lakosság körében. Céljuk egyfajta tematikus hálózat létrehozása az érintett határmenti térségek között, a határon átívelő kapcsolatok további erősítése érdekében.

Az ülésen a Bizottság tájékoztatót hallhatott a Pons Danubii Európai Területi Társulásról. A Társulást a régiók közti szorosabb együttműködés elősegítése céljából hozta létre három magyarországi (Tata, Dél-Komárom, Kisbér) és három szlovákiai (Észak-Komárom, Gúta, Ógyalla) város. A csoportosulás célja többek között a terület fejlődésének támogatása, a tagtelepülések területén élő polgárok minden napi életének megkönnyítése, a területi kohézió biztosítása, közös stratégiai fejlesztések érdekében közös projektek végrehajtása. A Bizottság áttekintette a magyar-szlovák közlekedési állapotok aktuális helyzetét, a határátmenetek számát, sűrűségét, és a határt átszelő járatokat. A Bizottság meghallgatta a magyar és szlovák javaslatokat és elképzeléseket a vonatkozó fejlesztési lehetőségekről. A Bizottság tájékoztatót kapott az infrastruktúra fejlesztések aktuális helyzetéről, valamint a határon átnyúló fejlesztések kérdéséről. A Bizottság áttekintette az Ipoly-hidak építésének előrehaladását is. A Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program II. Pályázati felhívás keretében benyújtott pályázatok támogatást nyertek: a Ipolydamásd-Helemba Ipoly-híd építése, a Vámosmikola-Ipolypásztó Ipoly-híd építése, valamint a Tésa-Ipolyvisk összekötő út építése. A közúti közlekedés kapcsán a Bizottság tájékoztatást kapott a szlovák területen haladó R4 jelű és R3 jelű gyorsforgalmi utak határon túli kapcsolódásának kérdéséről.

A Bizottság áttekintette az idegenforgalmi és turisztikai együttműködések alakulását a térségben. Az együttműködés főbb elemeit képezik a minisztériumok közti együttműködések, a nemzeti ügynökségek együttműködése, együttműködés nemzetközi intézetek és csoportosulások keretén belül, a határ menti régiók, önkormányzatok és idegenforgalmi egyesületek együttműködése. A Bizottság áttekintette a turisztikai kapcsolatok helyzetét és a fejlesztés fő irányait a magyar-szlovák határtérségben, a magyar-szlovák turisztikai kapcsolatok alakulását és a forgalom fő tendenciáit. Megvitatta a határmenti kapcsolatok eredményeit, lehetőségeit, valamint az idén 20 éves Visegrádi Négyek keretében zajló együttműködés határmenti térségek számára nyújtott lehetőségeit. Az együttműködés területei között kiemelkedő szerepet töltenek be a Duna és az Ipoly határfolyók, továbbá a természetvédelmi területek, a bortermő vidékek, és a gyógyfürdők. A határmenti megyék között is széles körű együttműködés alakult ki. Konkrét javaslatként jelentkezett a közös turisztikai marketing tevékenység folytatása, ennek keretében pedig négy nyelvű (szlovák, magyar, német, angol) kerékpárutakról szóló térképet tartalmazó kiadvány előkészítése. A Bizottság tájékoztatót hallhatott a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 alakulásáról. A tájékoztatóban elhangzott, hogy nagy az igény az egyszerű és gyors pályáztatási rendszer működtetésére, amelynek a program az elektronikus pályáztatással meg is tud felelni. A programmegvalósítás eszközei megszilárdultak és a projektgazdák is hatékonyan használják ezeket. A projektek megvalósítása ugyanakkor sokszor nehézkes, mert azok a tervezettnél hosszabb időt vesznek igénybe a pályázói kör pénzügyi nehézségei miatt. A Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. tájékoztatta a Bizottságot az Ipoly-hidak építésének munkálatairól. Az Ipoly folyó Pest és Nógrád megyei határ-szakaszán jelenleg 4 közúti átkelési lehetőség biztosított: Letkés, Ipolyság, Balassagyarmat, Ipolytarnóc térségében. A Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretén belül az „Ipoly-híd újjáépítése Pösténypuszta-Pető között”, valamint az „Ipoly-híd újjáépítése Ráróspuszta-Rárós települések között” pályázatok nyertek támogatást. A Magyar

Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja Nyugat-magyarországi Tudományos Intézete és a Fórum Kisebbségkutató Intézet képviselője bemutatta a „Magyar-szlovák agglomeráció Pozsony környékén - Közszolgáltatás fejlesztési hálózat Pozsony határon átnyúló agglomerációjában” c. kutatás eredményeit. A kutatás azt a különleges helyzetet mutatja be, amikor egy nagyváros közvetlenül az államhatár mellett helyezkedik el, s így a terjeszkedésének a politikai tér szab határt.

A napirendek megtárgyalását követően a résztvevőknek lehetőség nyílt a Szécsény (Pösténypusztá)-Pető (Pet'ov) között épülő Ipoly-híd megtekintésére. Az ülés jó légkörben, eredményesen zajlott. A következő ülésre a Szlovák Köztársaság területén kerül sor ez év őszén.

Készítette: Bencze Diána Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatás-fejlesztési Főosztály Határon Átnyúló Területi Közigazgatási Kapcsolatok Osztálya

Módosult a betegszállítást szabályozó rendelet

A betegek biztonsága és az ellátás színvonalának emelése érdekében 2011. július 1-jétől az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) irányítja az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral (OEP) kötött finanszírozási szerződéssel rendelkező betegszállító szervezetek tevékenységét. Az erről szóló rendelet a Magyar Közlöny mai számában jelent meg.

A módosítás szerint a betegszállítás a beteg otthona szerint illetékes területi, a beutaló szolgáltató telephelye szerinti, vagy a progresszív ellátás során magasabb szintű ellátást végző legközelebbi egészségügyi intézménybe történő szállítást, illetve az ellátást követően onnan a beteg otthonába történő hazaszállítását jelenti. Az a szolgáltató köteles területi ellátásra, amelynek területén a biztosított lakóhelye vagy tartózkodási helye van. A jövőben az ügyeleti időszakban csak azon betegek hazaszállítása rendelhető el a kórházakból, akik vizsgálata, kezelése az ügyelet idején történt meg, vagy sürgősségi ellátásban részesültek. Az új intézkedés garantálja, hogy az ügyelet ideje alatt a valóban indokolt szállítások időben megtörténjenek. Tömeges baleset vagy katasztrófa esetén az OMSZ Irányító Csoportja a betegszállítási tevékenységet végző szervezetek aktív betegszállító gépjárműveit riasztja. A riasztott szervezet köteles az OMSZ riasztása szerinti helyszínre kivonulni és a kárhely parancsnok utasításai szerint eljárni.

Módosultak a betegszállítás személyi és tárgyi feltételei is. Az előbbi előírásoknak 2011. október 1-jétől, míg az utóbbiaknak legkésőbb 2013. január 1-jétől kell megfelelni a szolgáltatóknak. Az új szabályozás szerint a betegszállításban csak olyan jármű vehet részt, amely az első működési engedély kiadásakor 6 évesnél fiatalabb és legfeljebb a gyártás évétől számított 15 évig üzemeltethető, ha megfelel a műszaki feltételeknek. A rendelet külön kitér az ülő, illetve fekvőbeteget szállító járművek speciális előírásaira (különös tekintettel az EDR rádióra és az online nyomkövetéses rendszerre), valamint a szolgáltató betegszállító állomásának kritériumaira. A betegszállítás biztonsága érdekében a szolgáltatóknak tartalék gépkocsikkal is rendelkezni kell. A tartalék gépjármű rendkívüli helyzetben az Országos Tisztifőorvosi Hivatal döntése alapján az aktív gépjárművek mellett is végezhet betegszállítási feladatot. Ezen többletfeladatok elvégzéséért is jár OEP

finanszírozás. A döntésről, a rendkívüli helyzet okáról, kezdő és végső dátumáról az Országos Tisztifőorvosi Hivatal határozatban rendelkezik és azt megküldi a finanszírozó területileg illetékes szervének.

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Egészségügyért Felelős Államtitkársága szerint a rendelettel - ígéretének megfelelően - a mentőszolgálat irányítása mellett működő egységes, az országban mindenhol egyformán elérhető, katasztrófa esetén is megbízhatóan működő, költséghatékony és átlátható szolgáltatás jön létre a betegek biztonságos ellátása érdekében. Az új rendszer lehetővé teszi a mentés és a betegszállítás esetenként egymást átfedő feladatainak teljes körű összehangolását. Természetesen a tárca a jövőben is számít a betegszállító szervezetek munkájára, ezt jelzi, hogy a napokban 200 millió Ft-tal emelte meg a betegszállítási kassza idei összegét.

Forrás: Nemzeti Erőforrás Minisztérium

Többletbevétel és magasabb színvonalú betegellátás a házi orvosoknál

Hatályba lépett az új házi orvosi indikátorrendszer

Április elsejétől módosult a házi orvosi szolgálatok munkájának mérésére, értékelésére szolgáló úgynevezett indikátorrendszer – ennek révén a praxisok többletbevételhez juthatnak. Ez lehetővé teszi például beruházások megvalósítását, új eszközök vásárlását, vagyis a magasabb színvonalú, minőségibb betegellátást és a munkakörülmények érezhető javulását.

2009 első felében a házi orvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok által végzett ellátás ösztönzése érdekében bevezették az egységes indikátorrendszert. Az elmúlt két év gyakorlati tapasztalataira, valamint a nemzetközi tendenciákra alapozva az Egészségügyért Felelős Államtitkárság a házi orvosok teljesítményének értékelését jobban szolgáló új indikátorokat vezetett be 2011. április 1-től. Az új indikátorrendszer kiemelt célja a minőségibb ellátás, ezáltal az egészségügyi szolgáltatás hazai és nemzetközi megítélésének javítása. A módosítás eredményeként a praxisok minősítése nem kizárólag az egyes tevékenységek alapján, hanem komplexen történik. A minősítés során a házi orvosok saját jelentései mellett például a kórházak, szakrendelők adatait is figyelembe veszi az Egészségbiztosító. Több olyan pozitív elem is bekerült a módosításba, mely egyrészt a házi orvosok munkakörülményeinek javulását, másrészt a betegellátó-rendszer színvonalának emelkedését eredményezi. Ilyen például, hogy jelentősen nő a gyógyító megelőző tevékenység minősítésére szolgáló célértéket teljesítők jutalmazása, mivel az erre szánt keret havi 100-ról 250 millió forintba emelkedik. Ez átlagosan havi 50 ezer forint többletbevételt is jelenthet attól függően, hogy az adott praxis hogyan teljesít.

Az új szakmai indikátorrendszer arra ösztönzi a házi orvosokat, hogy javuljon a prevenciós, gyógyító, gondozási és gyógyszerrendelési tevékenységük. A felnőtt és a vegyes körzetek értékelése során fontos szempont lesz az influenza elleni védőoltásban részesült 65 év felettiek aránya, a népegészségügyi célú, szervezett emlőszűrésen a megelőző két évben részt vett 45-65 éves nők száma, a magas vérnyomás miatt kezelésben részesültek aránya több korosztályban, a gondozásban részesült cukorbeteg aránya, a továbbküldési arány a

szakellátásba, valamint az antibiotikum kezelés gyakorisága a felnőtt lakosság körében. A gyermek háziorvosok munkájának értékelésekor az egy és két alattiak meningococcus védőoltása, a 10-18 éves lányok vaspótló kezelése, valamint a ügyeleti ellátásban részesültek aránya mellett a felnőtt és vegyes körzetekhez hasonlóan a továbbküldési arány a szakellátásba, valamint az antibiotikum kezelés gyakorisága is lényeges szempont. A gyógyszerfelírási gyakorlatot tekintve az eddigi adminisztratív és szankcionáló elemeket tartalmazó gyógyszerrendelési és gyógyszer-kiszolgálási monitoring rendszer helyett, a háziorvosi gyakorlatban többnyire alkalmazott normatív támogatású gyógyszerek esetében az indikátorrendszeren keresztül egy ösztönző épül be. Ezáltal a háziorvosok érdekeltté válnak abban, hogy költséghatékony gyógyszereket írjanak fel. Újdonság az is, hogy a rendelet bizonyos gyógyszerfelírási mennyiség felett minden orvosra kiterjedően gyógyszerfelírási visszajelzési rendszert vezet be. Ez biztosítja, hogy a háziorvosok rövid időközönként, dokumentálható módon visszajelzést kapjanak az OEP-től gyógyszerfelírási gyakorlatuk alakulásáról, az általuk felírt gyógyszerek mennyiségéről.

Forrás: Nemzeti Erőforrás Minisztérium

Hamarosan indul a parlagfű mentesítési közmunkaprogram

Közmunkaprogram keretében irtják a parlagfűvet június közepétől országszerte. A Nemzetgazdasági Minisztérium legújabb közfoglalkoztatási programjában az érintettek az ötven, parlagfű által leginkább fertőzött kistérséget tisztíthatják majd meg az egészségre káros növényektől, két hónapon át, napi hat órában.

A kezdeményezés célja, hogy a regisztrált álláskeresőknél és a bérpótló juttatásra jogosultaknál átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak a parlagfű elleni védekezést szolgáló célprogram segítségével. A munkaközvetítést a megyei vagy fővárosi kormányhivatal munkaügyi központjának kirendeltsége végzi. A közfoglalkoztatási program legkorábban június 13-án indul, és legkésőbb augusztus 31-ig fejeződik be, fontos azonban, a foglalkoztatás közvetlen költségeit, így a szükséges munkaruhát és védőeszközöket, illetve a munkába járással kapcsolatos utazási költségeket is lehet finanszírozni a keretből. A munkaegészségügyi vizsgálatot viszont saját forrásból kell állni. Az egy főre jutó támogatás legmagasabb összegét havi 91 ezer forintban állapították meg.

A pályázók együttműködnek majd a kistérség egészségügyi és környezetvédelmi szakigazgatási szerveivel, valamint az egészség megóvását, a parlagfű elleni küzdelmet célul kitűző civil szervezetekkel is, hogy még hatékonyabb legyen a munka.

A program szervezői szerint különösen a játszótereknél, homokozóknál, parkokban és egyéb kisebb kiterjedésű parlagfű foltok esetében a virágzás előtti kézi gyomlálással érdemes elvégezni az irtást. A nagyobb, összefüggő fertőzött területeken azonban kaszálással, kapálással lehet védekezni. Ha megismétlik az irtást, még eredményesebb lesz a munka. Egészségvédelmi szempontból nagyon fontos, hogy még a virágzás előtt elvégezzék a mentesítést, hogy így csökkenjen a pollenszóró területek nagysága.

Magyarország Európa legfertőzöttebb területének számít a parlagfű tekintetében, csaknem 2 millió ember érzékeny idehaza erre a gyomnövényre, és az érintettek közül minden harmadik súlyos allergiás, és rohamosan nő az asztmás betegek száma is. Éppen ezért is

fontos a megfelelő tájékoztatás. A szakszerű védekezéshez az állampolgárok segítséget is kérhetnek, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara tagjaihoz illetve a Megyei Kormányhivatalok Növény-és Talajvédelmi Igazgatóságaihoz lehet tanácsért fordulni.

Készítette: Jordán László Országos Növényvédelmi Főfelügyelő, Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal

Az épületek energetikai tanúsítása

Az épületenergetikát egyre nagyobb érdeklődés övezi, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy az ÉMI Nonprofit Kft. által az épületek energetikai tanúsításának gyakorlati kérdései témájában szervezett, a 2011-es Construma kiállításon megrendezésre került konferenciára mintegy 1400-an regisztráltak be, azonban a zsúfolásig megtöltött terembe csak közel 200 résztvevő tudott bejutni, ami az érdeklődők tényleges számához képest kevésnek bizonyult.

Az épületek energetikai jellemzőinek meghatározása

A terület szabályozása immár az ötödik évébe lépett 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet (az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról) előírásaira épül. E rendelet (bizonyos kivételekkel) a huzamos tartózkodásra szolgáló helyiséget tartalmazó épületekre és épületrészekre, illetve ezek tervezésére terjed ki, amennyiben a belső légállapot biztosítására energiát használnak. A rendelet 3 plusz 1 követelményszintet állít fel:

- I. Az épülethatároló szerkezetek hőátbocsátási tényezője
- II. Fajlagos hővesztéstényező
- III. Összesített energetikai jellemző
- IV. Az épületek nyári túlmelegedésének kockázata

Az ellenőrzés szinte minden pontján lehetőség van a részletes vagy az egyszerűsített számítási eljárás alkalmazására. A egyszerűsített számítás bizonyos elhanyagolásokkal él, amik következtében a kapott eredmény az épület tényleges teljesítőképességénél rosszabb eredményt mutat, azaz a „biztonság javára” történik a tévedés, ezzel együtt azonban a számítás lényegesen leegyszerűsödik. Ilyen elhanyagolás lehet például a szoláris nyereségek (a napsugárzás hatásának) figyelmen kívül hagyása a számításban, ami miatt a fűtési energiaigény lényegesen nagyobbra adódhat, mint a tényleges érték.

Az I. követelményszinten az épülethatároló szerkezetek **hőátbocsátási tényezője (U)** jelenik meg. Ez a jellemző mutatja meg, hogy bizonyos körülmények között mennyi energia képes átmenni a határoló szerkezeten, vagyis energetikailag akkor lesz kedvezőbb a szerkezet, ha az U érték kisebb.

Ez az U érték az átlagos rétegtervi hőátbocsátási tényező, ami tartalmazza az inhomogén szerkezetben lévő hőhidak hatását is (pl. vázszerkezettel vagy rögzítőelemekkel megszakított hőszigetelés), de nem foglalja magába pl. a falcsatlakozásoknál vagy a nyílászárók körüli hőhidak hatását (azokat máshol kell számításba venni).

A II. követelményszinten a **fajlagos hővesztéstényező (q)** helyezkedik el. A követelmény tényleges értéke az épület lehűlő felületének és fűtött térfogatának arányától függ. A rendelet függvénnnyel és grafikusan is megadja a követelményértéket. Az egyszerűsített eljárásban lehetőség van az átlagos hőátbocsátási tényezőre vonatkozó követelménnyel számolni ezen a követelményszinten.

A III. követelményszint **az összesített energetikai jellemző (E)**. Ez az épület üzemeltetéséhez felhasznált energiát veszi számba, azaz tartalmazza a fűtés mellett a hűtés, a melegvíz, a szellőzés és – bizonyos épülettípusoknál – a világítási energiaigényt is. Azonban a filtrációt (az épület tömörtelensége miatt kialakuló, nem szándékos szellőzést) nem a tényleges érték alapján, hanem egy állandóval kell számításba venni. Ez nagy bizonytalanságot visz a méretezésbe, ami egy korszerű, alacsony energiaigényű épületnél jelentős tényező lehet.

Az összesített energetikai jellemző a felhasznált energiát primer energiában adja meg. Ez azt jelenti, hogy a számítás során a felhasznált energiánál az előállításához használt energiahordozó fajtája is figyelembevételre kerül. Ehhez a primerenergia-átalakítási tényezőt alkalmazza a számítást végző személy. Ez a tényező azt fejezi ki, hogy az adott energiahordozó előállítása társadalmilag mekkora terhet jelent a – jelenleg alapnak tekintett – földgázhoz képest. Ez például elektromos áramnál 2,5-ös szorzót eredményez, de a fűtőművi távfűtésnél is 1,2-es szorzót kell alkalmazni ahhoz képest, mintha ugyanazt az energiát földgáz felhasználásával hoztuk volna létre. Megújuló energia szorzója nulla, azaz a rendelet értelmében ez azzal egyenértékű, mintha energiafelhasználás nem is lenne.

A IV. követelményszinten az épületek **nyári túlmelegedésének** kockázatát kell vizsgálni. Ez igazi energetikai követelményként nem jelenik meg, mivel csak egy ellenőrzés szükséges, az eredmény is „megfelelt” vagy „nem megfelelt” lehet.

Az épületek energetikai jellemzőinek tanúsítása

A tanúsítás folyamatát a 176/2008. (VI. 30.) korm. rendelet (az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról) szabályozza. A tanúsítvány lényegében egy igazoló okirat, amely a 7/2006. TNM rendeletben előírt számításos eljárás vagy mérés alapján közli az épület energetikai teljesítőképességét.

Az épület energetikai jellemzőit – amennyiben nem rendelkezik érvényes energetikai tanúsítvánnyal – tanúsítani kell. 2009. január 1-től az új épületeket és 2012. január 1-től a meglévő épületeket (önálló rendeltetési egység, lakás) akkor, ha a meglévő épület

- ellenérték fejében történő tulajdon-átruházása vagy
- egy évet meghaladó bérbeadása történik.

A besorolás alapja az összesített energetikai jellemző. Azonban a tanúsítás során a többi követelményszintet is ellenőrizni kell a rendelet értelmében, amennyiben a számításos eljárást hajtják végre.

A tanúsítvány elkészíttetéséről az építtető gondoskodik legkésőbb a használatbavételi engedélyezésig (bejelentésig). Azonban a tanúsítvány nem kötelező része az építési és a használatbavételi engedélyezési eljárásnak a 193/2009. (IX. 15.) kormányrendelet szerint (ennek megfelelően nem is ellenőrzi semmilyen hatóság a kiállítását), bár legkésőbb eddig az időpontig gondoskodni kell kiállításáról.

További érdekessége a rendeletnek, hogy a meglévő épületeknél a mért energiafogyasztási adatokból javasolja a rendelet a tanúsítást, azonban a mért fogyasztási adatok elemzésének módszere jelenleg még nincs kidolgozva, illetve nagyon sok bizonytalanságot hordoz magában, ami az egész eljárás alkalmazhatóságát megkérdőjelezi. A mért fogyasztási adatok elemzése alapján történő tanúsításának a bevezetését és alkalmazását jelenleg sem az Építész, sem a Mérnöki Kamara nem támogatja!

A 2002/91/EC európai direktíva értelmében a követelményértékeket 5 évenként felül kell vizsgálni. A szabályozás 2006-os bevezetéséből adódóan a felülvizsgálat ideje nálunk 2011., az új előírások alkalmazása pedig 2012-től indokolt.

Várható, hogy az előírások kismértékben tovább szigorodnak. A Magyar Mérnöki Kamara (MMK) a javaslatait kidolgozta, a döntéshozókhoz eljuttatta, és honlapján közé is tette. A Magyar Passzívház Szövetség (MAPASZ) is foglalkozott a területtel, és saját javaslatokat fogalmazott meg. A következőkben bemutatjuk a legfontosabb szerkezettypusoknál a jelenlegi szabályozás szerinti hőátbocsátási tényezőkre ($U - W/m^2K$) vonatkozó legfontosabb követelményeket, valamint a jelenlegi nemzetközi szintet az MMK és a MAPASZ javaslataival együtt.

Az illetékes minisztérium ismeri a javaslatokat, a rendeletek átdolgozása nagy ütemben halad. A várható változások eddig ismertté vált részletei:

- a módosítások alkalmazása a TNM rendeletnél 2012 elejétől lesz kötelező, a tanúsításnál valamivel később,
- a 3+1 követelményszint a tervek szerint megmarad, esetleg kiegészül a fajlagos fűtési energiaigény követelményszinttel (ez a jelenlegi II. követelménytől eltér, és a nemzetközi összehasonlíthatóságot segíti elő),
- az U értékek várhatóan az MMK javaslata szerint alakulnak,
- az U értékek követelményeinek differenciáltsága megmarad,
- a primerenergia-átalakítási tényezők előreláthatóan nem változnak.

A filtrációs hővesztesség pontosabb figyelembevételére vonatkozóan az elképzelések jelenleg még nem ismertek.

Természetesen a követelményszintek megválasztása jelentős hatású az elkövetkező években. A kedvező energetikai hatások mellett mindenképpen várható, hogy a többlet szigetelési igényen túl új műszaki megoldások alkalmazására is szükség lesz. Ez pedig az építési költségek emelkedését vonja maga után, ami persze hosszabb időtávon vizsgálva megtérülő befektetést jelent. Azonban a jelenlegi forráshiányos helyzetben, az alacsony beruházási szint mellett az eltúlzott ütemű szigorítások rövid távon (de akár több évre kihatóan) az építőipari teljesítmény további csökkenését is előidézhetik. Vagyis nagy a felelősség a döntéshozókon, hogy milyen ütemű változtatásokkal kívánják elérni 2020-ig a követelmények jelentős szigorítását.

Készítette: Varga Ádám okleveles építészmérnök, szakértő ÉMI Nonprofit Kft.

További információ: ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. Cím: 1113 Budapest, Diószegi út 37. Levélcím: 1518 Budapest, Pf. 69. Telefon:(1) 372-6100 Telefax: (1) 386-8794 E-mail: info@emi.hu

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEI

Hazai pályázati lehetőségek

Idősbarát Önkormányzat Díj Pályázati felhívása

A nemzeti erőforrás miniszter és a belügyminiszter az 58/2004. (VI. 18.) ESZCSM–BM együttes rendeletben elhatározottak, és a kapott felhatalmazás szerint közös pályázatot hirdet önkormányzatok számára a 2011. évi „Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerésére.

Háttér

Az idősök száma az elmúlt 40 év alatt az Európai Unióban majdnem megduplázódott. Hazánkban a születéskor várható élettartam – a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint – 2009-ben férfiak esetében 70,05 év volt, nőknél 77,89 év, a 60 éves korban várható élettartam férfiak esetében 16,61 év, nőknél 21,51 év. A 2008-as Eurostat adatok alapján elmaradásunk a születéskor várható élettartam esetén az EU-átlagtól férfiak esetén 6,4 év, nők esetén 4,1 év. 60 éves korban várható élettartam esetén elmaradásunk az EU-átlagtól kisebb: férfiak esetén 4 év, nők esetén 2,94 év.

Az 1991-ben megfogalmazott ENSZ Idős Emberekkel Foglalkozó Alapelvek szerint olyan időspolitikára van szükség, amely az egész élet során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot. Az Országgyűlés ennek szellemében a 81/2009. (X. 2.) OGY határozatával elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégiát, amelynek központi eleme annak a paradigmaváltásnak az elfogadtatása és érvényre juttatása, amely szerint az idősokról való gondoskodásban a korábbi, veszteségekre történő összpontosítás helyett a meglévő képességek megőrzésére, a szunnyadó készségek előhívására érdemes koncentrálni.

Az Európai Unióban egyre nagyobb hangsúlyt kap az idősödés és a generációk közötti szolidaritás. A 2012-es évet az EU az aktív idősödés és a generációk közötti szolidaritásnak szenteli. Az átfogó cél a figyelemfelkeltés, a jó gyakorlatok gyűjtése, a tapasztalatcsere és az, hogy az EU politikai lendületadás révén ösztönözze és támogassa a tagállamok, a regionális és a helyi hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom és az üzleti szféra azon erőfeszítéseit, amelyeket az aktív idősödés ösztönzése érdekében tesznek. A célkitűzés az, hogy a társadalom felismerje és elismerje az idősokban rejlő potenciált, így ösztönözve annak kiaknázását, valamint az idősebbekkel szembeni sztereotípiák visszaszorítását. Mindezek révén egy, az összes korosztály számára megfelelő társadalom kialakulása segíthető elő.

Az önkormányzatok már eddig is jelentős eredményeket értek el a helyi időspolitika területén. Helyi, települési szinten az önkormányzatok tehetnek a legtöbbet az idősök társadalmi aktivitásának fenntartásáért, fizikai és intellektuális képességeik megőrzéséért. Különösen a helyi társadalomnak az idősök és a társadalom egészének érdekeit szolgáló mozgósításáért, az idősök esélyegyenlőségének kiteljesedéséért, a korszerű helyi időspolitika megvalósításában résztvevők szemléletének formálásáért, tevékenységük szervezéséért, cselekvésük összehangolásáért.

Célkitűzés

Az alapítók azt a célt tűzik ki, hogy a Díj járuljon hozzá a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitika megerősítéséhez, ismerje el az önkormányzatok idősökért vállalt cselekvő felelősségét, és a mindezek szellemében végzett önkormányzati idősügyi tevékenységek konkrét eredményeit.

Az alapítók a díjazással kívánnak hozzájárulni ahhoz, hogy a helyi közhatalom gyakorlóinak figyelme minél szélesebb körben forduljon az idősödés kihívásaira. Intézkedéseikkel, programjaikkal innovatív módon segítsék elő az Idősügyi Nemzeti Stratégia célkitűzéseinek az idősök igényeihez igazodó érvényesülését.

A Díjat pályázat útján azok a helyi önkormányzatok nyerhetik el, amelyek:

1. ellátják mindazon feladatokat, amelyeket jogszabály a hatáskörükbe utal, és ezen felül
2. megvalósítják az 58/2004. (VI. 18.) ESZCSM-BM együttes rendeletben meghatározott alábbi általános követelményeket:
 - a) aktív tevékenységükkel – különösen a pályázati lehetőségek kihasználásával – elősegítik az időskorúak helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárulnak szabadidős programjaik megszervezéséhez,
 - b) példamutató együttműködést alakítanak ki az idősügy területén tevékenységet folytató szervezetekkel, illetve személyekkel,
 - c) a helyi közéletbe, illetve annak alakításába széleskörűen bevonják az időskorú polgárokat, illetve szervezeteiket,
 - d) foglalkoztatási lehetőségek teremtésével ösztönzik, elősegítik az idősök meglévő képességeinek megőrzését, tudásuk, tapasztalataik hasznosulását, életminőségük javítását,
 - e) az a) – d) pontokban meghatározottak megvalósításával kialakították a helyi idősbarát politika azon rendszerét, amely hosszú távon biztosítja e területen az eredményes működést.

A díj odaítélésekor előnyt jelent:

- legalább két évre szóló helyi **idősügyi önkormányzati stratégia** (program, munkaterv, stb.) – idősök véleményének kikérésével történt – elfogadása, és a pályázatban bemutatott idősügyi tevékenységgel való összhangja,
- új együttműködési formákat kereső idősügyi civil érdekérvényesítő szerveződések létrehozásának segítése, települési, kistérségi idősügyi tanácsok (fórumok) működtetése,
- a településen megvalósuló jó gyakorlatok szakszerű bemutatása az önkéntesség, seniorsport, aktív idősödés és az idősök biztonságérzetének növelése érdekében,
- a felhívásban közzétett formai követelmények megtartása.

A díjak és a díjátadás

A fenti célok elérését a következőkkel kívánja elismerni a pályáztató:

A legjobbnak ítélt pályaművek benyújtójának a 2011. évi "Idősbarát Önkormányzat Díj"-at adományozza és az Idősök Világnapjához kapcsolódóan díjátadó és kitüntetési ünnepség keretében, díjazottanként 1 000 000 Ft jutalomban részesíti.

A pályázó önkormányzatok egyúttal meghívást nyernek az Idősügyi Világnaphoz kapcsolódó központi rendezvényen történő részvételre.

A pályázatokat a kiírók által létrehozott bíráló bizottság értékeli, amelynek javaslata alapján a díjakról a kiírók döntenek.

Pályázók köre

- bármely helyi (települési, megyei, kerületi, fővárosi) önkormányzat, amennyiben eleget tesz a jogszabályokban előírt ellátási kötelezettségeinek.

Pályázat tartalma

A **pályázó önkormányzat bemutatja** a helyi idősügyi tevékenységek rendszerét, és a fentiekben meghatározott általános, és az értékelésnél előnyt jelentő szempontok teljesülését. A pályázatban kerüljön bemutatásra a helyi önkormányzat kötelező feladatain felül végzett idősügyi tevékenysége. A pályázat emelje ki az önkormányzat idősügyi tevékenységét meghatározó értékeket, elveket, a kialakított együttműködések, a már elért eredményeket.

Főbb értékelési szempontok

A pontos értékelési szempontokról és az értékelés menetéről az Értékelési szempontsor című dokumentumból tájékozódhat.

Alapelv, hogy csak olyan pályázó díjazható, amely a jogszabályokban előírt **kötelezően ellátandó feladatainak eleget tesz**, és ezen túlmenően az innovatív, az idősök függetlenségét, társadalmi részvételét, önmegvalósítását, méltóságának megőrzését és aktivitását biztosító tevékenységek megvalósulását segíti.

A pályaműből legyen megismerhető, hogy milyen önkormányzási elvek és koncepciók állnak a helyi időspolitika háttérében, milyen célok határozzák meg az idősök életét érintő önkormányzati döntéshozatalt és döntésvégrehajtást, és azt, hogy az önkormányzat az elfogadott idősügyi alapelvekkel összhangban a programokat hogyan valósítja meg, valamint ezek az intézkedések hogyan járulnak hozzá az idősök jól-létéhez. Továbbá a pályázó jelenítse meg, hogy milyen kezdeményezésekkel, konkrét intézkedésekkel élt, illetve milyen kezdeményezéseket támogatott az idős lakosság életkörülményeinek javítása, biztonságérzetük növelése, függetlenségük biztosítása, társadalmi életben való aktív részvételük növelése, a generációk közötti szolidaritás elősegítése és az idősök emberi méltóságának megőrzése érdekében. A pályázatot az értékelés során figyelembe veszi, hogy a pályázó önkormányzat az adottságaitól – településmérettől, demográfiai helyzettől, rendelkezésre álló erőforrásoktól, stb. – függően hogyan valósítja meg idősügyi tevékenységét.

A pályázat benyújtásának módja

A pályaműveket a pályázati űrlap kitöltésével kell elkészíteni.

A pályamű **maximum 10 oldal** (a tartalmi szempontok megismétlése és az 1.1–1.3. pontok megválaszolása nélkül) **terjedelmű** – Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, sorkizárással és szimpla sorközzel elkészített –, nyomtatott írásmű lehet.

A 10 oldal terjedelemben nem számítanak bele az esetleges mellékletek – például: idősügyi szervezetek, idősügyi tanácsok véleménye a helyi önkormányzat idősügyi munkájáról, önkormányzatok közötti együttműködési megállapodás az idősügyhöz kapcsolódóan, az

ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL

önkormányzatok idősügyi programja, testületi döntések, konkrét események dokumentálása –, amely mellékletek száma maximum 10 db lehet. A mellékleteknek a pályázatban benyújtott tevékenységekhez kell szorosan kapcsolódniuk (a képek mérete egyenként ne haladja meg az 1280*1024-es méretet és a 2 MB file méretet, a dokumentumoknál pedig a DOC, illetve PDF formátumot részesítsék előnyben).

A pályaművet az aláírásra jogosult személy (közgyűlési elnök, polgármester) aláírásával ellátva, elektronikus módon, valamint **3 nyomtatott példányban** (egy eredeti és két másolat), **tértivevénnyel, postai úton** kérjük benyújtani az alábbi címre.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Idősbarát Önkormányzat Díj Bíráló Bizottság

1054 Budapest, Akadémia u. 3.

(A pályázat személyesen nem adható be!)

Kérjük a borítékon az "Idősbarát Önkormányzat Díj" feliratot feltüntetni szíveskedjenek.

A pályázatok postára adásának napja: 2011. július 7.

A pályázatokat elektronikusan az idosbarat@nefmi.gov.hu e-mail címre kérjük megküldeni, legkésőbb 2011. július 7-én.

A jelentkezési lap letölthető a Kormányportál honlapjának Belügyminisztérium rovatából.

Települési konfliktusok kezelését célzó projektek jelentkezését várjuk

A magyar elnökség az Európai Bűnmegelőzési Hálózat (EUCPN) égisze alatt „A közösségi/települési konfliktusok kezelésének jó gyakorlatai” címmel 2011. június 6-án és 7-én nemzetközi tematikus szemináriumot rendez Budapesten. A szakmai rendezvény a Belügyminisztérium „A közösségi konfliktusok kezelésének jó gyakorlatai a kelet-közép-európai régióban” című, az Európai Bizottság által támogatott projektjének keretében kerül megrendezésre. A szemináriumon való bemutatkozás céljából projektek jelentkezését várjuk.

Ahhoz, hogy releváns gyakorlatokat és esettanulmányokat mutathassanak be a tematikus szemináriumon, olyan már megvalósult vagy folyamatban levő projektek és programok jelentkezését várjuk, amelyek célja a meghatározott területen élő vagy hosszabb távon tartózkodó egyének, családok, szomszédok, lakóközösségek, illetve településrészek közötti feszültség csökkentése és/vagy nézeteltérések, konfliktusok békés, erőszakmentes feloldása. A projektekkel, programokkal kapcsolatos általános elvárás a konstruktív, támogató és közösségépítő megközelítés alkalmazása annak érdekében, hogy a konfliktusban érintettek erőszakmentes konfliktuskezelésre és/vagy a békés egymás mellett élésre való készségét fejlesszék. Előnyt jelent a rendszerszerű megoldások alkalmazása.

A projektek jelen adatlap kitöltésével jelentkezhetnek, amelyet legkésőbb **2011. május 20-ig** lehet elküldeni a melinda.gyokos@bm.gov.hu e-mail címre.

A BM projektcsoportja által kiválasztott projektek, programok képviselői a tematikus szemináriumon prezentáció keretében mutathatják be projektjeiket. A projektképviselőknek a szeminárium ideje alatt szállást és ellátást biztosítunk.

A jelentkezési lap letölthető a Kormányportál honlapjának Belügyminisztérium rovatából.

Forrás: www.kormany.hu,

Közösségi kezdeményezések

Győr és Poznan együttműködése a Comenius Régió programban

Két éve ad lehetőséget a Comenius program régiós együttműködések létrehozására, *Comenius Régió együttműködések* néven. Az alprogram a partnertérségek közötti strukturált együttműködés révén segíti a fiatalok számára oktatási területen nyújtott lehetőségek fejlesztését a részt vevő térségekben. Hazánkban az első ilyen program Győr Megyei Jogú Város (MJV) és a lengyel Poznan partnersége, melynek témájául a (kulturális) kompetenciaalapú oktatást választották.

A Tempus Közalapítvány – a program hazai lebonyolítója - felkérésére Szakonyi Petra, Győr MJV Településfejlesztési Főosztályának stratégiai tervezője mesélt az együttműködésről.

A Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kara és az Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola már vett részt korábban Comenius projektben, ahol a tanulók és a tanárok tapasztalat cseréjére volt lehetőség. Poznan és Győr 2008-óta testvérvárosok, így ezt az együttműködést szerette volna szakmai alapokkal is megerősíteni az Önkormányzat és az iskolák. A **kulturális tevékenységek az oktatási programban** c. együttműködés témája a kompetencia alapú oktatás; a kulturális kompetenciák elsajátítása; a gyakorlat alapú oktatás kiterjesztése.

Mit értünk kulturális kompetencián?

„A gondolatok, élmények és érzések különféle módon történő kreatív kifejezését foglalja magában. Fontos szerepe van a közízlés alakulásában, az esztétikai tényezők mindennapjainkban betöltött szerepének formálásában. Tudatosítja az európai kultúra sokszínűségét, a más kultúrák elfogadása és tisztelet melletti identitástudatot. Vagyis a kulturális kompetencia nem más, mint a gondolatok, érzések, élmények kifejezésének képessége a művészetek eszközeivel.” (A NyME Apáczai Csere János Kar Comenius best practice kézikönyvéből)

Az elmúlt egy év projekttalálkozói (szakmai konferenciák, kulturális programok) során lehetősége volt mind a poznani, mind pedig a győri projekt partnereknek megismerkedni egymás oktatáspolitikájával és a kompetenciaalapú oktatás irányelveivel. A projektben részt vevő partnerek megismerhették az önkormányzatok kulturális, oktatási és nevelési stratégiáját, programját. A projektben résztvevő partnerek színes programok keretében ismerkedhettek meg a projektben résztvevő oktatási intézmények oktatási tevékenységével és módszertanával. Az oktatási intézmények és vezető tanáraik a színvonalas programok szervezésével és bemutatásával a projekttalálkozók alkalmával bebizonyították a kompetenciaalapú oktatás létjogosultságát és fontosságát. A 2011-ben záruló együttműködés részeként például Bem József emléke előtt tisztelgő kiállítást szerveztünk 2009. december 9-én. A kiállítás megnyitóján a Győri Lengyel Kisebbségi Önkormányzat

tagjai, a poznani vendégeink és hallgatóink, oktatóink vettek részt. A részt vevő intézmények fontosnak tartják az interkulturalitás erősítését a képzéseik tartalmában – ennek jegyében szerveztük meg a kiállítást. Bem József tábornok személye önmagában is példa a népek, nemzetek összefogására. A szabadságért való küzdelem, mint érték jelenik meg az ő életében. A kiállítás különlegessége volt a Nagyszebeni Körkép megmaradt részleteinek bemutatása. Ennek a nagyméretű művészi alkotásnak a létrehozásában magyar és lengyel művészek vettek részt 1897 áprilisa és szeptembere között. A hányatott sorsú, magyarok és lengyelek számára egyaránt fontos műalkotás néhány épen maradt darabjáról részletes és lényegre törő ismertetést kaptunk a kiállítás megnyitásakor a Városi Levéltár igazgatójától. A megnyitón a Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Kórusa énekelt lengyelül, a Kar egyik hallgatója magyarul, majd egy lengyel anyanyelvű vendégünk egy Petőfi-verset szavalt el magyar nyelven.

Fontos nevelési lehetőségeket rejt magában egy ilyen, a népek közötti barátságra építő kiállítás. Fontos a hallgatók számára, hogy megismerhették a magyar-lengyel kultúra találkozási pontjai közül az egyiket, ez által a kultúrához való kapcsolatuk is erősödött, a kulturális kommunikációs készségeik is fejlődtek.

A kulturális kompetenciák erősítését a film, a média, és a drámapunka is segítik. Az elmúlt tanévben a poznani **Marcinek Diákszínháza Fesztivál**on való részvételünk is az együttműködés része volt. A darab mai magyar költők kamaszoknak, kamaszokról írt versei és Lázár Ervin a Kék meg a Sárga című novellájának ötvöztetésével készült, a Csík Zenekar és a Quimby zenéjével. Ebben a munkában is jól látható volt, hogy **a drámapunkában megjelennek a tananyagon túl a kompetenciafejlesztési, a tantárgyi koncentráció lehetőségei; kultúraközvetítő szerepe pedig kiemelkedő. A drámapedagógia tantárgyként és tantárgyközi jelleggel történő alkalmazásával céljával, eszközrendszerénél fogva komplex módon érhető el a fejlesztő hatás.** Az együttműködés második évére tervezett programok között van a 2011 júniusára tervezett országos konferencia Győrben **Kompetenciaalapú oktatás** címmel. Ide a projektpartnerek mellett az oktatásban érintett hatóságokat, szakmai szervezeteket és szakembereket is meghívjuk, és bemutatjuk a projekt tapasztalatait és a legjobb megismert gyakorlatokból készült tanulmányt is. Az együttműködés során szerzett tapasztalatok lehetőséget nyújtanak az **új ismeretek oktatásba történő integrációjára, új oktatási stratégiák kidolgozására,** melyek lehetőséget teremtenek egy **gyakorlatiasabb oktatási szemlélet bevezetésére a kulturális értékeink megtartása és más kultúrák megismerése mellett.** A hatások egyelőre kizárólag makroszinten jelentkeztek. Az önkormányzat, az egyetem és a gyakorló iskola profitált eddig a projektből. A konferencia és a tanulmány „best practices” legjobb gyakorlatok népszerűsítése után azonban a többi oktatási intézmény is profitálhat majd.

Forrás: Tempus Közalapítvány

Comenius Régió együttműködések

A Comenius régió együttműködések elsődleges célja az oktatás európai dimenziójának erősítése azáltal, hogy lehetőséget biztosít helyi és regionális oktatási hatóságok kétoldali (bilaterális) együttműködésére. Az együttműködések keretében lehetőség van jó gyakorlatok

kialakítására és/vagy cseréjére, eszközök kifejlesztésére, az oktatás európai dimenziójának erősítésére, valamint európai tanulási gyakorlatok megismerésére. A Comenius Régió együttműködések segítik a részt vevő régiók iskolai jó gyakorlatainak fejlesztését és cseréjét, a határon átnyúló együttműködések fenntarthatóságának biztosításához eszközök kifejlesztését, valamint az oktatás európai dimenziójának erősítését. A Comenius régió együttműködések keretében két ország egy-egy térségének közoktatással foglalkozó helyi vagy regionális hatósága működik együtt (a két ország közül legalább az egyik EU tagállam kell, hogy legyen.) Mindkét térség hatóságának be kell vonnia az együttműködésbe a következőket: legalább egy közoktatási intézményt (óvoda, általános iskola, középiskola, szakközépiskola, stb.), és legalább egy más típusú intézményt (együttműködés témájában jártas, ahhoz kapcsolódó helyi intézményt pl. ifjúsági vagy sport klub, szülők és diákok egyesülete, helyi tanárképző intézmény, valamilyen oktatási szolgáltató, szakképző intézmény és helyi munkaadó, múzeum, tanácsadói szolgáltatás, tanácsadó testület).

A Comenius régió együttműködések során támogatható tevékenységek:

- a) projekttalálkozók a partnerségbe bevont összes intézmény részvételével
- b) közoktatás területén működő munkatársak cseréje (pl. tanárcsere, tanulmányút szervezése a helyi/regionális iskolafenntartók oktatási, nevelési szakemberei részére)
- c) akciókutatás, rövid tanulmányok összeállítása
- d) job shadowing
- e) tapasztalatok és jó gyakorlatok cseréje a partnerrégiók, valamint partner önkormányzatok között
- f) egymástól való tanulási tevékenységek és közös tréningek szervezése
- g) konferenciák, szemináriumok és workshopok szervezése
- h) figyelemfelhívás, kampány
- i) az együttműködés során megvalósuló tevékenységekkel kapcsolatos anyagok összeállítása, megjelentetése és disszeminációja
- j) az együttműködésben részt vevő munkatársak nyelvi felkészítése
- k) együttműködés a választott témával foglalkozó más projektekkel (pl. Comenius hálózatokkal), ennek keretében részvétel a másik projekt jelen együttműködés témájához kapcsolódó találkozóin, tapasztalatcsere a régió más intézményeivel
- l) közös önértékelési tevékenységek
- m) a projekt tapasztalatainak és eredményeinek disszeminációja

Pályázásra jogosultak köre: Pályázatot a közoktatásért felelős helyi vagy regionális hatóságok nyújthatnak be. Települési önkormányzat, Megyei önkormányzat, Intézményi társulás, Többcélú kistérségi társulás, Országos kisebbségi önkormányzat, Szakképzés-szervezési társulás, Közalapítvány

A támogatás mértéke elérheti a 45 000 eurót is.

A pályázatok benyújtásával kapcsolatos valamennyi részlet elérhető a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu

Két napig Budapesten Európa a polgárokért

Az uniós elnökség alkalmából Budapesten került sor szerdán és csütörtökön az Európa a polgárokért program nemzetközi információs találkozására, 14 európai ország képviselésével. Az Európai Bizottság által 2007-ben útjára indított pályázati program célja, hogy biztosítsa a gyakorlati együttműködési és részvételi lehetőségeket a polgárok részére az egyre inkább egyesülő, demokratikus Európa építésében. Aktuális pályázatait, június 1-i határidővel 4 alprogramban kínálnak lehetőségeket a magyar pályázók számára is.

Április 13-14-én tartották az Európa a polgárokért program nemzetközi találkozóját, melynek a program magyarországi információs pontja, a Tempus Közalapítvány adott otthont. A találkozóra 14 országból érkeztek az Európa a polgárokért program információs pontjaként is működő – kultúrpolitikával, mobilitással, európai kapcsolatokkal foglalkozó – szervezetek képviselői. Az Európa a polgárokért program minden évben közel egymillió közvetlen résztvevőt mozgósít, alkalmat adva az európai polgároknak arra, hogy közös és rendkívül sokszínű tevékenységeken keresztül felfedezzék a köztük és az Európa más részein élők közötti kulturális különbségeket és hasonlóságokat, és elgondolkozzanak közös identitásukról. A program célcsoportja igen széles; az önkormányzatoktól kezdve az állampolgári szerveződéseken át a civil csoportokig sokféle szervezet pályázhat és járulhat hozzá testvérvárosok közötti cserével, transzeurópai civil társadalmi vagy emlékprojekttel az európai közéleti találkozóhely és az aktív európai polgárság létrejöttéhez.

A budapesti találkozó fő célja az volt, hogy a különböző országokból érkezett vendégek egymás gyakorlatának, eszközeinek megismerésével a program láthatóságát tudják növelni és a pályázók munkáját jobban tudják segíteni a saját országukban. Dejan Hribar, a szlovén információs pont részéről elmondta, hogy a program ismertté tételében segítette őket egy, az Európai Bizottság szlovén képviselője által szervezett piactér, ahol az összes európai pályázati lehetőség – köztük az Európa a polgárokért program is – felvonulhatott. Christina Wingert-Beckmann a program 2014-ben induló új ciklusára vonatkozóan szolgált jó németországi példával. Az összes német tartomány a már sikeresen pályázott települések és civil szervezetek részvételével folytatott egy sokféle szektorra kiterjedő konzultációt, amelynek eredményeként a program hatékonyságát növelő ajánlások fogalmazódtak meg. Sor került kiemelkedő projektpéldák megosztására is; kedd délután a vendégek a Parlamentben tettek látogatást, ahol a program keretében megvalósult nemzetközi, 16 európai ország részvételével zajló eseményen vettek részt. Az *Emlékezz Európa 1948-89* nevű konferencia hazai koordinátora az *1956-os Pesti Srác Alapítvány*, témája pedig a közép-kelet európai ellenzéki mozgalmak és forradalmak leverését követő megtorlások '48 és '89 között.

Magyarország a program kezdete óta nagyon sikeres a pályázásban; rendre az 5 legaktívabb európai ország között szerepel. Az elmúlt években számos testvérvárosi találkozó, állampolgári, civil társadalmi projekt valósult meg magyar szervezetek koordinációjában, és

jelenleg is több tucat Európa a polgárokért projekt fut Magyarországon, melyek gyakorlati módon mutatják meg és teszik láthatóvá a nemzeteken túlmutató, de a sokszínűséget tiszteletben tartó európai állampolgárságot. A Kistarcsai Kulturális Egyesület civil szervezetként fontos feladatának tekinti az európai integrációban való részvételt. Az egyesület koordinálásával és kilenc ország részvételével zajlott egy nemzetközi szeminárium Kistarcsán és Gödöllőn az Európa a polgárokért programnak köszönhetően. Az Európai Unió csúcsszervezeteiről szóló négy szakmai nap az uniós programokat szervező külföldi szervezetek képviselőinek unióval kapcsolatos ismereteit bővítette. A Várpalotai Önkormányzat a testvérvárosi hálózatok alprogram keretében olasz, osztrák és román testvérvárosaival karöltve dolgozott együtt a múlt évben. Közös projektjük a megváltozott munkaképességűek teljeskörű társadalmi integrációját célozta a nemzeti sajátosságok és jól működő modellek megosztásával, több konferencián keresztül.

A pályázni kívánó magyar önkormányzatokat, civil szervezeteket, állampolgári csoportokat, kamarákat, stb. jelenleg 4 alprogram pályázati lehetősége várja nyitott határidővel, melyekről a [Tempus Közalapítvány weboldala](#)n nyerhető további információ.

Október végén Lentiben – szlovén kezdeményezésre létrejövő – partnerkereső szeminárium segít majd 15-15 szlovén és magyar partnerkereső települést együttműködése létrehozásában.

Forrás: Tempus Közalapítvány

Módosul a polgárőr-törvény

Büntethetők lesznek a büntető törvénykönyv módosítása nyomán azok, akik egyenruhában félelmet és riadalmat keltenek az ország lakosságában, és a közbiztonság erősítése érdekében módosítani fogják a polgárőrségről szóló törvényt is – mondta Pintér Sándor belügyminiszter az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) fennállásának 20. évfordulója alkalmából tartott központi ünnepségen a budapesti SYMA csarnokban.

A belügyminiszter kiemelte: a demokratikus értékrendek elfogadását, a jogállamiság követését, és a rendőrséggel való együttműködést várják el azoktól, akik polgárőrként kívánnak tevékenykedni. Akik azonban ezt nem akarják betartani, azokat nem fogadják be, hanem fel fognak lépni ellenük. Pintér Sándor köszönetet mondott az ország mintegy 90 ezer polgárőrének a munkájukért, amellyel jelentősen hozzájárulnak az állampolgárok biztonságos, nyugodt életéhez. A tárcavezető a polgárőr szövetség kéréseire reagálva ígéretet tett még ebben az évben 700 millió forint együttműködési támogatás kifizetésére, a polgárőr törvény módosítására, és a céges autók után fizetett adó miatt kieső összeg más forrásból való biztosítására. Túrós András, az OPSZ elnöke méltatta a polgárőrség munkáját, amelynek tanulmányozására külföldről is állandó érdeklődés mutatkozik. „A polgárőrség a bűnmegelőzés letéteményese lett, a szituációs bűnmegelőzés zászlóvivője. A polgárőrség ahol működik, békességet, nyugalmat, biztonságot szolgáltat” – mondta Túrós András.

Az OPSZ elnöke aggályát fejezte ki amiatt, hogy a jogállam követelményeitől, a szövetség alapszabályától, a polgárőrség szakmai módszereitől idegen civil szervezetek is megjelentek

néhány településen, ahol a polgárőrség húsz évének a sikereit, társadalmi elfogadottságát kihasználva a közbiztonság érdekében lépnek fel.

Forrás: www.kormany.hu

Nemzetközi híryanagok

Szabbizottsági igen az árvízi támogatásoknak

A Parlament költségvetési szabbizottsága csütörtökön jóváhagyta, hogy a 2010-es áradások által sújtott tagállamoknak, köztük Magyarországnak, összesen 182,4 millió eurót kifizessenek a Szolidaritási Alapból. A képviselők erős fenntartásuknak adtak hangot a Tanács finanszírozási módszerével kapcsolatban, de nem akarták a katasztrófa áldozatait a Tanáccsal folytatott elvi vita miatt cserbenhagyni. Tavalý a szokatlanul nagy esők miatti áradások Magyarországon, Csehországban, Horvátországban, Lengyelországban, Romániában és Szlovákiában óriási kárt okoztak, amely mértékét a hatóságok több mint öt és félmilliárd euróra becsülik. Emiatt az Unió a Szolidaritási Alapból pénzügyi segítséget ígért ezeknek a tagállamoknak. A magyar hatóságok a teljes hazai közvetlen kárt 719 343 706 euróra becsülték, és 22 485 772 euró uniós segítséget kapnak majd.

A Szolidaritási Alap azonban nem rendelkezik saját forrásokkal: amennyiben természeti katasztrófa következik be, az alapból kifizetendő összegeket más költségvetési tételekből kell átcsoportosítani. Az év elején viszont nehéz felmérni, hogy milyen kiadási tételekben maradhat felesleg, amelyet ilyen célra fel lehetne használni. Ezért az Európai Bizottság költségvetésért felelős tagja, Janusz Lewandowski, azt javasolta, hogy egy költségvetési módosítási eljárással friss forrásokkal egészítsék ki az uniós költségvetést. Több tagállam azonban ellenezte ezt a javaslatot, mivel szerintük ez megnövelte volna az Unió 2011-es költségvetési plafonját. Sikertült is megteremteni a minősített többséget a tagállamok közt, mely a Bizottság javaslata ellenében úgy döntött, hogy inkább egy „negatív tartalékot” használna fel a kifizetésekre. Ez a tartalék virtuális adósságként működne, melyet az év végén az uniós költségvetési tételekből való átcsoportosításokkal kell majd rendezni. Mivel a negatív tartalék összege maximum 200 millió euró lehet, ez azt is jelenti, hogy az év hátralevő részében nem nyújt lehetőséget vagy megoldást további esetleges kifizetésekre a Szolidaritási Alapból. A képviselők ezt a pontot nehezményezték, illetve azt, hogy az egész eljárás megkérdőjelezi a tagállamok által tett ígéretet, hogy a sürgős, nem előrelátható kiadásokat fedezni fogják. A tavalyi költségvetési tárgyalások során egyes tagállamok a kifizetések méretére fektették a hangsúlyt, és a kifizetések Bizottság által javasolt 5,8 százalékkal történő emelését sikeresen leszállították 2,91 százalékra. Mivel a képviselők attól féltek, hogy ez ahhoz vezethet, hogy a Bizottság képtelen lesz a kifizetési kötelezettségeinek eleget tenni, az a kompromisszum született, hogy a Tanács egy közös nyilatkozatot írt alá, melyben vállalta, hogy előre nem látható kiadások vagy sürgős helyzetek esetén a költségvetést módosítva pluszforrásokat fog folyósítani. A képviselők szerint a negatív tartalék ötlete teljes mértékben ellentmond a tagállamok által aláírt nyilatkozat szellemének. A szabbizottság elnöke, a francia, néppárti Alain Lamassoure szerint az ilyen magatartás aláássa azt a bizalmat, amely ahhoz szükséges, hogy hasonló tagállami nyilatkozatok szerepet játszhasanak a jövő évi költségvetési tárgyalásokban, és a

következő, 2014-2020. közötti, hosszú távú költségvetési tervek kidolgozásában. Lamassoure azt is kifogásolta, hogy a tagállamok a kifizetésekre, és nem a kötelezettségekre koncentrálnak. „Ez mindig is bevett gyakorlat volt, és csak az elmúlt pár évben változott meg. Ha kötelezettséget vállalunk, akkor fizetnünk is kell. A tegnapi tárgyaláson is ezt próbáltam kifejezni a soros magyar elnökségnek és a Bizottságnak, de erre ők csupán néma csenddel válaszoltak. Az uniós kifizetések kötelező erejűek, régebben vállalt kötelezettségek eredményei. Ha továbbra is a kifizetésekre és nem a kötelezettségekre fektetjük a hangsúlyt, egy abszurd, lehetetlen helyzetet teremtünk” – figyelmeztetett.

Forrás: az EP sajtószolgálat

Elfogadta a Tanács a Duna-stratégiát

Elfogadta a Tanács a Duna-stratégiát, ezzel megindult a makroregionális fejlesztési program utolsó felkészülési szakasza. Az Általános Ügyek Tanácsának luxembourgi ülése után kiderült, több kérdés, például a finanszírozás és a Duna jobb hajózhatóságának megteremtése is nyitott még.

Az európai ügyi miniszterek szerdán luxemburgban tanácsi következtetéseket fogadtak el a Duna-stratégiáról, amelyben megindították a végrehajtás megkezdése előtti utolsó, felkészülési szakaszt. A tanácsulást elnöklő magyar külügyminiszter a sajtótájékoztatón elmondta, a Tanács teljességgel támogatja a „3 nem”-ről szóló bizottsági megközelítést (nincs új forrás, nincs új európai intézmény, és nincs új európai jogszabály), de mint mondta, a magyar elnökség kezdeményezésére a tagállamok magukévá tették a „3 igenes” megközelítést is. Ezek szerint a Tanács igent mond a finanszírozás jobb összehangolására, a meglévő eszközök hatékonyabb felhasználására, valamint a kreatív és innovatív ötletekre – magyarázta Martonyi János. A külügyminiszter elmondta, azzal, hogy az Általános Ügyek Tanácsa szerdán elfogadta a stratégiát, egy újabb magyar elnökségi prioritás teljesült, bár a magasabb szintű zöldjelzést majd az állam- és kormányfőknek kell megadniuk a június végi csúcstalálkozójukon. „Addig viszont a gyakorlatban már megkezdődik a Duna-stratégia végrehajtása” - mondta az Európai Bizottság regionális politikáért felelős tagja. Johannes Hahn hozzátette, mostantól a felelősség a stratégiában résztvevő tagországoké, egyben kérte, hogy minél előbb kezdjék meg a program végrehajtását különböző projektek elindításával. Az osztrák biztos szerint a Duna-stratégia koncepciója példaértékű lehet a további makroregionális jellegű fejlesztési stratégiákhoz. Mint kiderült, már van terv ilyenekre. A BruxInfo értesülései szerint főként Olaszország és Görögország tervez egy Földközi-tengeri és Jón-tengeri stratégiát.

Noha az Európai Bizottság számára alapelv volt az, hogy a Duna-stratégia nem kaphat új forrásokat, és nem szerepelhet külön kiadási tételként a következő többéves pénzügyi keretben, a Tanács most mégis arra kéri a Bizottságot, hogy találjon forrásokat a projektek koordinációjára. „Nem fejlesztési pénzeket kérünk, és nem is azt, hogy adjon az EU több pénzt különböző projektekre, pusztán azt, hogy az együttműködés, és az adminisztráció működtetéséhez találjon pénzt a testület” - mondta a BruxInfónak egy tanácsi forrás. Hangsúlyozta, hogy ettől függetlenül továbbra is az a cél, hogy ne új forrásokat, hanem az elérhető uniós pénzeket használják fel a tagországok. A Duna-stratégia jó eszköz lehet a

rendelkezésre álló EU-források hatékonyabb felhasználása – mondta ezzel kapcsolatban Martonyi János külügyminiszter. A BruxInfónak nyilatkozó szakértő szerint „egyik tagállam sem áll olyan jól az alapok felhasználásában, hogy verhesse az asztalt több pénzért”. A problémák viszont, úgy tűnik, mélyebben gyökereznek. Néhány országban, például Romániában olyan decentralizált a pénzelosztási rendszer, hogy ennek komplett reformja kellene a hatékonyabb felhasználáshoz. Barsiné Pataky Etelka, a Duna-stratégia magyarországi kormánybiztosa a BruxInfónak nyilatkozva azt mondta, most kezdődik egy úgynevezett „pre-implementation phase”, azaz a stratégia hivatalos júniusi indulása előtt a Tanács, és a magyar elnökség most megpróbálja „felpörgetni egy kicsit a programot, hogy megfelelő legyen az érdeklődés iránta”.

A finanszírozás mellett ugyanígy nyitott kérdés a folyók hajózhatóságának növelése is. Az ez iránti igényt már kifejtette a Bizottság és a Tanács is, a célszámokról pedig júniusi végéig kell megállapodniuk a tagállamoknak. A Bizottság sokat emlegetett alapelve, hogy „nem a Dunát kell a hajókhoz igazítani, hanem a hajókat a Dunához”. Ettől függetlenül nem lehet kizárni, hogy kotorni kell a folyamat a jobb hajózhatóság érdekében. „Nem csak úgy kotrunk. Ha történik is bármilyen beavatkozás, az csak hatástanulmányok, a megfelelő engedélyek beszerzése, és széleskörű társadalmi vita után lehetséges” - mondta Barsiné Pataky Etelka. A kormánybiztos viszont igyekezett eloszlatni a környezetvédők aggályait azzal, hogy kijelentette: az EU nem épít vízierőműveket, és nem lesz duzzasztás sem. A politikus sokkal szívesebben látna ökológiai módszereket a hajózhatóság javítására. Ilyennek nevezte például a mederáthelyezést.

Forrás: www.bruxinfor.hu, Luxembourg

A Szerkesztőség ajánlásai

Living Road – világító útburkolati jel

A Living Road fejlett technológiát magába foglaló világító útburkolati jelet a Hungarian Road Kft. fejlesztette ki, és találmányként jegyeztette be. A fejlesztés egy újabb, hatékony baleset-megelőző rendszer létrehozását célozta meg, amellyel biztonságosabbá válhatnak hazánk útjai.

A Living Road világító útburkolati jel tulajdonságai között említhető, hogy az éles kanyarok, keresztezések, a figyelemfelhívó útburkolati jelek kiválóan láthatóak lesznek rossz fényviszonyok esetén is, ezzel segítve a gépjármű vezetőjét a jobb tájékozódásban. A kerékpárút hálózaton szintén nagy hatásfokkal alkalmazható a Living Road világító útburkolati jel, így az esti órákban közlekedő kerékpárosok számára is biztonságosabbá válik a közlekedés, hiszen manapság nem mindenki teheti meg, hogy jelentős összegeket fordítson fényjelző eszközök vásárlására. A Living Road világító útburkolati jel alkalmazásával gyenge fényű lámpa használata mellett, valamint a koraesti órákban, csekély természetes fény esetén is tökéletesen működőképes. A Living Road világító útburkolati jel további előnyei a nagy hatótávolságúsága mellett, hogy több mint 10 évig őrzi meg a fénykibocsátási tulajdonságát, alkalmazása költséghatékony és megbízható.

Hungarian Road Kft.
3300 Eger, Csiky Sándor u. 17

Web.: www.livingroad.hu

Tel.: +36 30 675 15 66

A Független Rendészeti Panasztestület tájékoztatója

A rendőri intézkedés, intézkedés elmulasztása, vagy kényszerítő eszköz alkalmazása miatt minden állampolgár panasszal fordulhat a Független Rendészeti Panasztestülethez, a panaszolt intézkedés bekövetkezésétől számított 8 napon belül.

Panaszt tehető levélben: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19., e-mailben: info@panasztestulet.hu, telefaxon: 06 -1- 441- 6502, honlapon: www.panasztestulet.hu, Személyes panasztételre kizárólag előzetes telefonon történő bejelentkezést követően (06-1-441-6501) van lehetőség a Független Rendészeti Panasztestületnél Budapesten az V. kerület Széchenyi rakpart 19. szám alatti Parlamenti Irodaházban.

Forrás: Független Rendészeti Panasztestület

Az Önkormányzati Hírlevél kiadásért felel: Dr. Bekényi József, Belügyminisztérium
Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Szerkeszti: az Önkormányzati Hírlevél szerkesztőbizottsága

Szerkesztésért felel: Dr. Barabás Zoltán, Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Szerkesztőbizottság címe: Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya
1903. Budapest, Pf. 314.

Telefon: 06 1 441 1127; e-mail: onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu